

323 Leidschendam-
Voorburg

1e Tussentijdse Rapportage 2025

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting	3
Vooruitgang in verbondenheid: de eerste stappen van 2025	3
Financiële positie 2025	6
0. Bestuur en ondersteuning	8
1. Veiligheid	12
2. Mobiliteit en bereikbaarheid	16
3. Economie	23
4. Onderwijs	27
5. Sport, cultuur en recreatie	31
6. Sociaal domein	37
7. Volksgezondheid en milieu	47
8. Bouwen en wonen (VHLOSV)	53
Overige onderdelen	58
Mutaties reserves en voorzieningen	63
Samenvatting financiële mutaties 1e Turap	66
Bestemmingsreserves	67
Reserve Duurzaamheid en Energietransitie	68
Reserve Mobiliteit	69
Reserve Ondergrondse Hoogspanningskabels	70
Reserve Herstelbeleid	71
Reserve Ondersteuning energielasten	72
Investeringsplan	73
Vertraging in de uitvoering	78

Bestuurlijke samenvatting

Vooruitgang in verbondenheid: de eerste stappen van 2025

In de eerste tussentijdse rapportage van 2025 (1e Turap) geven we een tussenstand van de uitvoering van de gemeentelijke begroting over de eerste vier maanden van dit jaar. We doen dat in een dynamische tijd waar we lokaal te maken hebben met diverse uitdagingen, zoals stijgende prijzen van huizen, energie en dagelijkse boodschappen. Ondanks deze omstandigheden blijft het college met volle inzet werken aan een leefbare gemeente, met het welzijn van onze inwoners als uitgangspunt

Samen met onze inwoners

We zetten grote stappen in het versterken van de lokale democratie. Het *Experimenteerprogramma Participatie* loopt volop: in zes projecten testen we nieuwe vormen van meedenken en meedoen, van uitdaagrecht tot digitale dialoog, en we volgen deze actief om ervan te leren. Ook jongeren krijgen een stem via “Jong in LV” en een kindervragenuur. Dankzij de inwerkingtreding van de Omgevingswet begin 2025 kunnen initiatiefnemers sneller terecht en verschuift onze houding van “nee, tenzij” naar “ja, mits”.

Regionaal zetten we in op samenwerking met omliggende gemeenten: wat we geven op het ene terrein, krijgen we vaak op het andere terug. Ook vieren we in 2025 dat we al 80 jaar in vrijheid leven, met een samenhangend programma van activiteiten.

Een veilige, bereikbare en duurzame gemeente

Onze wijkgerichte veiligheidsaanpak werpt zijn vruchten af. Het data-gedreven dashboard voor handhavers is operationeel, extra buurtpreventieteams zijn gestart en de scanauto tegen afvalovertradingen rijdt intensief. De resterende wijkveiligheidsscans ronden we dit jaar af. Voor crisisbeheersing richten we een lokaal Team Incidentbestrijding in en investeren we in opleiding en ICT.

Op mobiliteitsgebied liggen grote projecten op koers: het definitief ontwerp van fietsroute Velostrada is gereed en het Actieplan Verkeersveiligheid wordt uitgevoerd. De onzekerheid rond het Rijksproject A4/N14 en de vertraagde herinrichting van de Dr. Van Noortstraat vraagt om een regionale lobby en herplanning. Er is gestart met de herinrichting van de Veurse-straatweg als schakel met de ontwikkelingen in de Duivenvoordecorridor en Vliethaven. Samen met partners zoals de MRDH en HTM verbeteren we de bereikbaarheid rond The Mall en werken we aan het mobiliteitsplan voor Voorburg West en de Binckhorst, met onder meer plannen voor tramverbinding De Vlietlijn. Tegelijkertijd verbeteren we de fietsinfrastructuur, verkeersveiligheid bij scholen en stimuleren we lopen, fietsen en deeltvervoer. In Stompwijk wordt de dorpskern verkeersveiliger gemaakt, en ook daar verbetert de OV-bereikbaarheid via een snelle busverbinding.

Groen, gezond en samen leven

Met het Groenactieplan (2024-2026) zijn we aan de slag met het vergroenen van straten, vergroten we boomspiegels en intensiveren we een gefaseerd maaibeleid. Park Vreugd & Rust krijgt dit jaar een nieuwe brug en dierenverblijf, terwijl projecten Duin-Horst-&-Weide voorbereid worden.

In het sociaal domein voeren we de GALA-agenda uit: valpreventieketens zijn actief, Gezonde Buurt Bovenveen loopt en we zetten extra in op mentale gezondheid van jongeren. Met het actieplan jeugd is de beweging ingezet om in 2030 de jeugdzorg te hebben gehalveerd. Met 1 op de 7 kinderen in de jeugdzorg is het systeem vastgelopen én onbetaalbaar geworden. Maar het pijnlijkste is dat het

huidige systeem steeds meer kinderen uitsluit van het gewone leven en hen het gevoel geeft dat zij het probleem zijn. Om deze negatieve spiraal te doorbreken, is een fundamenteel nieuw perspectief nodig. Het actieplan draagt bij aan het antwoord op de vraag: wat voor gemeente willen en kunnen we zijn voor kinderen die hier opgroeien?

Ruimte voor wonen, ondernemen, leren en bewegen

We blijven inzetten op het toevoegen van betaalbare woningen: er zijn bijna 900 woningen in aanbouw en op verschillende plekken in de gemeente worden binnenkort nieuwe woningen opgeleverd. De lokale economie groeit gestaag. De inkomsten uit de uitrol van glasvezel bieden financiële ruimte. We werken aan de Omgevingsvisie Economische Bouwsteen en onderzoeken functiemenging in winkelgebieden, al loopt de gebiedsvisie voor de Julianabaan iets uit door een verlengd ontwerpproces.

In het onderwijs is de Lokale Educatieve Agenda gestart met drie leerlijnen: het jonge kind, school van de toekomst, aansluiting vmbo-mbo-arbeidsmarkt. Het nieuwe Integrale Huisvestingsplan PO+VO wordt dit jaar bestuurlijk vastgesteld.

De Cultuurvisie is in uitwerking. De cultuurmakelaar is gestart en helpt culturele instellingen en er wordt gewerkt aan een nieuwe aanpak voor cultuureducatie.

Bewegen krijgt een impuls via Sportakkoord 2.0: verenigingen krijgen vouchers, sportservices en rolmodellen in de wijk; renovaties op rugby- en tennisparken zijn in voorbereiding.

Gerichte aandacht voor Leidschendam-Noord

Met het programma *Sterk voor Noord* ondersteunen we Heuvel/Amstel en Prinsenhof langs drie sporen: Jeugd & Onderwijs, Financiële Zelfredzaamheid en Fijn & Veilig Wonen. Voorbeelden zijn huiswerkbegeleiding, schuldpreventie en activiteiten die sociale verbinding stimuleren. Ook breiden we het programma Kind naar Gezonder Gewicht uit en ondersteunen we jongeren met mentale gezondheidsprogramma's zoals Fit & StressLess.

Voor een schonere en circulaire toekomst

We werken aan een betere afvalscheiding, vooral van GFT en PMD, en verminderen we het aantal verkeerd aangeboden lachgascilinders. Ook pakken we bijplaatsingen van afval bij ondergrondse containers aan. De scanauto en strengere handhaving beperken oneigenlijk gebruik van milieustraten. Extra budget voorkomt vertraging bij het ondergronds brengen van hoogspanningskabels en er wordt geïnvesteerd in baggerwerk en revitalisatie van stadsbakens. Via de Reserve Duurzaamheid & Energietransitie zetten we middelen in voor verduurzaming van gemeentelijk vastgoed en onderwijslocaties, alsook voor bewoners-initiatieven rond energiebesparing. Om de luchtkwaliteit te verbeteren stimuleren we de inruil van vervuilende brommers voor schonere.

Financiële resultaten

Van de 68 speerpunten liggen er 59 op schema, 9 kennen een bijsturing. De mee- en tegenvallers hebben in de 1e Turap een totaal effect van € 2,63 miljoen nadelig. Hiermee is het exploitatieresultaat voor 2025 een tekort van € 4,14 miljoen. Na correctie voor de incidentele baten en lasten is er sprake van een structureel resultaat van € 107.000 voordelig. De hogere bijdrage van het Rijk voor de BUIG ondersteunt dit positieve beeld. De beheersing van jeugdhulpkosten blijft een belangrijk aandachtspunt.

Conclusie

Met stevige voortgang op participatie, veiligheid, onderwijs en vergroening, en met gezonde structurele cijfers, staan we er als gemeente veerkrachtig voor. Waar projecten vertragen of kosten oplopen, sturen we gericht bij. Deze rapportage laat zien dat we als gemeente niet stilzitten. Ondanks landelijke onzekerheden bouwen we samen met inwoners, partners en organisaties aan een toekomstbestendige gemeente. De kracht van Leidschendam-Voorburg ligt in samenwerking, veerkracht en de ambitie om het voor iedereen beter te maken.

Het college van burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

Martijn Vroom
Astrid van Eekelen
Bianca Bremer
Marcel Belt
Philip van Veller
Jeffrey Keus

Financiële positie 2025

De uitgangspositie voor de 1^e Tussentijdse rapportage bestaat uit de Programmabegroting 2025-2028 (Primitieve begroting), de Nota van Wijziging 2023-2026 en de andere raadsbesluiten tot en met april 2024.

Uitgangspositie	2025
Begroting 2025-2028 incl. wijzigingen	
Primitieve begroting	-1.226
Nota van Wijziging voorgaand jaar	201
Raadsbesluiten	-485
Totaal Begroting 2025-2028 incl. wijzigingen	-1.511
Mutaties 1e Turap	
Mee- en tegenvallers	504
Bestedingsplan reserves	0
Budgettair neutraal	0
Kadernota 2026-2029 mutaties 2025	-3.136
Totaal Mutaties 1e Turap	-2.631
Voorlopig begrotingsresultaat 2025	-4.142
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	4.249
Voorlopig structureel begrotingsresultaat 2025	107

Bedragen x € 1.000

De afgelopen jaren is in de tussentijdse rapportages een grote toename te zien van begrotingswijzigingen, zonder effect op het begrotingssaldo, maar wel door de raad moeten worden vastgesteld. Dit komt omdat ze zowel de baten als de lasten raken. Oorzaak hiervan is een toename in losse, financiële regelingen vanuit het Rijk. Zoals bijvoorbeeld de bijstellingen van de specifieke uitkeringen.

Deze mutaties op de begroting zijn opgenomen in de bijlage.

Leeswijzer:

Het volgende hoofdstuk gaat in op de verschillende programma's met bijbehorende beleidsvelden en speerpunten. Per beleidsveld, dat vastgesteld is in de begroting 2025, wordt een stand van zaken gegeven:

- De teksten die opgenomen zijn onder “Wat willen we bereiken?” en “Wat gaan we ervoor doen?” zijn de vastgestelde teksten uit de Programmabegroting 2025-2028 en geven weer wat was voorgenomen.
- De teksten onder “Stand van zaken” en “Vooruitblik” geven een prognose weer voor 2025 (peildatum april 2025).

Daarnaast wordt middels een statusupdate, in de vorm van een stoplicht, ingegaan op de speerpunten:

- Als een speerpunt op groen staat is geen toelichting opgenomen en kan ervan worden uitgegaan dat deze dit jaar wordt afgerond zoals beschreven.
- Als een speerpunt een afwijking vertoont (oranje of rood), volgt daarop een toelichting.

Betekent speerpunt loopt op schema

Betekent afwijkingen in de uitvoering

Betekent dit prestatie wordt niet behaald

0. Bestuur en ondersteuning

Dit programma gaat over het bestuur, de ondersteuning daarvan en de relatie tussen de burger en het bestuur. Betrokkenheid, vertrouwen en dienstverlening zijn vanuit de gemeente uitgangspunt voor deze relatie. Het programma bevat de overkoepelende taakvelden van raad en college op het terrein van het openbaar bestuur en de ondersteuning daarvan door de gemeentelijke organisatie.

Wat willen we bereiken?

Inwoners, ondernemers en andere organisaties weten zelf het beste wat goed is voor hun buurt of wijk. Daarom betrekken we inwoners van Leidschendam, Stompwijk en Voorburg bij gemeentelijke besluiten die invloed hebben op onze samenleving. De gemeente zal zich nog meer laten zien buiten het gemeentehuis en in gesprek gaan met inwoners. Niet alleen richting mensen die zelf al goed zichtbaar zijn, maar ook richting mensen die zich minder laten zien of horen. Buiten de gemeente zoeken we actief de samenwerking op met (buur)gemeenten in de regio.

Voor onze dienstverlening zetten we in op verdere digitalisering van processen, waardoor producten sneller en eenvoudiger kunnen worden aangevraagd. We zorgen ervoor dat al onze diensten telefonisch, digitaal of persoonlijk kunnen worden afgenomen. We staan open voor feedback over onze dienstverlening en nemen deze serieus. Hiermee zorgen we ervoor dat inwoners en lokale organisaties zich gezien, gehoord en begrepen voelen.

Wat gaan we ervoor doen?

Bestuur en Inwonersparticipatie

Het college van burgemeester en wethouders, raad en raadscommissies, griffie, de regionale, landelijke en internationale bestuurlijke samenwerking, de regionale rekenkamercommissie en ombudsfunctie worden optimaal ondersteund.

Inwonersparticipatie is belangrijk om inwoners te betrekken bij beleid, programma's en plannen. Het benutten van de denkkraft van inwoners draagt bij aan het beter maken daarvan. Traditionele vormen van inspraak volstaan vaak niet meer. De gemeente zal de lokale gemeenschap pro-actief betrekken en uitdagen zelf ook te komen met initiatieven. Om teleurstellingen te voorkomen, scheppen we vooraf heldere verwachtingen.

Stand van zaken:

Het Experimenteerprogramma Participatie is opgezet en wordt uitgevoerd; 6 geselecteerde, reeds lopende projecten worden gevolgd en geëvalueerd. In deze 6 experimenten worden vernieuwende participatie-instrumenten ingezet. Het Experimenteerprogramma biedt de ruimte om te experimenteren met deze instrumenten en daarvan te leren.

Vooruitblik:

Conform eenzelfde evaluatiemethode vindt evaluatie plaats op de invulling van het participatieproces en de ingezette participatie-instrumenten. Eind 2025 wordt er een tussenevaluatie gedaan (met een eindevaluatie eind 2026). Eind 2025 wordt er een tussenevaluatie gedaan (met een eindevaluatie eind 2026).

Speerpunten:

- Experimenteerprogramma participatie
We gaan experimenteren met andere vormen van participatie zoals onder meer het uitdaagrecht. Daarvoor voeren we het tweejaarlijks experimenteerprogramma uit dat drie elementen bevat:
 1. een keuze van de te beproeven nieuwe vormen van participatie;
 2. uitvoeringscondities in de sfeer van middelen, capaciteit en bekwaamheid;
 3. toetsingscriteria voor de evaluatie na het experiment.

Status

- Jongerenparticipatie
We organiseren voor de jongeren minimaal twee bijeenkomsten "Jong in LV". Daarmee zetten we in op een brede afspiegeling van de jongeren in Leidschendam-Voorburg. We houden een kindervragenuur waarin kinderen vragen kunnen stellen aan raad en college.

Status

- Regionale samenwerking
Ambtelijk en bestuurlijk zijn we zodanig actief in de regio dat het belang van de gemeente wordt gediend, maar ook het gezamenlijk belang van de regio in brede zin. Dat kan dus ook betekenen dat we iets geven omdat we op een ander onderwerp of ander moment daarvoor iets terugkrijgen. We stellen een regionale samenwerkingsagenda op. Het college draagt hier actief aan bij.

Status

- 80 jaar vrijheid
We stellen een plan van aanpak op waarin alle activiteiten rond het thema 80 jaar vrijheid worden samengebracht. In 2025 voeren we dit plan uit.

Status

Dienstverlening

Inwoners en organisaties kunnen bij het Servicecentrum terecht voor rijbewijzen, reisdocumenten en vele andere producten en diensten. Een deel van de dienstverlening is tevens digitaal via de website beschikbaar. De gemeente is, naast het fysieke Service Centrum, bereikbaar via de website, telefoon en e-mail. Het is ook altijd mogelijk om zelf of via de telefoon een afspraak te maken voor een bezoek aan het Servicecentrum in Leidschendam. Wanneer een fysiek bezoek niet mogelijk is, kan een huisbezoek geregeld worden.

Speerpunten:

- Moderniseren Servicecentrum
We onderzoeken de mogelijkheden om inrichting van het Servicecentrum van de gemeente Leidschendam-Voorburg te verbeteren. We zorgen er zo voor dat het Servicecentrum toegankelijk, veilig en klantvriendelijk blijft. Het onderzoek verwachten we af te ronden in het tweede kwartaal van 2025.

Status

- Optimaliseren Dienstverleningskanalen
We gaan onze dienstverleningskanalen verder optimaliseren en zoveel mogelijk met elkaar integreren. Op deze manier zorgen we dat er voor ieder product of dienst altijd een telefonisch, een digitaal en een fysieke aanvraag mogelijkheid is. De keuze voor welke manier ligt bij de aanvrager.

Status

Status

- **Baseline Informatiebeveiliging Overheid**
In oktober 2024 treedt de Europese "Network and Information Security Directive" (NIS2-richtlijn) in werking. De richtlijn is gericht op versterking van de digitale en economische weerbaarheid van Europese lidstaten en wordt op dit moment omgezet naar landelijke wetgeving. Gemeenten zijn door de Rijksoverheid als essentieel verklaard en vallen daarmee onder de NIS2 richtlijn. Door de nieuwe richtlijn wordt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) verzwaaard en moet de gemeente aanvullende maatregelen nemen om te kunnen voldoen aan de nieuwe wet- en regelgeving. Dit vraagt om de volgende acties:
 1. Het opzetten van een governance structuur rondom informatiebeveiliging met een werkende Plan-do-check-act-cyclus (PDCA);
 2. Het realiseren van verplichte opleidingen op het gebied van informatiebeveiliging voor directie, management en personeel;
 3. Het uitvoeren van verdere acties die volgen uit de inventarisatie in 2024 waarmee wordt getoetst in hoeverre de gemeente voldoet aan de (nieuwe) vereisten van de BIO.

Financiële mutaties

Onderwerpen Bestuur en ondersteuning	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers			
1. Rekenkamercommissie		11	-11
2. Sloopkosten Herenstraat 42	285	220	65
3. Vastgoed op orde		570	-570
Budgettair neutraal			
4. Ombudsman		37	-37
5. Project digitalisering archiefbeheer		-80	80
Bestedingsplan reserves			
6. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed		51	-51
Totaal Bestuur en ondersteuning	285	810	-525

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Rekenkamercommissie

In 2025 wordt de gemeentelijke bijdrage aan de rekenkamercommissie verhoogd om te kunnen blijven voldoen aan de toenemende vraag naar onafhankelijke onderzoeken. Dit vloeit voort uit de afgesproken verdeelsystematiek op basis van inwoneraantallen en indexering (GR WVOLV Art. 10).

2 Sloopkosten Herenstraat 42

De gemeente sloopt in opdracht en voor rekening van de ontwikkelaar van het project de Herentuyn in Voorburg het voormalige gemeentekantoor in Voorburg (Herenstraat 42). In 2024 zijn al kosten gemaakt voor de sloop. De resterende kosten en de opbrengsten van de ontwikkelaar worden in 2025 verwacht.

3 Vastgoed op orde

Sinds begin maart 2025 wordt gewerkt aan het op orde brengen van de vastgoedportefeuille. Uit een analyse blijkt dat een pand op grond van eerdere besluitvorming gesloopt moet worden, maar dit is tot op heden nog niet gerealiseerd. Met het aanvragen van dit budget kan gezorgd worden dat dit pand alsnog gesloopt wordt, nadat de nog zittende huurders het pand verlaten hebben.

4 Ombudsman

De kosten en het benodigde budget van de ombudsman worden op het juiste taakveld verantwoord.

5 Project digitalisering archiefbeheer

Het project 'Digitalisering archiefbeheer' wordt afgerond binnen de beschikbare middelen. Er is alleen sprake van een budgetmutatie zodat de lasten in het juiste programma verantwoord worden.

6 Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Er is, zoals in de eerste herziening van het bestedingsplan van de bestemmingsreserve Duurzaamheid en Energietransitie voorzien, geïnvesteerd in vervolgstappen voor de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. De uitgaven hebben betrekking op het onderzoek naar de energielabels van het vastgoed. Verder zijn vanuit deze middelen uitgaven voor een onderzoek naar de routekaart van de verduurzaming van vastgoed voorzien.

1. Veiligheid

Omschrijving

Op dit programma worden lasten verantwoord die gerelateerd zijn aan criminaliteit en de preventie daarvan in de gemeente. Ook de kosten voor de veiligheidsregio (inclusief brandweer) vallen onder dit taakveld, evenals bijvoorbeeld het tegengaan van ondermijning.

Wat willen we bereiken?

De veiligheid van onze gemeente is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, ondernemers, veiligheidsdiensten, maatschappelijke partners en de gemeente. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat het in onze gemeente veilig blijft om te wonen, werken, ondernemen, recreëren en verblijven. Als er toch ergens onveilige situaties ontstaan dan pakken we dat direct op. Of het nu op straat is of achter de voordeur, online of offline. Tegelijkertijd groeit en bloeit onze gemeente. Daarom investeren we fors in veiligheid. We doen dit op basis van een wijkgerichte aanpak. Wijk specifiek wordt ingezet op thema's waar op basis van verkregen data in combinatie met informatie van de inwoners inzet nodig is. Ook werken wij verder aan de resultaatgerichte inzet van onze handhavers onder meer door de implementatie van een dashboard. Dit dashboard geeft sturing bij het bepalen van de benodigde inzet. In de wijkveiligheidsscans worden de resultaten voor de lange(re) termijn gemeten, het dashboard geeft informatie en een sturingsinstrument voor bijsturing op de korte termijn.

Wat gaan we ervoor doen?

Brandweer en rampenbestrijding

Doel: Waarborgen van een effectieve en professionele crisisorganisatie.

Activiteiten:

- Samenwerking met Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) en andere VRH-gemeenten.
- Vorming en training met het Gemeentelijk Team Incidentenbestrijding (GTI).
- Lokale implementatie van de gemeentelijke bevolkingszorg.

Toelichting:

Als opdrachtgever werken wij intensief samen met de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) en VRH-gemeenten. De komende jaren wordt in navolging van de Visie en het Regionaal plan gemeentelijke crisisbeheersing de gemeentelijke bevolkingszorg geactualiseerd. Binnen de sectie bevolkingszorg is tussen betrokken partners een splitsing gekomen tussen bevolkingszorg en gemeentelijke taken.

Het doel is om te waarborgen dat alle VRH-gemeenten in dezelfde lijn lokaal de visie implementeren. De crisisstructuur bij bevolkingszorg geldt niet alleen bij grote calamiteiten met multidisciplinaire inzet (gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure, hierna GRIP), maar waar nodig ook bij andere lichtere incidenten waarvoor een crisisstructuur gewenst is. Hiervoor wordt een Gemeentelijk Team Incidentbestrijding (GTI) gevormd. Dit vergemakkelijkt een eventuele opschaling naar een GRIP-situatie.

In regionale samenwerking zijn het afgelopen jaar de kerntaken voor crisisbeheersing verder uitgewerkt. Komend jaar ligt de focus op de lokale implementatie. Voor een goed functionerend lokale crisisorganisatie is opleiden, trainen en oefenen van betrokkenen in de crisisorganisatie noodzakelijk. Dit zal het komende jaar een prioriteit blijven.

De verdere inrichting van functies en bijbehorende opleidingen gaan naar verwachting meer geld kosten dan beschikbaar. Wat de impact exact is, is nu nog niet bekend. Het in kaart brengen maakt onderdeel uit van het project lokale implementatie (2024). In 2024 is nog veel regionaal georganiseerd en bekostigd, dit zal in 2025 goeddeels anders zijn. Om dit op te vangen is aanvullend budget opgenomen.

Stand van zaken:

Op het gebied van crisis wordt samengewerkt met het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing om de regionale implementatie en lokale implementatie op elkaar aan te laten sluiten.

Voor de lokale implementatie is een projectgroep opgericht. Deze projectgroep zorgt ervoor dat in 2025 de lokale crisisorganisatie is/wordt ingericht.

Vooruitblik:

De financiering van de crisisorganisatie wordt geborgd via enerzijds de Turap voor 2025 en anderzijds de kadernota voor de structurele benodigde middelen.

De crisispiketten behorende bij de inrichting van de crisisorganisatie starten later dit jaar.

Ook het resterende deel van 2025 staat in het teken van (verder) opleiden en trainen.

Speerpunten:

- Randvoorwaarden en professionalisering crisisorganisatie
Afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt bij het inrichten en actualiseren van de crisisorganisatie, staat 2025 in het teken van het creëren van de juiste randvoorwaarden zoals bijvoorbeeld de bereikbaarheid- en beschikbaarheidsregeling, maar ook bijvoorbeeld ICT-middelen. Dit alles draagt bij aan de (regionaal vereiste) professionaliseringsslag en de borging op structurele basis.

Status

- Opleiden crisisorganisatie
Door actualisatie van de regionale visie bevolkingszorg worden reguliere taken overgedragen naar de gemeentelijke organisatie. Wij zorgen ervoor dat de gemeentelijke organisatie hiermee bekend is, zich hiervan bewust en opgeleid is.

Status**Veiligheid**

Doel 1: Zorgen voor een veilige gemeente om te wonen, werken, ondernemen, recreëren en verblijven.

Activiteiten:

- Samenwerken met inwoners, ondernemers, veiligheidsdiensten, maatschappelijke partners en de gemeente
- Ontwikkelen en implementeren van wijkveiligheidsscans
- Centrale plaats in de wijken voor buurtpreventieteams

Doel 2: transparante, efficiënte en effectieve inzet van handhavers en handhavingsinstrumenten.

Activiteiten:

- Uitbreiding van handhavingsinstrumenten, inclusief de inzet van een scanauto voor afvalhandhaving.
- Proef met spoedeisende bestuursdwang bij afvalovertredingen.
- (verder) investeren in de juridische slagkracht van de gemeente.
- Verdere scholing van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) op specifieke thema's en het op orde houden van de capaciteit.

Doel 3: Op data-gebaseerde inzet van handhavers.

Activiteiten:

- Implementatie van een data-dashboard voor objectieve resultaatsturing.
- Integratie van resultaten uit wijkveiligheidsscans in beleidsvoering.

Met inwoners en ondernemers werken we gericht samen aan veiligheid in de wijk. Hiervoor ontwikkelen we wijkscans op het gebied van veiligheid. Daarnaast koppelen we buurtpreventieteams aan boa's en waar nodig aan andere inhoudelijk betrokken collega's (afhankelijk van het thema dat actueel is in de wijken). Zo versterken we de positie van de Buurtpreventieteams in de wijk en worden aan alle wijken in Leidschendam, Stompwijk en Voorburg buitengewoon opsporingsambtenaren (hierna: boa's) gekoppeld. We zetten in 2025 in op verdere scholing van onze boa's op specifieke thema's als ondermijning en jeugd. Omdat er steeds meer juridische taken binnen het domein veiligheid worden neergelegd wordt geïnvesteerd in juridische slagkracht. Verder gaan we komend jaar meer focus leggen op resultaten bij de aansturing van onze handhavers zodat er een efficiënte, eenduidige en transparante werkwijze bestaat. In het kader van de Omgevingswet zijn we in 2025 aan de slag met de samenwerkingsafspraken van vergunningsverlening tot toezicht.

Stand van zaken:

De wijkveiligheidsscans zijn deels gereed. Het resterende deel wordt in 2025 opgesteld. Er is een nieuw buurtpreventieteam gestart, centraal in de wijk De Zijde.

De inzet van de scanauto wordt voortgezet. Hiermee brengen we probleem gebieden in beeld en wordt het achterliggende proces (van melden en opruimen) verder geautomatiseerd. De inzet van de juridische slagkracht is verder geprofessionaliseerd, onder meer door meer logische indeling. Een voorbeeld van themaspecifieke scholing bij de boa's is dat een boa wordt opgeleid op het thema jeugd en hebben we het thema ondermijning belegd onder de boa's. Daarnaast vindt voortdurende inzet plaats op het op orde houden van de capaciteit.

Het datadashboard is operationeel en actief.

Vooruitblik:

De uitkomsten van de wijkveiligheidsscans worden als input gebruikt voor het opstellen van de nieuwe nota Veiligheid.

Er wordt op basis van praktijk casuïstiek verder in beeld gebracht waar de werkprocessen en samenwerkingsafspraken van vergunningsverlening tot toezicht geoptimaliseerd kunnen worden. Dit krijgt onder meer ook aandacht in de nader uitwerking van het VTH-beleid (in het uitvoeringsprogramma).

Speerpunten:

- Handhavingsinstrumenten

In 2025 investeren we in de uitbreiding van de handhavingsinstrumenten. Dit doen we onder meer door permanent een scanauto in te zetten in de handhaving op afval. We starten ook een proef met spoedeisende bestuursdwang bij afval om overtreders snel aan te kunnen pakken. Op het moment dat beleidsmatig wordt gekozen voor vergunningen parkeren kan de investering in de uitbreiding van de handhavingsinstrumenten ook voor dit doel worden ingezet.

Status

- Wijkveiligheidsscans

In 2025 rollen we de resterende wijkveiligheidsscans uit in de gemeente. We verrijken de wijkveiligheidsscans door te participeren met inwoners en deze scans ook voor hen inzichtelijk te maken. Vervolgens koppelen we concrete acties aan de scans per wijk.

Status

- Resultaatgericht en informatie-gestuurd werken
Door objectiveerbare resultaten in beeld te brengen (aan de hand van data) sturen we op wat er daadwerkelijk speelt in een bepaalde wijk. Dit doen we op basis van een data-dashboard dat in 2025 actief is.

Financiële mutaties

Onderwerpen Veiligheid	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Exogene en autonome ontwikkelingen			
1. Gemeentelijke Crisisorganisatie		227	-227
Budgettair neutraal			
2. Versterkingsgelden aanpak Radicalisering	77	77	
Totaal Veiligheid	77	304	-227

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Gemeentelijke Crisisorganisatie

De gemeente Leidschendam-Voorburg streeft naar een professionele, robuuste en goed georganiseerde crisisorganisatie die effectief kan inspelen op crises en rampen. Om deze ambitie te realiseren, is sinds november 2023 gewerkt aan de doorontwikkeling van de crisisorganisatie. Hieruit blijkt dat er extra middelen benodigd zijn voor onder andere piketvergoedingen en opleidingen.

2 Versterkingsgelden aanpak Radicalisering

De gemeente ontvangt financiële steun voor de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. De middelen zijn bedoeld voor het bestrijden en verzwakken van extremistische bewegingen in Nederland en het voorkomen van aanwas en tegengaan van radicalisering. Dit wordt gedaan door het versterken van signaleringsstructuren en de (regionale) samenwerkingsverbanden, alsook het trainen van professionals voor tegengaan Radicalisering (ROR).

2. Mobiliteit en bereikbaarheid

Omschrijving

Alle kosten die de gemeente maakt rondom mobiliteit worden geboekt op dit programma. Dit betreft vooral de lasten voor de aanleg en het onderhoud van wegen en (fiets)paden. Ook de kosten voor parkeergarages vallen ook onder dit taakveld. Daarnaast valt ook de (recreatieve) vaart onder dit programma, zoals het onderhouden van havens en waterwegen.

Wat willen we bereiken?

Vanuit de Bouwsteen Mobiliteit en Bereikbaarheid (najaar 2021, opmaat naar de Omgevingsvisie) wordt gewerkt aan een goed bereikbare, duurzaam mobiele, leefbare, en verkeersveilige gemeente. Dat vraagt om een grotere vanzelfsprekendheid bij bewoners en bezoekers om te kiezen voor vervoerwijzen die bijdragen aan een gezonde leefomgeving en duurzaam zijn, zoals lopen en fietsen, het openbaar vervoer en vormen van deelmobiliteit (publieke mobiliteit). Nabijheid hiervan is een belangrijke randvoorwaarde: voorzieningen als parkeren, werklocaties, openbaar vervoer (haltes) en deervoertuigen bevinden zich op loop- of fietsafstand. Dit willen we bereiken door het beter benutten van bestaande infrastructuur, het inzetten van een mobiliteitstransitie naar duurzame vormen van vervoer en het sterk verbinden van de opgaven van bereikbaarheid en mobiliteit met de ruimtelijke ontwikkeling in de Omgevingswet.

Wat gaan we ervoor doen?

Plan- en visievorming mobiliteit en bereikbaarheid

Start Mobiliteitstransitie

A12-spoorzone

We zetten op basis van de uitkomsten van het werktraject (2024) onze inspanningen voort om dit gebied te transformeren in een gezond en duurzaam deel van de Haagse regio. De lange termijn ambitie krijgt een plek in de Omgevingsvisie.

Westfield Mall of the Netherlands

Hier rondom staan bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid onder druk. Daarom wordt gewerkt aan de voorbereiding en uitvoering van een driedelige aanpak voor de verkeers- en parkeerproblematiek in dit gebied. We zetten in op:

- Dynamisch Verkeersmanagement: Verlengde tramhalte met logische en veilige oversteekplaatsen en verbetering van de verkeerslichten en rijstrookindeling op meerdere kruispunten.
- Parkeerregulering: Betrekken omwonenden en belanghebbenden via een online raadpleging bij de uitwerking van de bijbehorende plannen. De voor de vergunningparkeren aanvullende, vereiste regelgeving wordt in besluitvormingsprocedures gebracht.
- Duurzame Mobiliteit: Naar verwachting worden de samenwerkingsafspraken uitgevoerd in de omgeving van de Mall. We zetten onder andere in op realisatie van een bewaakte fietsenstalling door Unibail Rodamco Westfield (URW).

A4 en N14

Belangrijke ingrepen zijn eerder door het Rijk op pauze gezet. De gemeente werkt samen met de regio aan oplossingen. Ondertussen werken wij met andere betrokken gemeenten en de regio hard aan een pakket met verzachtende maatregelen.

CID Binckhorst, herinrichting Prinses Mariannelaan

We blijven actief, alert en meedenken bij de ontwikkeling van CID Binckhorst in Den Haag en betrekken omwonenden hierbij. Er wordt een gebiedsvisie opgesteld, waarbij ook de procedure voor een plan-MER zal worden doorlopen. Hierin komen de gebiedsontwikkeling, de tramverbinding en aanvullende maatregelen voor bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid aan bod. Er worden ontwerpen gemaakt voor de tramverbinding en andere (verkeers)maatregelen.

Stand van zaken:

Vanuit het vastgestelde Stappenplan Leidschendam Centrum (iBabs 3823) is 50% van het rapport benoemde onderzoeken en aandachtspunten uitgewerkt. De overige onderdelen zijn in uitvoering.

Bij fietsroute Velostrada is het concept definitief ontwerp van het traject NOI-Bickhorst gereed en de planvorming Nicolaas Beetslaan gestart.

Bij het Trekfietstracé is de variantenstudie Nieuwe Tolbrug opgeleverd enaan belanghebbenden gepresenteerd.

Voor de herinrichting van de Veursestraatweg en Dr. van Noortstraat is gewerkt aan een definitief ontwerp.

Het actieplan verkeersveiligheid is door het college (iBabs 3101) vastgesteld.

De verkenning Bus Rapid Transit (BRT) Leiden - Zoetermeer is verleden jaar opgeleverd, inclusief de Nota van Antwoord dat is opgesteld in het kader van het participatietraject bij deze verkenning

Vooruitblik:

Voor Leidschendam centrum worden in 2025 - conform planning - het onderzoek naar de herinrichting van de Damlaan (en omgeving) en het onderzoek naar het verkeersveiliger maken van het kruispunt Damplein-Zaagmolenstraat uitgevoerd.

Bij fietsroute Velostrada wordt de voorbereiding van het tracé NOI-Bickhorst wordt afgerond en wordt gestart met de uitvoering. De planvorming Nicolaas Beetslaan loopt het hele jaar.

Bij het Trekfietstracé nemen de samenwerkende overheden in de loop van 2025 een besluit over het schetsontwerp op routeniveau, inclusief het afsluiten van een samenwerkingsovereenkomst.

De verdere voorbereiding van de herinrichting van de Veursestraatweg loopt gedurende het jaar.

De uitvoeringsperiode van de herinrichting van de Dr. van Noortstraat: is afhankelijk van de te verrichten ondergrondse werkzaamheden die Stedin nog dient uit te voeren. De huidige inschatting is dat de nutswerkzaamheden in 2025 plaatsvinden en de herinrichting van de weg zal starten in 2026.

Diverse maatregelen uit het actieplan verkeersveiligheid worden voorbereid in uitgevoerd gedurende het jaar.

Een samenwerkingsovereenkomst (SOK) over het vervolg mbt de Bus Rapid Transit (BRT) Leiden – Zoetermeer wordt medio van dit jaar verwacht.

Speerpunten:

- Brede bereikbaarheidsaanpak rondom The Mall
De gemeente, samen met The Mall en organisaties als de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), Zuid-Holland Bereikbaar, de HTM, de gemeente Den Haag en Rijkswaterstaat komen met samenwerkingsafspraken over duurzame mobiliteit en bereikbaarheid. De tramhalte aan de Heuvelweg en enkele kruispunten passen wij aan. Om de schaarse parkeerplaatsen in de wijken rondom The Mall beschikbaar te houden voor de bewoners, hun bezoekers en nog te bepalen doelgroepen, wordt het instrument vergunningparkeren nader uitgewerkt.

Status

- Uitwerking Masterplan Bereikbaarheid CID Binckhorst Voorburg West
De plannen voor de Binckhorst voor gebiedsontwikkeling een tramverbinding ('De Vlietlijn') en een aanvullend pakket mobiliteitsmaatregelen worden uitgewerkt. Er wordt een gebiedsvisie opgesteld voor de Binckhorst, voorzien van een plan-MER. Op basis van de uitkomsten van het eerdere participatietraject met Urban Sync werken we samen met de inwoners en andere belanghebbenden de plannen voor de herinrichting van de Prinses Mariannelaan nader uit. Naast bereikbaarheid zetten we in op een verbetering van de (verkeers)veiligheid en leefbaarheid van Voorburg West. In de loop van 2026 wordt dan besloten of het project daadwerkelijk doorgaat (de zogenaamde 'Projectbeslissing').
Aanvullend wordt onderzoek gedaan naar wenselijke aanpassingen aan de blauwe zone in Voorburg West. Deels om bewoners te beschermen tegen parkeertoerisme uit Den Haag en deels om de beschikbare ruimte op straat eerlijk te verdelen onder eigen inwoners (zoals de oproep luidt in motie 769: Maximumaantal parkeerontheffingen per huishouden in een blauwe zone).

Status

- Mobiliteitsaanpak Leidschendam-Zuid
De OV-bereikbaarheid van Leidschendam-Zuid wordt verbeterd door de verbindingen en toegang vanaf de andere kant van de Vliet (zuidoost kant) naar de RandstadRail-halte Leidschendam-Voorburg te optimaliseren. We verbeteren de toegang (brug) en voorzieningen (fietsverbinding en stallingen op de andere kant van de Vliet) binnen de periode 2025-2028. We werken aan de veiligheid van voetgangers en fietsers. Zoals afgesproken wordt het Sluisplein afgesloten voor gemotoriseerd verkeer, wat zorgt voor een veilige verbinding tussen de verschillende horecazaken en hun terrassen aan de Sluis.

Status

Maatregelen mobiliteit en bereikbaarheid

We werken het Plan van Aanpak dat hoort bij de motie Thuis aan de Sluis verder uit. Dit gebeurt samen met omwonenden en belanghebbenden.

Ook maken we het gebruik van de fiets aantrekkelijker, onder meer door de regionale fietsroutes Velostrada (Voorburg Noord – Binckhorst) en het Trekfiestracé (Westvlietweg – Binckhorst). Met subsidie van het Rijk en de MRDH wordt een aantal extra verkeersveiligheidsprojecten voorbereid en uitgevoerd om de positie van (kwetsbare) weggebruikers te verbeteren.

We voeren diverse maatregelen en activiteiten uit op basis van het in 2024 vastgestelde Actieplan Verkeersveiligheid. Er wordt in ieder geval extra ingezet op:

- Veilige en geloofwaardige infrastructuur, voor voetgangers, fietsers en automobilisten,
- Veilige schoolomgeving
- Genereren van positieve aandacht voor de fiets.

In Leidschendam-Noord bereiden we de herinrichting van de Veursestraatweg voor en starten met de uitvoering, in aansluiting op de herontwikkeling van de Duivenvoorde corridor, Schakenbosch en Vliethaven.

In Stompwijk wordt de Dr. Van Noortstraat heringericht voor een verbeterde verkeersveiligheid, meer parkeercomfort en de bewoner van Stompwijk als primaire gebruiker van de dorpskern. Het project BRT Leiden van de provincie (snelle busverbinding) biedt perspectief om de ov-bereikbaarheid van Stompwijk te verbeteren. De gemeente neemt deel aan dit project.

Stand van zaken:

De voorbereidingen van het vervolgtraject A12-spoorzone: zijn in volle gang.
De planvorming voor genoemde maatregelen bij de Mall loopt.

Gesprekken tussen Rijk, regio en betrokken gemeenten over mitigerende maatregelen voor het pauzeren van het A4 Haaglanden N14-project lopen.

Rond CID Binckhorst en Prinses Mariannelaan loopt de planvorming voor de diverse onderdelen .

Vooruitblik:

Het vervolg op het eerste werktraject A12 – spoorzone start in Q2. De lange termijn ambitie wordt opgenomen in de omgevingsvisie (raad Q1 2026)

Westfield Mall of the Netherlands:

Het opstellen van het bestek van de verlengde tramhalte wordt conform planning opgestart in het tweede kwartaal, de uitvoering kan in het najaar starten.

De parkeerverordening is besproken in de commissie en gevraagd is om aanvullingen te geven. Naar verwachting wordt het in de loop van april duidelijk welke planning gehanteerd kan worden. In samenwerking met URW wordt het hernieuwde ontwerp van de fietsenstalling gezien en uitvoeringsgereed gemaakt. Naar verwachting wordt de fietsenstalling in het najaar geplaatst.

Naar verwachting wordt het in de loop van april/ mei duidelijk of, en zo ja, welke maatregelen rond het A4 Haaglanden N14 project op steun vanuit het Rijk kunnen rekenen.

De planvorming voor de diverse onderdelen rond CID Binckhorst en Prinses Mariannelaan loopt gedurende het jaar. De plan-MER en de gebiedsvisie worden gedurende dit jaar in concept vastgesteld en voor zienswijzen vrijgegeven.

Speerpunten:

- Impuls voor innovatief mobiliteitsbeleid
Het wordt steeds drukker in onze regio. De ruimte is schaars, de leefbaarheid staat onder druk. We gebruiken de denkkraft van inwoners, (startende) ondernemers en wetenschappers om samen tot innovatieve oplossingen te komen voor een gemeente die duurzaam mobiel en blijvend goed bereikbaar is.

Status

- Project A4 Haaglanden N14
Samen met onze partners in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag geven we uitvoering aan afspraken die volgens planning van de Rijksoverheid eind 2024 gemaakt worden tussen het kabinet en de regionale overheden over een breed bereikbaarheidspakket als alternatief voor het gepauzeerd Rijksproject A4 Haaglanden/N14.

Status

Toelichting afwijking speerpunt:

Gesprekken tussen Rijk, regio en betrokken gemeenten over mitigerende maatregelen voor het pauzeren van het A4 Haaglanden N14-project lopen nog. Naar verwachting wordt het in de loop van april/ mei duidelijk of, en zo ja, welke maatregelen op steun vanuit het Rijk kunnen rekenen.

Status

- Maatregelen uit Actieplan Verkeersveiligheid
Uitvoeren maatregelen uit het Actieplan Verkeersveiligheid. Een droombeeld in dit plan is dat elk kind veilig en zelfstandig kan lopen en fietsen naar school, de speeltuin en de sport en scouting.

Status

- Herinrichting Dr. Van Noortstraat (Stompwijk)
Uitvoering van de herinrichting van de Dr. Van Noortstraat start in 2025.

Toelichting afwijking speerpunt:

De uitvoeringsperiode is afhankelijk van de te verrichten ondergrondse werkzaamheden die Stedin nog dient uit te voeren. De huidige inschatting is dat de nutswerkzaamheden in 2025 plaatsvinden en de herinrichting van de weg zal starten in 2026. Er is sprake van een stagnatie van ca. één jaar.

Status

- Uitvoeren Fietsstrategie
Uit onderzoek van de Fietzersbond blijkt dat fietsers onze gemeente een 7- geven voor zaken als veiligheid, infrastructuur en de algemene fietsbeleving. Dat moet én kan beter! Via verschillende sporen willen we het voor de fietser – zowel voor onze inwoners als die van buiten de gemeente – veiliger, comfortabeler en mooier maken. We maken een inhaalslag in het asfalteren van fietspaden, realiseren bewaakte fietsenstallingen op belangrijke hotspots en werken met de MRDH en buurgemeentes verder aan een samenhangend (regionaal) fietsnetwerk. Daarnaast lanceren we de campagne 'LV Fietst!' waarbij we onder andere inzetten op het bereiken van groepen waarvoor fietsen niet vanzelfsprekend is.

Financiële mutaties

Onderwerpen Mobiliteit en bereikbaarheid	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Kadernota 2026-2029 effecten 2025			
1. Actieplan verkeersveiligheid		382	-382
2. Fietsstraat Beetslaan		50	-50
3. Randstadrail		100	-100
4. Vergunningparkeren		25	-25
Mee- en tegenvallers			
5. Parkeeronderzoek en evaluatie nota parkeernormen		75	-75
6. Smart Mobility		125	-125
7. Verwijderen VRI		96	-96
8. Voetpad Hofzichtlaan/Van Steelaan		30	-30
Budgettair neutraal			
9. Aanpassing bushaltes	300	300	
Totaal Mobiliteit en bereikbaarheid	300	1.183	-883

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Actieplan verkeersveiligheid

De gemeente streeft naar een verkeerssysteem waarin iedereen elke dag veilig thuis kan komen. Het college heeft daarom het actieplan verkeersveiligheid opgesteld, waarin beschreven wordt op welke wijze hier invulling aan gegeven gaat worden. Er zijn concrete acties opgesteld voor de volgende vier gebieden: infrastructuur, gedrag en educatie, handhaving en 'Samen Veilig' (iBabs 3101). Er is dekking vanuit de reserve mobiliteit.

2 Fietsstraat Beetslaan

In het verkeers- en vervoerplan 2024 is opgenomen dat stapsgewijs wordt gewerkt aan de realisatie van de Verlengde Velostrada, een metropolitane fietsroute, parallel aan het spoor Den Haag-Leiden. Het inrichten van de Nicolaas Beetslaan als fietsstraat is één van de deelprojecten van dit project. Dit budget wordt ingezet voor de voorbereiding van dit project.

3 Randstadrail

Leidschendam-Voorburg groeit, evenals de gemeenten om ons heen. Meer mensen betekent meer verplaatsingen. Zonder maatregelen loopt het wegennet in en rond Leidschendam-Voorburg verder vast, dit heeft (grote) gevolgen voor de leefbaarheid en economie. RandstadRail en de metro bieden een hoogwaardig alternatief voor verplaatsingen per auto van en naar grote delen van de regio. Om ervoor te zorgen dat inwoners goed gebruik kunnen maken van de RandstadRail, moeten onder andere de op- en overstapmogelijkheden aangepakt worden. Daarnaast is het verbeteren van de verbinding met Leidschendam Zuid van belang.

4 Vergunningparkeren

De Mall of the Netherlands trekt veel bezoekers, wat positief is voor de lokale economie. Tegelijk zorgt dit voor toenemende verkeers- en parkeerdruk, met overlast voor omwonenden. Het college kiest daarom voor een drie-sporenaanpak: verkeersmanagement, parkeerregulering en stimuleren van duurzame mobiliteit. Voor de omliggende wijken wordt vergunningparkeren voorbereid, wat nieuw is voor Leidschendam-Voorburg. Hiervoor is een verordening en dekking van invoeringskosten nodig, zoals aangegeven in raadsbrief 4244. Deze kosten zijn grotendeels onafhankelijk van het aantal gebieden en omvatten onder andere inzet van een procesmanager en aanpassingen in de openbare ruimte. In het najaar van 2025 volgt een aanwijzingsbesluit met kostenraming en dekkingsvoorstel (zie verder ook hoofdstuk Ontwikkelingen ruimtelijk domein met betrekking tot de mobiliteitsaanpak rondom de Mall).

5 Parkeeronderzoek en evaluatie nota parkeernormen

Voor beleid, beheer en projecten is het noodzakelijk om een gemeentebrede parkeerdrukmeting uit te laten voeren. Daarnaast zal er een evaluatie worden gedaan op de Nota Parkeernormen. Parkeernormen zijn een effectief instrument om mobiliteit binnen nieuwbouwprojecten te sturen. Maar het is enkel effectief wanneer dit integraal is ingebed. Daar is de evaluatie voor nodig.

6 Smart Mobility

Het Operationeel Mobiliteitscentrum (OMC) wordt ook in 2025 voortgezet om het verkeer rond de Mall te managen. Om alle werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren wordt er overgebleven budget uit 2024 doorgeschoven naar 2025.

7 Verwijderen VRI

Voor het verwijderen van een verkeersregelininstallatie (Vri 2411) inclusief bijbehorende wegdek aanpassing is geen budget geraamd. Het betreft hier een Vri die niet meer werkt, niet meer te repareren is (levensduur verstreken) en op deze plek niet meer nodig is. Mede gezien de klachten die binnenkomen met betrekking tot deze Vri is verwijderen noodzakelijk.

8 Voetpad Hofzichtlaan/Van Steelaan

De huidige berm aan de Hofzichtlaan/van Steelaan is al smal voor voetgangers en wordt nog smaller met de komst van nieuw trammaterieel op lijn 6 in 2027. In combinatie met onderhoud aan de verkeersregelininstallatie en de weg kan met relatief beperkte meerkosten deze situatie in 2025 verbeterd worden.

9 Aanpassing bushaltes

Doordat de nieuwe elektische bussen van HTM langer zijn dan de vorige bussen, dienen de haltes in het kader van de veiligheid te worden verlengd. In eerste instantie betreft het 7 haltes en daarna volgen er nog 8 haltes. Verwachte totale kosten worden gedekt uit een subsidie van de HTM.

3. Economie

Omschrijving

Gemeentelijk economisch beleid richt zich op het creëren van een sterk vestigingsklimaat voor bedrijven en ondernemers, het bevorderen van arbeidskansen voor een brede doelgroep en het sterk houden van het voorzieningenniveau. Een vitale lokale economie vormt een belangrijke bouwsteen voor een duurzaam vitale gemeente.

Wat willen we bereiken?

Leidschendam-Voorburg is een economisch vitale gemeente. In samenspraak met publieke en private partners werken we aan het vernieuwen en verduurzamen van voldoende passende plekken om te werken (arbeidsplaatsen) zoals winkelgebieden, kantoren en bedrijventerreinen. Hierbij zetten we in op een hoog voorzieningenniveau passend bij verdere verstedelijking, het borgen van voldoende passende en betaalbare bedrijfsruimte, en een aantrekkelijk en groen buitengebied met een passend economisch verdienmodel. Via regionale samenwerking dragen we actief bij aan een sterke regio. We investeren in een goede relatie en samenwerking met het bedrijfsleven en winkeliers onder meer door accountmanagement voor ondernemers en centrummanagement voor kernwinkelgebieden. We maken ons sterk voor het economisch belang binnen gebiedsontwikkeling door bij nieuwbouw 5% van het bouwvlak te bestemmen voor niet-wonen functies. Dit verhoogt de levendigheid in het gebied en zorgt voor meer arbeidsplaatsen.

Wat gaan we ervoor doen?

Toerisme, horeca en evenementen

In de Visie Recreatie & Toerisme Leidschendam-Voorburg 2025 staan vier doelstellingen: proef de historie; winkelen op niveau, ervaar de Vliet en ontdek het buitengebied. We promoten recreatie en toerisme onder andere door de campagne LV Verrast, waar citymarketing gericht op alle drie de kernen onderdeel van uitmaakt. Het nieuwe evenementenbeleid waarbij de focus ligt op verspreide kleinschalige en middelgrote evenementen wordt in 2025 geïmplementeerd. De gemeente werkt samen met diverse onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven in het Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt met als doel de triple helix (samenwerking onderwijs, overheid en bedrijfsleven) te bekrachtigen, te verstevigen en verder uit te bouwen.

Stand van zaken:

In het kader van citymarketing is in april 2025 het magazine LVVerrast uitgekomen. Daarnaast worden er “bursts” georganiseerd, waarin binnen een korte tijd verschillende promotiemiddelen worden ingezet om LV zichtbaarder te maken.

Vooruitblik:

Na het zomerreces wordt Het nieuwe evenementenbeleid ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Daarnaast starten voorbereidingen voor de actualisatie van de Visie Recreatie & Toerisme, die in 2026 gereed zal zijn. Op basis van de nieuwe Visie Recreatie & Toerisme zal de citymarketing en campagne LVVerrast worden herijkt.

Speerpunten:

Status

- Nieuw evenementenbeleid in werking
Door middel van participatiebijeentkomsten met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden wordt in 2024 en 2025 een nieuw evenementenbeleid ontwikkeld. In 2025 wordt dit de raad ter vaststelling aangeboden waarna implementatie start.

Economie en Ondernemerschap

In 2025/2026 verschijnt de Omgevingsvisie waarin het beleid voor economie en ruimte voor bedrijven en voorzieningen een belangrijke plek krijgt. Doorlopend zetten we in op bedrijfshuisvesting van ondernemers om daarmee arbeidsplaatsen te behouden en creëren. We bieden ruimte aan particuliere initiatieven voor bedrijfsruimtes voor zzp'ers en kleine ondernemers en sturen ruimtelijk op de realisatie van voldoende passende en betaalbare bedrijfsruimte.

We onderzoeken hoe we de toekomst van de kernwinkelgebieden verder kunnen optimaliseren, bijvoorbeeld door te kijken naar mogelijkheden tot functiemenging. Centrummanagement en accountmanagement bedrijven dragen bij aan het onderhouden van het netwerk van ondernemers en zijn belangrijk voor een goede aansluiting van het lokale bedrijfsleven en de gemeentelijke dienstverlening. De gemeente ondersteunt de ondernemersfondsen en winkeliersverenigingen financieel, om de toekomst en vitaliteit van de winkelgebieden te behouden.

Zowel in regionaal verband als lokaal zorgen we dat onze bestaande bedrijventerreinen in stand worden gehouden en toekomstbestendig zijn.

Stand van zaken:

De regionale samenwerking in de MRDH en Businesspark Haaglanden (BPH) loopt door. Het woon-werkakkoord (WWA) is afgesloten in Q1-2025. Er worden ook gesprekken gevoerd over het samenvoegen dan wel efficiënter maken van deze tafels om op die manier te voorkomen dat zaken dubbel worden besproken.

Het lokaal economisch beleid is een van de pijlers in de ontwerp-Omgevingsvisie die het college volgens planning vaststelt in juli 2025. De toekomst en levendigheid van kernwinkelgebieden, bedrijventerreinen en ook betaalbare bedrijfsruimte zijn daarin belangrijke thema's. Daarnaast is de gemeente nauw betrokken bij de uitvoerings- en investeringsagenda van het regionale programma NOVEX Zuidelijke Randstad. Investeren in het regionale vestigingsklimaat is een essentieel onderdeel van die agenda.

Vooruitblik:

De Omgevingsvisie wordt naar verwachting rondom de jaarwisseling 2025/2026 vastgesteld.

Speerpunten:

Status

- Ontwikkelvisie vernieuwen en verduurzamen van kernwinkelgebied De Julianabaan
Op het gebied van economie leveren we input op een ontwikkelvisie die aangeeft op welke manier het winkelgebied de Julianabaan wordt herontwikkeld tot een toekomstbestendig en duurzaam winkel-, woon-, werk-, en verblijfsgebied. De ontwikkelvisie wordt begin 2025 vastgesteld.

Toelichting afwijking speerpunt:

Economie neemt deel aan het projectteam Julianabaan.

Er is sprake van een langer ontwerpproces omdat er meerdere ontwikkelvarianten zijn uitgewerkt waarna eind 2024 is gekomen tot de zogenaamde Basisvariant als opmaat voor de uitwerking naar de Gebiedsvisie. Naar verwachting is de ontwerpvisie gereed medio 2025, waarna in de tweede helft van dit jaar de besluitvorming plaatsvindt

Status

- Bedrijfsverzamelgebouw Herenstraat
Als na transformatie van Herenstraat 40-42, eind 2025 het bedrijfsverzamelgebouw wordt opgeleverd, zal vanuit de gemeente input worden gegeven aan de invulling van commerciële of maatschappelijke functies binnen het bedrijfsverzamelgebouw. De oplevering van de aangrenzende transformatie van de Herentuyn staat gepland voor eind 2025; naar verwachting wordt dan ook het bedrijfsverzamelgebouw opgeleverd.

Toelichting afwijking speerpunt:

De planvorming en de onderhandelingen met ontwikkelaar en aannemer hebben meer tijd in beslag genomen dan voorzien. Er is nu overeenstemming over de aanneemsom tussen ontwikkelaar en aannemer. Op korte termijn verwacht de gemeente een aanbidding van de ontwikkelaar voor het bedrijfsverzamelgebouw. Oplevering zal niet in 2025 maar op zijn vroegst in 2026 plaatsvinden. De financiële gevolgen worden verwerkt in de kadernota. Deze transactie vindt budget neutraal plaats.

Status

- Versterken vestigingsklimaat winkel- en horecagebied Damcentrum
Door de voorgenomen maatregelen ter verhoging van de leefbaarheid van Damcentrum (iBabs 1841) uit te voeren, versterken wij het vestigingsklimaat van het winkel- en horecagebied Damcentrum.

Status

- Behouden en beter benutten van onze bedrijventerreinen
Regionaal werken we in verschillende samenwerkingsverbanden samen om te zorgen voor het behoud en beter benutten van bedrijventerreinen. Lokaal werken we nauw samen met MKB-LV om onder andere de organisatiegraad op de bedrijventerreinen te verhogen. We zetten in op het behoud van het metrage bedrijvigheid op de bedrijventerreinen en op duurzame toekomstbestendigheid. Maatregelen om de organisatiegraad te verhogen, zijn op dit moment netwerkbijeenkomsten voor de ondernemers.

Financiële mutaties

Onderwerpen Economie	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers			
1. Gebiedsvisie De Julianabaan		550	-550
2. Huygenskwartier		15	-15
Bestedingsplan reserves			
3. Vergoeding aanleg glasvezel	610		610
Totaal Economie	610	565	45

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Gebiedsvisie De Julianabaan

Voor het project De Julianabaan is een voorbereidingsbudget beschikbaar gesteld. Dit budget is echter ontoereikend voor de resterende werkzaamheden om te komen tot de gebiedsvisie. De kosten voor de totstandkoming van de Gebiedsvisie in 2025 konden niet eerder dan eind 2024 specifiek worden gemaakt. Immers, op dat moment vond besluitvorming plaats over het vervolgtraject.

2 Huygenskwartier

Het Huygenskwartier is een historisch en levendig centrumgebied met een belangrijke functie voor onze lokale economie en gemeenschap. Op dit moment wordt het gebied geconfronteerd met onder andere overlast als gevolg van bouwwerkzaamheden en tegenvallende opbrengsten uit de reclamebelasting. Deze situatie beïnvloedt de toegankelijkheid, uitstraling en het verblijfsklimaat en heeft directe gevolgen voor ondernemers en bezoekers. Om de aantrekkelijkheid van het Huygenskwartier in deze periode te behouden én waar mogelijk te versterken willen we extra budget van €15.000. Met deze middelen kunnen we gerichte maatregelen treffen die bijdragen aan een prettige beleving van het gebied, de zichtbaarheid van ondernemers vergroten en de levendigheid stimuleren. Denk hierbij aan tijdelijke aankleding, publieksacties en activiteiten die de sociale en economische dynamiek ondersteunen. Juist nu is het van belang om te laten zien dat we investeren in een vitaal en toekomstbestendig centrum. Een extra financiële impuls kan het verschil maken voor zowel ondernemers als bewoners, en draagt bij aan het vertrouwen in de ontwikkeling van het Huygenskwartier.

3 Vergoeding aanleg glasvezel

In de 2e Tussentijdse rapportage 2024 is gemeld dat er € 1,2 miljoen aan inkomsten glasvezel over de jaren 2024 en 2025 ontvangen zou worden. De verdeling over deze jaren blijkt anders uit te vallen, waardoor er in 2025 een groter deel van het totale bedrag wordt ontvangen en gestort in de Algemene reserve.

4. Onderwijs

Omschrijving

De bekostiging van onderwijs gaat via het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap direct naar de schoolbesturen. De gemeente is verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs, leerlingenvervoer en de uitvoering van de Leerplichtwet. Ook heeft de gemeente een rol in het terugdringen van onderwijsachterstanden, onder andere door de bekostiging van nieuwkomersgroepen en voor- en vroegschoolse educatie. Volwasseneneducatie valt ook onder dit programma.

Wat willen we bereiken?

We willen dat ieder kind in onze gemeente kansrijk en gezond kan opgroeien. Onze focus ligt op de brede ontwikkeling van het kind, waarbij elk kind de kansen krijgt waardoor het zijn/haar talenten optimaal kan ontwikkelen. We zetten daarvoor in op het versterken van een pedagogische basis, waardoor elk kind gelijke kansen krijgt aan de start. Ook moet er, in het kader van inclusief onderwijs, voor elk kind een passende onderwijsplek in de eigen vertrouwde omgeving beschikbaar zijn.

Het onderwijs vervult hierbij een belangrijke taak. Als gemeente hebben we een rol om ervoor te zorgen dat kinderen op hun vierde jaar goed kunnen instromen in het onderwijs. Daarna hebben we de zorgplicht om vroegtijdig schoolverlaten te voorkomen en jongeren te stimuleren hun startkwalificatie te behalen.

Daarnaast moet de gemeente zorgdragen voor voldoende en passende onderwijshuisvesting. We werken aan een integraal huisvestingsplan wat niet alleen de onderwijsbehoefte dekt, maar ook nadrukkelijk ruimte biedt voor de samenwerking met maatschappelijk partners zoals kinderopvang en onderwijsondersteuning. Dit bevordert een naadloze overgang voor kinderen van opvang naar onderwijs en creëert een vertrouwde en stimulerende omgeving waarin zij zich zo breed mogelijk kunnen ontwikkelen. Schoolgebouwen worden (integrale) kindcentra. Deze aanpak draagt bij aan de sociale cohesie en het versterkt de positie van het kindcentrum in de wijk. Buitenruimten worden bij voorkeur ingericht als groenblauwe schoolpleinen.

Tenslotte heeft de gemeente vanuit haar wettelijke taken op het gebied van jeugd contacten met alle betrokken partners in dit veld, een belangrijke taak in het voeren van regie op de samenwerking tussen zorg- en onderwijspartners.

Wat gaan we ervoor doen?

Onderwijsbeleid

In 2025 werken we aan de programmalijnen uit de Lokale Educatieve Agenda (LEA) en de regionale werkagenda Inclusief Onderwijs:

- Kinderen starten met een stevige basis in het basisonderwijs, waardoor zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en meer kans hebben om door te stromen naar regulier onderwijs.
- Elk kind heeft een passende plek en volgt onderwijs.
- Elk kind de mogelijkheid bieden om zijn of haar talenten te ontplooiën en passende kansen te creëren.
- Het bevorderen van schoolafspraken en het vroegtijdig bieden van beroepsinspiratie en beroepsperspectief, zodat kinderen en hun ouders de juiste begeleiding krijgen en een positief ontwikkel- en beroepsperspectief hebben.

Stand van zaken:

We zijn gestart met het uitvoeren van de Lokale Educatie Agenda (LEA). De LEA is lokaal onderwijsbeleid dat in 2024 is opgesteld door gemeente en partners van de kinderopvang en onderwijs. De komende jaren wordt uitvoering gegeven aan dit beleid middels drie programmalijnen. Voor elke programmalijn is een werkgroep opgezet waarbij de gemeente samen met partners werkt aan doelen binnen dat programma.

De eerste programmalijn richt zich op het jonge kind (-9 maanden t/m 5 jaar). Doelen binnen deze lijn moeten ervoor zorgen dat kinderen met een betere uitgangspositie kunnen starten aan het basisonderwijs. De tweede leerlijn richt zich op de school van de toekomst waarbij aandacht is voor talentontwikkeling van kinderen (0-14 jaar). De derde leerlijn richt zich op een goede aansluiting vanuit het VMBO en MBO richting de arbeidsmarkt (10-27 jaar).

Daarnaast staan we aan de start van de nieuwe werkagenda inclusief onderwijs. Hierin is o.a. opgenomen dat we werken aan een omgeving waarin kinderen goed kunnen opgroeien en ontwikkelen. We werken aan het voorkomen van schooluitval en zetten in op beroepsinspiratie. Momenteel vindt er een pilot plaats om kinderen die met een achterstand op de basisschool te komen te ondersteunen: de startklas. Hiervoor zijn tijdelijke middelen beschikbaar gesteld voor schooljaar 24/25. Dit is een 2-jarige pilot, dus er dient ook geld te zijn voor schooljaar 25/26.

Tevens wordt er op dit moment gewerkt aan het samenwerkingskader jeugdhulp en onderwijs. Met dit samenwerkingskader worden afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden voor ondersteuning van kinderen tussen de gemeente en de samenwerkingsverbanden.

Door regionale ontwikkelingen verandert vanaf 1 augustus 2025 de manier waarop de onderwijs-jeugdzorg arrangementen (OJA's) zijn geregeld. Aan deze verandering wordt nu nog gewerkt. We werken in regionaal verband samen met Den Haag en Rijswijk (de H3) voor passend onderwijs en schoolmaatschappelijk werk. In het onderwijs vanuit de H3 en vanuit het actieplan jeugd wordt de zorgbehoefte in kaart gebracht voor vier scholen om zo de ondersteuningsstructuur daar mogelijk op aan te passen.

In 2025 starten twee nieuwe voorschoolse educatie (VE) groepen. Deze groepen starten in Bovenbeem in de wijk de Tol in Leidschendam en dit wordt bekostigd door de onderwijsachterstandmiddelen.

Op een aantal VE groepen wordt sinds 2024 extra ondersteuning geboden op de VE. In 2025 bieden we dit ook aan op een VE groep in Bovenveen. Het doel is om meer zicht te krijgen op gezinsdynamiek en een goede diagnostiek om symptoombestrijding te voorkomen. Daarmee wordt beoogd eerder een passende plek voor het kind of passende ondersteuning aan het gezin te bieden.

In 2025 start een nieuw regionaal inkooptraject voor jeugdhulp. Een goede verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp is daarbij een belangrijk speerpunt waarbij ingezet wordt op meer collectieve ondersteuning in plaats van individuele ondersteuning van kinderen.

Vooruitblik:

Met de regionale inkoop van jeugdhulp is het uitgangspunt dat de gemeenten lokaal verantwoordelijk zijn voor het realiseren van inclusieve kinderopvang en onderwijs (PO en VO). Dat betekent dat lokaal, in afstemming met het onderwijs, moet worden bekeken welke ondersteuning noodzakelijk is om inclusieve kinderopvang en onderwijs te realiseren. Daarvoor is het noodzakelijk dat ondersteuning vanuit jeugdhulp op individuele basis in en rond het onderwijs en de kinderopvang meer collectief wordt ingezet. Daarbij zijn ook andere vormen van ondersteuning mogelijk wanneer aannemelijk is dat die inzet kosteneffectief is ten opzichte van de inzet van jeugdhulp.

Speerpunten:

- Uitbreiden aanbod voor kinderen in een kwetsbare positie
We streven ernaar het bereik van voorschoolse educatie (VE) voor kinderen met een indicatie te verhogen naar boven het huidige niveau van 88% Dit doen we door:
 - o Het uitbreiden van het VE-aanbod en het onderzoeken van mogelijkheden voor passende kinderopvang.
 - o Het versterken van de betrokkenheid van ouders bij de voorschoolse educatie.
 - o Het verkennen van de mogelijkheid om VE aan te bieden vanaf 2 jaar.Daarnaast verkennen we welke preventieve maatregelen mogelijk zijn om de oorzaken van ontwikkelingsachterstanden aan te pakken en daarmee de pedagogische basis te versterken.

Status

- Aanpak schooluitval en toeleiding naar werk versterken
Verder geven we vorm aan de invoering van de 'wet van school naar duurzaam werk', waar we alle jongeren tot 27 jaar een toekomstperspectief bieden in de vorm van een opleiding of duurzaam werk.

Status

Onderwijshuisvesting

In 2024 besluit de gemeenteraad over het nieuwe Integrale Huisvestingsplan (IHP), dat tot stand is gekomen na een intensief proces met schoolbesturen, kinderopvangorganisaties, maatschappelijke partners, kinderen en andere belanghebbenden. Centraal staat de (talent)ontwikkeling van het kind en hoe een gebouw daaraan kan bijdragen, waarbij we verder kijken dan alleen onderwijs en kinderopvang. Naast functionaliteit zijn toegankelijkheid, inclusie, duurzaamheid en bereikbaarheid belangrijke thema's. Door primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) te bundelen in één IHP is betere afstemming in planning mogelijk en wordt de samenwerking tussen PO en VO bevorderd. In het IHP wordt voor de eerste 4 jaar een uitvoeringsplanning gemaakt en er wordt een doorkijk gegeven voor de volgende 12 jaar. Het IHP heeft een realistische planning waarin zowel de projecten als de te verwachten stichtingskosten aan bod komen.

Stand van zaken:

Het concept IHP PO+VO 2025-2040 als eindproduct van het proces met de schoolbesturen is in april 2025 vastgesteld. Daarna wordt het IHP geschikt gemaakt voor bestuurlijke besluitvorming in college en raad. De definitieve versie van het IHP wordt hiervoor in juni 2025 in een OOGO (op overeenstemming gericht overleg met de schoolbesturen) vastgesteld.

Vooruitblik:

Het volledige IHP wordt in het 4e kwartaal van 2025 aan de gemeenteraad voorgelegd. Lopende projecten uit de vorige IHP's (De Vijverhof, Sint-Maartenscollege en Maria Bernadette) worden voortgezet.

Speerpunten:

- Voorbereiding/realisatie van onderwijshuisvesting
Aan de planvorming en realisatie van De Vijverhof, St. Maartenscollege en KC Ruysdael (Maria Bernadette school) wordt gewerkt in samenwerking met de verantwoordelijke schoolbesturen.

Status

- Haalbaarheidsonderzoek onderwijsvoorziening in Klein Plaspoelpolder
Binnen het project Klein Plaspoelpolder wordt de haalbaarheid van een onderwijsvoorziening, in de vorm van een dislocatie, verder onderzocht. De uitkomsten worden in het derde kwartaal van 2025 aan de raad voorgelegd.

Status

- Beschikbaar stellen voorzieningen voor tijdelijke onderwijshuisvesting
Scholen die in aanmerking komen voor (ver)nieuwbouw hebben behoefte aan tijdelijke huisvesting. Het is onderdeel van de wettelijke zorgplicht van de gemeente om hierin te voorzien. Er worden hiervoor aparte voorzieningen gerealiseerd voor PO en VO in Voorburg en voor PO in Leidschendam.

Status

Toelichting afwijking speerpunt:

De tijdelijke huisvesting aan de Oude Bleijk wordt nu gebruikt door De Vijverhof. Andere locaties voor zowel PO als VO worden nog nader onderzocht en/of uitgewerkt.

Netcongestie vormt een reëel risico voor de tijdige beschikbaarheid van tijdelijke huisvesting (met name op locaties waar nog geen of een beperkte elektriciteitsaansluiting is).

Financiële mutaties

Onderwerpen Onderwijs	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Kadernota 2026-2029 effecten 2025			
1. Onderwijs en voorschoolse educatie		50	-50
Totaal Onderwijs		50	-50

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Onderwijs en voorschoolse educatie

Voor Leidschendam-Voorburg is het belangrijk dat kinderen kansrijk en gezond kunnen opgroeien. Om het bereik van de voorschoolse educatie (VE) in Leidschendam-Voorburg te verhogen, wordt de inzet hierop uitgebreid. Dit wordt vormgegeven door nieuwe VE-locaties te ontwikkelen in de wijken waarin het bereik van VE achterblijft op het landelijk gemiddelde. Zo kunnen kinderen goed starten aan het primair onderwijs en wordt schooluitval zoveel mogelijk voorkomen, zodat de kinderen van nu straks mee kunnen doen in de samenleving. Deze dekking komt de komende jaren uit het budget Onderwijsachterstandenbeleid.

5. Sport, cultuur en recreatie

Omschrijving

De gemeente heeft verschillende wettelijke taken die verband houden met cultuur en faciliteert een bruisend cultureel veld in de gemeente. Het gaat om het aanbieden van een bibliotheekfunctie, zorgdragen voor een toereikend lokaal media-aanbod en het beschermen en toegankelijk maken van cultureel erfgoed (archeologisch en cultuurhistorisch). De gemeente heeft tevens de wettelijke taak om speelvoorzieningen in de openbare ruimte te inspecteren en veilig te houden en een zorgplicht ten aanzien van bomen in de openbare ruimte. We zetten met het Groenactieplan in op een natuur inclusieve gemeente. De gemeente zet zich in op het behouden, versterken en vergroten van de hoeveelheid groen in onze gemeente. Dit draagt onder andere bij aan het klimaatbestendig maken van ons stedelijk gebied, het creëren van een prettige, gezonde leefomgeving voor mens, plant en dier en aan het versterken van de biodiversiteit. Op het gebied van sport en bewegen heeft de gemeente een rol bij het aanbieden van preventieprogramma's in samenwerking met sportverenigingen en beweegpartners. Daarnaast beheert, onderhoudt en exploiteert de gemeente de sportaccommodaties, zodat die van goede kwaliteit zijn.

Wat willen we bereiken?

Sport, kunst, cultuur en recreatie spelen een cruciale rol in het creëren van levendigheid en aantrekkelijkheid in onze gemeente. Ze dragen bij aan de publieke gezondheid, samenhang en verbinding in de maatschappij (sociale cohesie), de ontwikkeling van vaardigheden en bieden plezier aan onze inwoners. De gemeente moedigt ondernemers en vrijwilligers aan en ondersteunt hen bij het organiseren van evenementen en activiteiten.

De gemeente ondersteunt sportverenigingen om sport en bewegen toegankelijk te maken voor alle inwoners van onze gemeente, met speciale aandacht voor hen die op dit moment (nog) geen gebruik (kunnen) maken van deze voorzieningen. Samen met sportverenigingen blijft de gemeente investeren in hoogwaardige sportfaciliteiten.

Op het gebied van cultuur richt de gemeente zich op het verwelkomen van doelgroepen in het culturele veld die een afstand hiertoe ervaren, vanwege financiële, fysieke of andere drempels. De gemeente wil hiermee bereiken dat cultuur toegankelijk wordt voor alle inwoners. Daarnaast wordt cultuur specifiek ingezet om sociaal maatschappelijke doelen te bereiken, zoals het bevorderen van talentontwikkeling.

Om Leidschendam-Voorburg de komende jaren zichtbaar groener, meer biodivers en klimaatbestendiger te maken, en daarmee een positieve bijdrage te leveren aan de fysieke, mentale en sociale gezondheid van onze inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Sport

Samen met sportclubs, aanbieders en maatschappelijke organisaties is een lokaal Sportakkoord 2023-2026 gesloten, waaraan in 2025 verder uitvoering wordt gegeven. We willen hiermee bereiken dat we met elkaar meer inwoners laten sporten en bewegen. Niet alleen omdat het goed is voor de vitaliteit, maar ook omdat sporten en bewegen een breder positief effect hebben op de gezondheid en het welzijn als geheel. Denk bijvoorbeeld aan het bestrijden van eenzaamheid.

Het Sportakkoord maakt onderdeel uit van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) Leidschendam-Voorburg, waarin zorg, gemeente en maatschappelijke partijen met elkaar toewerken naar een gezonde generatie in 2040. De ambitie is om nog meer de verbinding en samenwerking te bevorderen tussen de sport- en beweegaanbieders (verenigingen en commercieel) onderling, maar ook met bijvoorbeeld kinderopvang en onderwijs, cultuur en organisaties vanuit welzijn en gezondheidszorg, zodat de doelstellingen kunnen worden gerealiseerd.

Stand van zaken:

Bij het sportakkoord krijgen sportverenigingen of sportorganisaties met initiatieven die vallen onder de thema's van het sportakkoord een bijdrage vanuit het budget voor het sportakkoord. Ook krijgen de verenigingen ondersteuning door middel van sportservices. Deze sportservices zijn bijvoorbeeld trainerscursussen of workshops binnen de thema's van het sportakkoord. Ook zijn er diverse projecten gestart met rolmodellen in de wijk.

Vooruitblik:

De komende periode zetten we in op het verstevigen van verenigingen. Dit doen we door bijvoorbeeld het inzetten van opleidingen en ondersteuning voor vrijwilligers en verenigingen. Ook werken we aan het vergroten van de veiligheid bij verenigingen.

Speerpunten:

• Sportakkoord 2.0
Hierin staan afspraken met organisaties voor sport en bewegen over het beleid rondom sporten en bewegen voor de periode 2023-2026 met de focus op 6 thema's. In 2025 ligt de focus op het thema Vitale sportaanbieders. Het versterken van sportverenigingen door bijvoorbeeld opleidingen en ondersteuning voor vrijwilligers en verenigingen. We doen dat vooral door financiële bijdrage via de voucherregeling van het sportakkoord en door de sportservices van NOC/NSF.	Status
• Start 'rolmodellen in de wijk' voor zowel sport als cultuur
De gemeente gaat meer werken met rolmodellen in de gemeente om inwoners te inspireren meer gebruik te maken van sportfaciliteiten en cultuuraanbod. Met combinatiefunctionarissen worden projecten ontwikkeld op het gebied van cultuurparticipatie en sport- en bewegen om deze rolmodellen te vinden en in te zetten.	Status
• Sportaccommodaties
Bij sportaccommodaties vinden naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden (zie beheerplan sportparken 2024-2028) op de sportparken de volgende projecten plaats;
Voor de Voorburgse Rugby Club vindt de planvorming en realisatie van de kleedruimten plaats.
De banen op tennispark Overdam in Leidschendam worden gerenoveerd.
Het project veiligheid in en rond sportparken wordt afgerond.	Status
• Sport en bewegen in de buitenruimte
De gemeente gaat aan de slag met het bevorderen en stimuleren van inwoners om meer te gaan bewegen. Met de combinatiefunctionarissen worden aanvullende activiteiten ontwikkeld voor sport en bewegen, ook voor in de openbare buitenruimte. Daarbij worden de bestaande voorzieningen, beweegprogramma's en activiteiten opgenomen in een digitaal platform voor inwoners en organisaties die zich bezighouden met sporten en bewegen in de openbare buitenruimte.	Status

Cultuur

Cultuureducatie en cultuurparticipatie worden versterkt door binnen de culturele sector in te zetten op sociaal maatschappelijke waarde van cultuur en daar aan gerelateerde projecten en activiteiten, bijvoorbeeld door de module welzijn op recept uit te breiden met cultuur op recept. Drempels nemen we weg door subsidiemogelijkheden en andere regelingen bekender te maken onder verschillende doelgroepen.

Het cultureel erfgoed van de gemeente is zichtbaar in de openbare ruimte en wordt beleefbaar gemaakt in het museum en door vrijwilligersorganisaties. Daarnaast werkt de gemeente aan het visualiseren van de omgeving in de 17e eeuw via een app. Hierdoor wordt de rijke historie van de gemeente virtueel ondersteund. De eerste visualisaties zijn in 2024 gepresenteerd en dit programma wordt doorgezet in 2025. Een cultuurmakelaar zorgt voor het aanjagen van het culturele veld en helpt bij het werven van fondsen.

Stand van zaken:

De cultuurvisie, die vorig jaar door de gemeenteraad is vastgesteld (iBabs 4080), voert de gemeente uit. Zo is de cultuurmakelaar op 1 maart begonnen en ook werken we aan een cultuureducatieplan voor de culturele basis. Verder wordt de bibliotheek van de toekomst uitgewerkt en ontwikkelen we twee nieuwe locaties voor de bibliotheek.

Vooruitblik:

De komende periode wordt verder uitvoering gegeven aan de uitvoeringsagenda van de Cultuurvisie. Daarnaast is er speciale aandacht voor het meerjarenbeleidsplan dat voor de zomer door het museum wordt opgeleverd. Er gaat rond de zomer een kennismaking met de raad en de cultuurmakelaar plaatsvinden, de eerste inspiratiesessie voor het veld wordt georganiseerd en de subsidiemogelijkheden worden geïnventariseerd.

Speerpunten:

• Uitvoeringsplan cultuureducatie met culturele basis
De gemeente stelt een Uitvoeringsplan cultuureducatie voor Culturele basis op. De kern hierbij wordt gevormd door: aandacht voor de jeugd, opstellen kaders en opdrachtomschrijving voor basisprogramma.	Status
• Opstellen meerjaren-exploitatieovereenkomst met Huygensmuseum
De gemeente stelt samen met het museum een exploitatieovereenkomst op met een inhoudelijke en financiële paragraaf. Belangrijke punten hierbij zijn een gedegen bedrijfsvoering, toekomstbestendigheid en de cultuurvisie.	Status
• Bibliotheken van de toekomst in Voorburg en Leidschendam
Er worden twee nieuwe bibliotheeklocaties ontwikkeld. Op de nieuwe bibliotheeklocatie op het Fluitpolderplein in Leidschendam wordt de bibliotheek van de toekomst gebouwd. Voor de bibliotheeklocatie bij de Julianabaan worden de verschillende scenario's ter besluitvorming voorgelegd.	Status

Openbaar groen

De gemeente zet in op het behoud en versterking van haar groene karakter in de omgevingsvisie (2025/2026). Er wordt geïnvesteerd in het vergroten van de variatie, beleving en areaal van het openbaar groen, en in verbeterde verbindingen tussen stedelijk en buitengebied. Een ecologische scan helpt knelpunten te identificeren, waarna tactische maatregelen in 2025 de biodiversiteit en ecologische waarde moeten vergroten. Het Groenactieplan (2024-2026) bevat maatregelen voor vergroening, biodiversiteit en klimaatbestendigheid, zoals groen-blauwe schoolpleinen, tiny forests en het ondersteunen van bewonersinitiatieven. Bij rioolvervanging en herbestratingsprojecten worden vergroenings- en klimaatadaptieve maatregelen genomen.

In 2025 worden nieuwe buurtvisies en ontwerpen uitgewerkt. Projecten zoals de Loozone, Park Vreugd & Rust en Duin Horst & Weide richten zich op restauratie, landschapsontwikkeling en het versterken van de natuurkwaliteit, met een integrale aanpak voor een gezond en aantrekkelijk leefgebied.

Daarnaast wordt in 2025 het beheer en onderhoud van de openbare ruimte uitgevoerd conform de wijkgroenbeheerplannen.

Stand van zaken:

Groenactieplan

Het Groenactieplan (2024-2026) (iBabs 3443) bevat concrete maatregelen om Leidschendam-Voorburg verder te vergroenen en klimaatbestendiger te maken. In 2024 zijn meerdere onthardings- en vergroeningsmaatregelen uitgevoerd.

Vreugd & Rust

De werkzaamheden rondom de tuilmuren zijn afgerond. Het plan voor het dierenverblijf is nog in ontwikkeling en het projectonderdeel van de brug langs de Vliet staat op het punt van starten.

Duin, Horst & Weide

De Landschapstafel heeft het nieuwe Uitvoeringsprogramma 2024-2028 opgesteld, voortbouwend op het eerder opgestelde Landschapsontwikkelingsplan (2012).

Vooruitblik:

Groenactieplan

De komende twee jaar wordt jaarlijks een deel van deze maatregelen uitgevoerd. In 2025 volgen nog meer vergroeningsmaatregelen, zoals het toevoegen van groen, het vergroten van boomspiegels, onthardingsmaatregelen en het intensiveren van een gefaseerd maaibeeld (Mariënpark/Raadhuispark).

Vreugd & Rust

De bouw van het nieuwe dierenverblijf wordt rond de zomer verwacht. De aanleg van de brug langs de Vliet wordt binnenkort voortgezet. De werkzaamheden aan de plantvakken zijn voor de komende vier jaar gefaseerd ingepland.

Duin, Horst & Weide

De Landschapstafel start met de voorbereidingen en uitvoering van projecten uit het nieuwe Uitvoeringsprogramma 2024-2028.

Speerpunten:

- Uitvoeren van acties uit het Groenactieplan
Met het Groenactieplan willen we de biodiversiteit en ecologische waarde van het landschap vergroten. Een ecologische scan helpt hierbij knelpunten te identificeren, waarna gerichte maatregelen uitgevoerd worden. Voor de jaren 2026-2027 stellen wij een nieuw Groenactieplan op.

Status

• Inventarisatie vergroeningsmaatregelen herinrichting buitenruimte Voorburg Noord-noord
Om biodiversiteit te versterken en hittestress tegen te gaan, inventariseren we in 2025 de vergroenings- en klimaatadaptieve maatregelen voor de integrale herinrichting van de buitenruimte in Voorburg Noord-noord.	Status
• Afronden herontwikkeling en restauratie park Vreugd & Rust
In 2025 realiseren we een nieuwe brug langs de Vliet en renoveren we de plantvakken op de overplaats van park Vreugd & Rust (deel tussen het Oosteinde en de Parkweg) zoals in het instandhoudingsplan is voorgesteld.	Status
• Uitwerken programma Duin, Horst & Weide
In 2025 geven we uitvoering aan de projecten van Leidschendam-Voorburg uit het uitvoeringsprogramma; de Loozone en Leidschendammerhout.	Status
• Planvorming Leidschendammerhout (Uitvoeringsagenda Vlietzone)
In 2025 leveren we, in samenwerking met de provincie, een gebiedsplan voor de ontwikkeling van het Leidschendammerhout ten behoeve van een integrale gebiedsaanpak. Hierbij leggen we een koppeling met DHW.	Status

Financiële mutaties

Onderwerpen Sport, cultuur en recreatie	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Kadernota 2026-2029 effecten 2025			
1. Extra inspanningen Erfgoed		80	-80
2. Stationsplein Voorburg		20	-20
Mee- en tegenvallers			
3. Baggerwerkzaamheden	68	90	-23
4. Groene verbindingen		20	-20
5. Onderhoud speelvoorzieningen		140	-140
6. Stadsbakens		90	-90
Exogene en autonome ontwikkelingen			
7. Maai- en slootbestek		250	-250
Budgettair neutraal			
8. Landschapstafel Duinhorst en Weide	135	135	
9. Project digitalisering archiefbeheer		80	-80
Totaal Sport, cultuur en recreatie	203	905	-703

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Extra inspanningen Erfgoed

Naast de basistaken voor erfgoed zijn in 2025 en 2026 extra inspanningen nodig. De gemeente onderzoekt het aanwijzen van aanvullende beschermde objecten en gebieden. Hiervoor is gedetailleerd onderzoek tot op pandniveau noodzakelijk. Ook wordt de Gebiedsbiografie Erfgoed afgerond en vertaald in erfgoedbeleid. Tot slot wordt er een verbeterslag gemaakt in de beschikbare erfgoeddata. Hiervoor is extra inzet nodig.

2 Stationsplein Voorburg

Het Stationsplein in Voorburg vormt een centrale plek binnen Voorburg. Met het herontwerpen van het Stationsplein wordt beoogd meer ruimte te creëren voor vergroening en klimaatadaptatie, ruimte te houden voor evenementen, ruimte te houden voor terrassen en wordt rekening gehouden met de primaire functie van het plein (knooppunt voor reizigers).

3 Baggerwerkzaamheden

De extra baggerwerkzaamheden die in 2024 gepland stonden, konden niet uitgevoerd worden wegens capaciteitstekort bij de aannemer. Vanuit de aannemer is er een nieuwe planning ontvangen, waarin het werk over meerdere jaren wordt verdeeld. Een deel van de werkzaamheden wordt in 2025 uitgevoerd.

4 Groene verbindingen

Bij de kadernota 2024 is de motie Versterken groene verbindingen voor mens en dier aangenomen. De onderzoeken zullen in 2025 worden uitgevoerd. Bij de kadernota 2024 is ook een budget voor moties vastgesteld. Dit budget is vorig jaar niet volledig uitgegeven.

5 Onderhoud speelvoorzieningen

Om te voorkomen dat de veiligheid voor de gebruikers van de speelvoorzieningen in gevaar komt moeten we blijven voldoen aan het wettelijke aantal inspectierondes, het behouden van de kwaliteit van de huidige toestellen en het op niveau blijven houden van de valondergronden. Uit de aanbesteding in 2024 is gebleken dat er meer middelen nodig zijn dan in de begroting 2025 opgenomen is.

6 Stadsbakens

Verspreid in de gemeente staan 15 stadsbakens. Na 12 jaar is de staat van de bakens zodanig verslechterd dat revitalisatie noodzakelijk is. Om dit te kunnen realiseren is een eenmalig bedrag nodig.

7 Maai- en slootbestek

In 2024 zijn de werkzaamheden van het maai- en slootbestek opnieuw aanbesteed. De aanbesteding is hoger uitgevallen dan eerder rekening mee gehouden. Voor de looptijd van het huidige contract wordt het budget verhoogd.

8 Landschapstafel Duinhorst en Weide

De gemeente is penvoerder van de Landschapstafel Duinhorst en Weide. Hiervoor worden extra kosten gemaakt. Tegenover deze kosten staat een bijdrage van de deelnemende gemeenten.

9 Project digitalisering archiefbeheer

Het project 'Digitalisering archiefbeheer' wordt afgerond binnen de beschikbare middelen. Er is alleen sprake van een budgetmutatie zodat de lasten in het juiste programma verantwoord worden.

6. Sociaal domein

Omschrijving

De gemeente is in het Sociaal Domein verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Jeugdzorg. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de Inkomensondersteuning en de (re-)integratie naar werk. Sinds 2022 draagt de gemeente de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de Wet Inburgering.

Wat willen we bereiken?

De taken van de gemeente in het sociaal domein zijn belegd in onder andere de volgende wetten: Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet, Wet inburgering, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de Wet hersteloperatie toeslagen.

De gemeente vindt het vanuit deze wetten belangrijk dat het inwoners lukt alledaagse taken zelf te doen en met elkaar in contact te komen zodat maximaal haalbare participatie in de samenleving mogelijk is voor elke inwoner. De gemeente zet hier, samen met partners en inwoners op in, door:

- Inwoners te helpen die dit het hardst nodig hebben.
- Inwoners te ondersteunen om zoveel mogelijk op eigen benen te staan.
- Inwoners sneller ondersteuning te bieden zodat problemen niet groter worden.
- Inwoners aan te moedigen sociaal te participeren in de gemeenschap.
- De samenwerking met onze partners verder te versterken.
- Te kijken hoe hulpverleners ondersteuning kunnen combineren, zodat inwoners met minder instanties te maken hebben.
- De maatschappelijke kracht in de gemeente te versterken.

Deze uitgangspunten komen terug in verschillend sociaal beleid van de gemeente, zoals het aangescherpte sociaal kompas, minimabeleid, schuldhulpverleningsbeleid, re-integratie- en participatiebeleid, Wmo beleid, lokale jeugdbeleid en de visie sociaal minimum.

Sociaal-maatschappelijke vraagstukken zijn steeds meer onderling verweven en daarom vraagt dit van ons om de uitvoering in samenhang te organiseren. Ook de toegang tot de dienstverlening vanuit het sociaal domein is hierin meegenomen. In de toekomst gaat mogelijk landelijk de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) van kracht. Het is nog onbekend wanneer deze wet daadwerkelijk wordt ingevoerd.

Om de sociale basis verder te versterken gaan we in 2025 verder met het aanpassen van de subsidiesystematiek en het laten vaststellen van de nieuwe subsidieregelingen.

In de Visie Sociale basis (najaar 2024) hebben we uitgewerkt wat er wel en niet onder sociale basis valt en wat de leidende principes zijn zodat dit meer richting geeft voor de ontwikkeling van de diverse beleidsdocumenten.

Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de gemeente de regierol pakt. Dit geeft duidelijkheid voor alle betrokken partijen en kunnen doelen beter behaald worden. We zetten in op het vergroten en ondersteunen van de maatschappelijke kracht. Daarnaast beoordelen we of de huidige voorzieningen (informatievoorziening en locaties) nog passend en toegankelijk zijn voor iedereen in Leidschendam-Voorburg die dit nodig heeft.

Wat gaan we ervoor doen?

Jeugdhulp

Ieder kind heeft recht op een veilige omgeving waarin het zich naar vermogen kan ontwikkelen tot een zelfredzame inwoner die positief bijdraagt aan de samenleving. Om dat te bereiken wordt ingezet op het realiseren van een kansrijke, veilige en gezonde omgeving in en om het gezin. Die omgeving staat onder druk door maatschappelijke kwesties zoals prestatiedruk en bestaansonzekerheid die niet alleen met jeugdhulp kunnen worden opgelost. Door het voeren van het 'fundamentele gesprek' over opgroeien, opvoeden en ontwikkelen, wordt ingezet op een gezamenlijke verantwoordelijkheid, gericht op duurzame oplossingen die bewezen effectief zijn en gebaseerd zijn op een brede, stevige analyse in plaats van symptoombestrijding. Dat betekent dat een probleem niet automatisch wordt opgelost met jeugdhulp wanneer de oorzaak in onderwijs, prestatiedruk of schuldenproblematiek ligt.

We zien het kind als talent. Deze maatschappelijke uitdaging doen we samen met ouders, jeugdigen, onderwijs, huisartsen, zorgaanbieders en overige maatschappelijke partners. Uitgangspunt daarbij is dat jeugdhulp beschikbaar en toegankelijk is als hulp noodzakelijk is.

Halverwege 2024 maken circa 1.489 kinderen gebruik van een vorm van geïndiceerde jeugdhulp.

Stand van zaken:

Het actieplan jeugd is in november 2024 vastgesteld en komt voort uit de noodzaak om anders te kijken naar jeugdhulp. Dit vloeit voort uit de overtuiging dat jeugdhulp in veel gevallen niet het antwoord is op maatschappelijke problemen.

Het actieplan vormt de basis voor een meerjarige aanpak, waarin bewust een nieuwe koers wordt ingezet, met als doel om structurele en fundamentele veranderingen te realiseren. Door te focussen op de context waarin kinderen opgroeien, kan de stijgende vraag naar jeugdhulp worden verminderd, waardoor hulp beschikbaar blijft voor kinderen die echt hulp nodig hebben.

Het actieplan omschrijft verschillende acties die moeten bijdragen aan deze koers. In 2025 wordt prioriteit gegeven aan de volgende acties:

- Vorming van een alliantie met ouders, jeugdigen, ervaringsdeskundigen en partners om een stevige pedagogische basis vorm te geven en in te richten. Inclusief het bepalen van de stopstrategie.
- Intensiveren samenwerking huisartsen en POH/consulenten (vooruitlopend op en als onderdeel van ontwikkeling toegang sociaal domein): voorwaarden opstellen voor inzet POH bij huisartsen.
- Organiseren collectief aanbod voor ouders (training "het begint bij mij").
- Voorwaarden voor jeugdhulp organiseren in verordening en implementeren.
- Investeren in alternatieven voor jeugdvervoer.
- Jeugdhulp niet inzetten als overbruggingshulp WLZ.
- Inclusief onderwijs.
- Sturen op maatwerkcontracten.
- Inzet van een toets medewerker (T-medewerker) in de toegang
- Onderzoek naar juridische onderbouwing voor het instellen van een plafond voor toewijzingen naar specialistische zorg

Voor het onderwijs wordt ingezet op context gericht werken. We willen dat kinderen toe komen tot leren met ondersteuning en begeleiding als dat nodig is. Onderwijs voorop, maar met indien nodig ondersteuning op school. Met Lokale Educatieve Agenda (LEA) organiseert de gemeente het maken van afspraken hierover met onze kinderopvang- en onderwijspartners.

Daarnaast is in 2025 gestart met de regionale inkoop jeugdhulp. Deze is noodzakelijk omdat de huidige overeenkomsten eindigen op 31 december 2026. Met het inkoopproces wordt ingezet op aanpassingen in het zorgaanbod zodat beter tegemoet wordt gekomen aan de inhoudelijke doelstellingen die zijn opgesteld. Als jeugdhulp noodzakelijk is dan moet de jeugdigen merken dat de jeugdhulp beter aansluit bij de vraag en dat knelpunten die nu worden ervaren verminderen of niet meer bestaan.

In 2025 wordt gestart met de nieuwe regiovisies jeugdhulp en Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Vooruitlopend daarop wordt nu, op basis van de huidige visies belangrijke domein overstijgende aandachtspunten meegenomen in de doorontwikkeling van de lokale Toegang.

Vooruitblik:

In 2025 worden de geprioriteerde acties uit het actieplan uitgevoerd en gemonitord. Het actieplan heeft een wendbaar karakter. Dit betekent dat ingezette acties worden gemonitord. Op basis van de resultaten wordt beoordeeld of een actie het gewenste effect heeft, inhoudelijk en/of financieel. Dit kan betekenen dat bepaalde acties niet worden voortgezet en dat er een alternatieve aanpak komt.

Voor de regionale inkoop betekent dit concreet dat in juni van dit jaar het regionale inkoopkader voor jeugdhulp voor besluitvorming aan alle gemeenteraden in Haaglanden wordt voorgelegd.

Met de regionale inkoop is onder andere het uitgangspunt dat de gemeenten lokaal verantwoordelijk zijn voor het realiseren van inclusieve kinderopvang en onderwijs (PO en VO). Er wordt lokaal, in afstemming met het onderwijs, bekeken welke ondersteuning noodzakelijk is om inclusieve kinderopvang en onderwijs te realiseren. Daarvoor is verschuiving noodzakelijk van budgetten die nu regionaal worden ingezet. Bij de resterende typen jeugdhulp (segmenten) waar regionaal wordt ingekocht, wordt ingezet op stevig partnerschap met aanbieders en scherpere inhoudelijke doelstellingen.

Speerpunten:

- De pedagogische basis versterken
In 2025 wordt de pedagogische sociale basis in beeld gebracht en waar nodig verstevigd, zodat een sterke pedagogische basis wordt gerealiseerd. Pedagogische partners werken vanuit een gedeelde visie waarbij het kind centraal staat. Veel problemen liggen niet bij het kind maar in de context rond het kind. Passende ondersteuning voor het normale opvoeden, opgroeien en ontwikkelen is beschikbaar. Ook hier is ondersteuning zo veel mogelijk collectief, zodat ouders en jongeren ook van elkaar kunnen leren. Om de pedagogische sociale basis te versterken wordt er budget beschikbaar gesteld voor interventies binnen het voorliggend veld. Dit is in lijn met de Lokale Educatieve Agenda (LEA), met als doel de inzet van jeugdhulp te voorkomen.

Status

- In 2030 is het gebruik van jeugdhulp op het niveau van 2015 en hiermee zetten we in op een halvering van jeugdhulp.
De alsmaar toenemende kosten in de jeugdhulp zijn een symptoom van dieper liggende maatschappelijke vraagstukken, waarbij inmiddels 1 op de 7 kinderen een vorm van jeugdhulp ontvangt. Het bewijst dat het huidige stelsel van jeugdhulp onhoudbaar is, en in zichzelf een prikkel heeft om uit te breiden. In het belang van de ontwikkeling van kinderen en jongeren in deze gemeente, is het zaak om de pedagogische basis te versterken en de jeugdzorg beschikbaar te houden voor die groep die vanwege hun zware problematiek hier het meest baat bij hebben. Het college werkt aan een actieplan om met dit doel voor ogen de jeugdhulp fundamenteel anders vorm te geven. In aanvulling op de acties uit de Hervormingsagenda, wordt ingezet op meerjarige interventies om maatschappelijke problemen die nu nog worden opgelost met jeugdhulp, anders aan te pakken. Ook wordt ingezet op afbakenen van de jeugdhulp, op het versterken van de toegang en op collectief aanbod in plaats van individueel. Zo wordt in 2025 collectief aanbod georganiseerd zoals de psycholoog op school of collectieve ambulante ondersteuning aanvullend op de zorgstructuur van de scholen zelf. De maatregelen uit dit actieplan moeten, in aanvulling op de besparing uit de Hervormingsagenda jeugd, een financieel effect hebben van € 600.000 in 2025, oplopend tot € 2,1 miljoen in 2028. Daarnaast vormt deze inhoudelijk gedreven aanpak een kans om het niet alleen écht anders te gaan doen, maar het ook écht beter te gaan doen voor onze jeugd in onze gemeente.

Status

Toelichting afwijking speerpunt:

De inzet van actieplan is gericht op de groep kinderen die lichte vormen van ondersteuning ontvangen en waarbij de vraag gesteld kan worden of inzet van jeugdhulp de oplossing is van het probleem. Als het uitgangspunt is dat het kind normaal gedrag laat zien in de omgeving waarin het opgroeit, moet de ondersteuning ook hierop gericht zijn en de focus verlegd worden naar bijvoorbeeld de ouders. Daarnaast zijn er situaties waarin kinderen jeugdhulp ontvangen, terwijl er bijvoorbeeld sprake is van maatschappelijke druk of druk vanuit het onderwijs. In het kader van baat het niet, schaadt het wel, kan het juist schadelijk zijn voor kinderen om jeugdhulp in te zetten en daarnaast de omgeving niet te beïnvloeden. Op deze manier blijft jeugdhulp beschikbaar voor jeugdigen die vanwege hun zware problematiek hulp nodig hebben. Daarom zet het college in op versterken pedagogische basis (zie speerpunt) en op jeugdhulp fundamenteel anders vormgeven. Dit gebeurt regionaal, vanuit de regionale inkoop zijn er inhoudelijke doelstellingen opgesteld om deze beweging tot stand te brengen. Binnen segment 'veel voorkomend' ligt de ruimte om hier lokaal invulling te geven aan deze doelstelling.

Lokaal vraagt dit ook iets van de toegang, de samenwerking tussen huisartsen en onderwijs en de verordening.

Deze inhoudelijk gedreven aanpak moet ertoe leiden dat we het écht beter gaan doen voor onze jeugd. Daarnaast moeten de acties uit het actieplan ook een financieel effect hebben, boven op de besparingen uit de Hervormingsagenda.

De afname van het aantal jeugdigen in jeugdhulp wordt vanuit het actieplan gemonitord. Het actieplan kent een dynamisch aanpak. Op basis van monitoring en ervaringen in de praktijk, kunnen de aanpak en de uit te voeren acties worden bijgesteld.

- Programma's voor jeugdhulp realiseren
Landelijk en regionaal lopen er meerdere programma's die niet vrijblijvend zijn, zoals de Hervormingsagenda jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. De noodzakelijke acties worden uitgevoerd, waarbij de lokale lijn rond collectieve inzet en het normale opvoeden, opgroeien en ontwikkelen als uitgangspunt wordt gehanteerd.

Status

Wet maatschappelijke ondersteuning

Het hoofddoel van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is om inwoners zo lang mogelijk, prettig en veilig, zelfstandig thuis te laten wonen en te laten participeren in de maatschappij. Onder de Wmo vallen maatwerkvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning, begeleiding en hulpmiddelen. Daarnaast ook welzijnsactiviteiten zoals mantelzorgondersteuning en maatschappelijk werk. Behoud van eigen regie en ondersteuning van de zelfredzaamheid staan hierin centraal.

Halverwege 2024 ontvingen circa 4.000 inwoners een individuele Wmo-voorziening. De verwachting is dat dit aantal in 2025 door vergrijzing en doordat inwoners langer zelfstandig thuis wonen, licht zal stijgen

Stand van zaken:

In het eerste kwartaal van 2025 is dit aantal inmiddels gestegen naar rond de 4.200. Net zoals eerdere jaren is de verwachting dat dit aantal zal blijven stijgen.

De stijging in het gebruik van Wmo-voorzieningen in Leidschendam-Voorburg is vergelijkbaar met de landelijke trend. Dat het beroep op de Wmo stijgt heeft diverse oorzaken, zoals de vergrijzing en de woningnood. Door de vergrijzing zijn er veel meer ouderen die ondersteuning nodig hebben om zelfstandig (prettig) thuis te kunnen blijven wonen. Door de woningnood kunnen inwoners niet meer makkelijk verhuizen naar een andere passende woning als zij beperkingen gaan ervaren. Hierdoor moeten meer woningen worden aangepast vanuit de Wmo.

Ook de aanpassing van het bouwbesluit in 2024 heeft extra druk bij de Wmo gebracht, scootmobielen mogen vanwege de brandveiligheid niet langer in algemene ruimtes worden gestald. Hierdoor moet er per inwoner gezocht worden naar een passende oplossing voor de stalling van de scooter, wat extra inzet en kosten met zich meebrengt.

Vooruitblik:

Het kabinet wil per 1 januari 2027 een inkomensafhankelijke eigen bijdrage gaan invoeren. Dit omdat met het huidige abonnementstarief de druk op het Wmo-gebruik fors is toegenomen. Met de invoering komt er mogelijk verandering in het stijgende gebruik van voorzieningen, maar wat het effect precies zal zijn moet blijken na de invoering.

In de zomer ontvangt de gemeenteraad een voorstel voor het nieuwe Wmo beleid inclusief de verordening. Waarin maatschappelijke kracht, zelfregie en de best passende hulp centraal staan.

Speerpunten:

- Implementatie van het nieuwe Wmo-beleid
Het nieuwe Wmo-beleid is in 2025 vastgesteld en wordt geïmplementeerd naar concrete acties, zoals het aanpassen van de Verordening en de beleidsregels in de richting van zelfregie, maatschappelijke kracht en best passende hulp.

Status

- Extra inzet vanuit integraal zorgakkoord (IZA) en gezond en actief leven akkoord (GALA)
Er wordt vanuit IZA/GALA (tijdelijke middelen) ingezet op het ondersteunen van ouderen en op het gebied van mentale gezondheid. Voorbeelden hiervan zijn valpreventie, mantelzorgondersteuning, een pilot met een 'digitale koffer' met domotica-mogelijkheden die ouderenadviseurs meenemen bij huisbezoeken (start pilot in 2025) en bewustwording van voorbereid zijn op langer zelfstandig thuis wonen.

Status

- Toeleiding Beschermd Wonen (BW)
Vanaf 2025 ligt de toeleiding naar Beschermd Wonen niet langer bij de centrumgemeente, maar wordt dit een gemeentelijke taak. Dit volgt uit regionale afspraken. Dit betekent dat inwoners zich direct melden bij onze gemeente en begeleid worden naar een passende woonvorm. Daarnaast volgen wij de ontwikkelingen rondom de hervorming van beschermd wonen, nadat de wetwijziging hierover controversieel is verklaard.

Status

Werk en inkomen

Zowel landelijk, regionaal als lokaal spelen verschillende ontwikkelingen die invloed hebben op Werk en Inkomen. Landelijk staan in 2025 de herziening van de Participatiewet en de invoering van de Wet van school naar duurzaam werk op de agenda van het Rijk. De implementatie hiervan is aan gemeenten. Regionaal werken we aan het opzetten van een Regionaal Werkcentrum en lokaal implementeren we in 2025 het herziene schuldhelpverleningsbeleid en het nieuwe minimabeleid. Verder werken we samen met de Binnenbaan aan meer variëteit in beschut werk en in de re-integratietrajecten die deze organisatie aanbiedt.

Ook is er aandacht voor het versterken van de dualiteit (het tegelijk leren van de taal en participeren in de maatschappij) binnen inburgering en voor het opstellen van nieuw inburgeringsbeleid. Tot en met 2024 ontvingen we extra middelen van het Rijk om de Wet Inburgering uit te kunnen voeren, vanaf 2025 zijn de structurele middelen te laag om de uitvoeringskosten te compenseren. De VNG heeft een brief gestuurd naar het Rijk en aangegeven dat alle gemeenten vanaf 2025 tekorten hebben. Het Rijk heeft toegezegd dit in ieder geval vanaf 2026 te compenseren.

Wat betreft de uitvoering: halverwege 2024 ontvingen circa 1.600 inwoners een bijstandsuitkering. In vergelijking met begin dit jaar is het bijstandsbestand licht gedaald. Landelijk wordt vanuit het Centraal Planbureau verwacht dat het aantal uitkeringsgerechtigden juist licht gaat stijgen in 2025. Hoewel we op dit moment een lichte daling zien, wordt het wel steeds lastiger om inwoners met een uitkering uit te laten stromen naar werk. We merken dat inwoners een steeds langere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Dit wordt landelijk ook gezien. Voor het aantal kinderen in armoede is de landelijke verwachting dat dit licht stijgt. Zo zetten we specifiek in op kinderen in het nieuwe gemeentelijke minimabeleid.

Stand van zaken:

De gemeente werkt toe naar de start van het Regionaal Werkcentrum (samen met de arbeidsmarktregio), naar een toekomstbestendig sociaal ontwikkelbedrijf (samen met Zoetermeer en Rijswijk) en bereidt zich voor op de implementatie van de herziening van de Participatiewet, de invoering van de Wet van school naar duurzaam werk en de acties vanuit de landelijke Hervormingsagenda inkomen. In de eerste maanden van 2025 betroffen dit voornamelijk voorbereidende werkzaamheden.

De gemeente werkt aan de implementatie van het minimabeleid, volgens het vastgestelde implementatieplan. In de eerste maanden van 2025 is gewerkt aan de implementatie van de tool voor inwoners zoals opgenomen in het minimabeleid en het aanpassen van de verordening individuele inkomenstoelage. In de Hervormingsagenda inkomen staat opgenomen dat regelingen niet altijd goed op elkaar aansluiten waardoor alleenverdieners in uitzonderlijke gevallen zelfs onder het sociaal minimum kunnen komen. De gemeente werkt aan nieuw beleid, zodat we deze doelgroep zo goed mogelijk kunnen bedienen.

Zoals de programmabegroting laat zien heeft de gemeente een tekort op de uitvoering van Wet inburgering 2021. In de meicirculaire verwacht de gemeente meer te horen van de compensatie vanuit het Rijk over de te ontstane tekorten.

Vooruitblik:

Komend jaar ligt de nadruk op de (verdere) implementatie van diverse beleidsplannen, waaronder het dynamisch minimabeleid en het beleid schuldhulpverlening. Daarnaast richten we ons op de dienstverleningsovereenkomst met de Binnenbaan en op de start van het Regionaal Werkcentrum, vooruitlopend op de wettelijke verplichting per januari 2026. Gekoppeld aan het RWC kijken we naar gemeentelijk beleid voor niet-uitkeringsgerechtigden. Komende maanden evalueren we het inburgeringsbeleid. Hierbij staat zowel het lokale als landelijke rekenkameronderzoek naar inburgering centraal en kunnen effecten met elkaar vergeleken worden.

De gemeenteraad kan de volgende stukken ter informatie verwachten komende maanden: de Sociaal Domein-monitor, de evaluatie van de participatieconsulenten, leerwerkmakelaar en de matchmaker. In mei ligt de nieuwe verordening individuele inkomenstoelage voor ter besluitvorming in de raad.

Speerpunten:

- Implementeren van nieuw minimabeleid
In 2025 implementeren we het nieuwe minimabeleid. Centraal hierin staat het stimuleren om inwoners mee te laten doen in de samenleving en werken te laten lonen, waarbij aandacht is voor de menselijke maat. Wij monitoren het gebruik van de regelingen. In tweejaarlijkse gesprekken met de partners wordt het gebruik onder andere ook besproken. De gemeenteraad wordt geïnformeerd over het minimabeleid via de Armoedemonitor en de Sociaal Domein-monitor.

Status

- Versterken van de uitvoering en herziening Participatiewet
Om de dienstverlening te versterken trekken wij lessen uit de evaluatie van de welzijns gesprekken met inwoners. Tegelijkertijd is de verwachting dat het Rijk de herziene Participatiewet en de wet Van school naar duurzaam werk invoert en implementeren we deze wetten. De implementatie hiervan heeft invloed op de dienstverlening van de gemeente.

Status

- Uitvoeren van het re-integratie- en participatiebeleid
We voeren het re-integratie- en participatiebeleid uit. Centraal in het beleid staat het begeleiden van inwoners naar werk, mede door de inzet van matchmakers en een leerwerkmakelaar. Consulenten begeleiden inwoners die niet kunnen werken naar participatie. In 2025 zetten we hier extra op in met 2 participatieconsulenten, een leerwerkmakelaar en een matchmaker (zie iBabs 3442). De gemeenteraad wordt over de voortgang van het beleid geïnformeerd in de Sociaal Domein-monitor.

Status

- Inspelen op landelijke en lokale ontwikkelingen schuldhulpverlening
Het geactualiseerde beleidsplan gaat in 2025 van start. Het plan richt zich op het versterken van curatieve schuldhulpverlening, doeltreffende vroegsignalering, het verstevigen van het netwerk van schuldhulporganisaties en preventie afgestemd op trends in de schuldenproblematiek. De gemeenteraad wordt via de Sociaal Domein-monitor geïnformeerd over de monitoring van het beleidsplan.

Status

Versterkingsprogramma Sterk voor Noord

De wijken Heuvel/Amstel en Prinsenhof worden extra ondersteund vanuit drie opgaven: Jeugd en Onderwijs, Financiële zelfredzaamheid en Fijn en veilig wonen. Het versterkingsprogramma Sterk voor Noord is een wijkgerichte aanpak, die extra inzet op ondersteuning van inwoners in deze wijken om de kansengelijkheid te vergroten en de leefomgeving te verbeteren.

Om kinderen met achterstanden eerder in beeld te hebben wordt er ingezet op versterken van de voorschools educatie en huiswerkbegeleiding. Om ouders te versterken in hun rol, wordt ook ouderparticipatie vergroot.

Vanuit Financiële Zelfredzaamheid, wordt ingezet op het voorkomen en begeleiden bij schulden. Ook op het versterken van het taalonderwijs bij laaggeletterdheid (in het Nederlands) en verhogen van maatschappelijke participatie van inwoners met een uitkering door het inzetten van participatieconsulenten. Om de sociale cohesie te versterken worden flatcoaches, lief en leed straatjes en activiteiten in de wijk ingezet. De activiteiten hebben daarbij een tweeledig doel zoals verminderen van afval en overlast en gelijktijdig inwoners met elkaar te verbinden.

Stand van zaken:

Na de oplevering van de evaluatie eind 2024 is in 2025 gewerkt aan nieuwe uitvoeringsplannen en een monitor. Deze zijn inmiddels vastgesteld door het college.

Binnen deze plannen is voortgebouwd op acties uit het vorige uitvoeringsplan, met extra aandacht voor ondersteuning aan basisscholen (PO-scholen) in de wijk. Daarnaast biedt Stichting Studielokalen aanvullende taalondersteuning en coaching aan ouders en kinderen.

De Tuinkamer van Noord wordt sinds kort volledig gerund door vrijwilligers. Per 1 mei 2025 neemt WOEJ de exploitatie officieel over.

Het programma levert via cofinanciering een bijdrage aan het Jeugd Educatie Fonds, dat actief is op de drie basisscholen in Noord.

Voor jongeren zonder startkwalificatie is de pilot met een outreachend doorstroomcoach voortgezet.

Deze werkwijze richt zich specifiek op jongeren die niet bereikt worden via de reguliere kanalen.

In het kader van financiële zelfredzaamheid is gewerkt aan het toegankelijk maken van financiële hulp. De aanpak van het Jongeren Perspectief Fonds heeft ertoe geleid dat ongeveer twintig jongeren in de afgelopen maanden begeleiding hebben ontvangen. Deze aanpak wordt momenteel geëvalueerd, waarna wordt besloten of deze structureel wordt opgenomen in het gemeentelijk schuldhulpverleningsplan.

Daarnaast wordt er blijvend ingezet op het bestrijden van ongedierte, zwerfvuil en het bijplaatsen van afval. Dit gebeurt onder andere via voorlichtingsacties, betrokkenheid van wijkbewoners en educatieve lessen op scholen.

De gemeente biedt sinds kort spreekuren aan in de Tuinkamer, waar inwoners direct terecht kunnen met vragen over werk, zorg en inkomensondersteuning. Dit is een vervolg op het project met participatieconsulenten dat eind 2024 is afgerond.

Tot slot worden in samenwerking met VTH en externe partners overlastlocaties in kaart gebracht. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijke aanpak om overlast te verminderen.

Vooruitblik:

Er wordt verder gewerkt aan het uitvoeren van de nieuwe uitvoeringsplannen 2025-2026.

Speerpunten:

Status

Er zijn geen speerpunten aanwezig bij dit beleidsterrein.

Financiële mutaties

Onderwerpen Sociaal domein	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Kadernota 2026-2029 effecten 2025			
1. Actieplan Jeugd		680	-680
2. Actualisatie PGB-tarief		15	-15
3. Huiselijk Geweld		77	-77
4. Sociaal Service Punt		150	-150
5. Sociale cohesie		50	-50
Mee- en tegenvallers			
6. Bekostigingsregeling opvang Oekraïne (normvergoeding)	-1.387	-1.387	
7. Rijksbudget BUIG	1.567	158	1.409
8. Woningdeling voor statushouders		26	-26
Exogene en autonome ontwikkelingen			
9. Implementatie wetgeving sociaal domein	250		250
Budgettair neutraal			
10. Eigen bijdrage Dagbesteding	-42	-42	
11. Specifieke uitkering toeslagenaffaire	600	600	
Bestedingsplan reserves			
12. Sterk voor Noord		217	-217
Totaal Sociaal domein	989	545	444

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Actieplan Jeugd

Het actieplan jeugd (zie iBabs 3975) komt voort uit de noodzaak om de jeugdzorg anders aan te pakken, gegeven de toenemende kosten en de behoefte om daar structurele en fundamentele veranderingen in aan te brengen. Overeenkomstig de uitwerking, zoals opgenomen in het actieplan, zijn er middelen nodig om dit actieplan te realiseren.

2 Actualisatie PGB-tarief

In 2025 wordt de Wmo-verordening en de bijbehorende beleidsregels geactualiseerd. Met deze actualisatie zal ook het PGB-tarief worden aangepast. Er dient een inhaalslag plaats te vinden, daar deze tarieven sinds 2016 niet meer zijn geïndexeerd. Hierdoor is het huidige PGB-tarief niet voldoende om een gelijkwaardig alternatief te zijn op de Zorg in Natura.

3 Huiselijk Geweld

Voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld is binnen de gemeente een meldpunt beschikbaar. Om slachtoffers van huiselijk geweld beter te kunnen helpen, wordt de ondersteuning uitgebreid met individuele hulp.

4 Sociaal Service Punt

Het Sociaal Service Punt (SSP) is het loket waar inwoners laagdrempelig terecht kunnen met vragen op sociaal gebied. Om inwoners beter van dienst te kunnen zijn is het gewenst om het SSP door te ontwikkelen en de zichtbaarheid hiervan te vergroten, zodat de gemeente inwoners beter van dienst kan zijn. De kosten voor het aanschaffen van een systeem om het SSP zichtbaarder en effectiever te kunnen inzetten kunnen gedeclareerd worden bij het Integraal Zorg Akkoord (IZA). De kosten van het onderhoud hiervoor komen bij de gemeente te liggen.

5 Sociale cohesie

Sociale cohesie – mensen die zich verbonden voelen met elkaar – is belangrijk om de inzet van formele zorg te beperken. De gemeente heeft hierin een wettelijke taak (Wmo 2015). Leidschendam-Voorburg stimuleert dit door ontmoetingsplekken met een gastheer/vrouw en inloopspreekuren in de wijk. Opbouwwerk helpt om deze ontmoetingen te verdiepen en om eenzaamheid tegen te gaan. In twee wijken wordt hiervoor een pilot gestart.

6 Bekostigingsregeling opvang Oekraïne (normvergoeding)

De gemeente maakt ook in het jaar 2025 kosten rondom het organiseren van de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne, zoals huur-, personeels- en energiekosten, kosten voor beveiliging en leefgeld. Het Rijk betaalt hiervoor een normbedrag per aangemelde beschikbare opvangplek per dag. Voor 2025 is het normbedrag verlaagd, waardoor de inkomsten worden verlaagd.

7 Rijksbudget BUIG

De bijdrage is aangepast aan de tweede voorlopige beschikking van het RIJK, dit was een voordeel ten opzichte van de oude begroting, daarnaast zijn de uitkeringen opnieuw geprognostiseerd.

8 Woningdeling voor statushouders

De Gemeente Leidschendam-Voorburg is samen met de wooncorporaties bezig om woningdeling toe te passen. Hiermee wordt een woning verdeeld in meerdere volwaardige kamers en kunnen er meerdere statushouders gehuisvest worden. Het beschikbaar gestelde budget is ontoereikend. Binnen afzienbare periode zal de regeling "Huisvesting Statushouders" opengesteld worden, waardoor de gemeente aanspraak maakt op een vergoeding van € 30.000 per geplaatste statushouder. Deze vergoeding kan met terugwerkende kracht aangevraagd worden en zal bij toekenning het aangevraagde budget teruggestort worden in de algemene middelen.

9 Implementatie wetgeving sociaal domein

Voor de uitvoering van meerdere aankomende wetswijzigingen is inzet op tijdige en zorgvuldige implementatie noodzakelijk. Het betreft onder andere wijzigingen in de Participatiewet ('Participatiewet in balans'), de Wet Proactieve Dienstverlening, het schuldenprogramma en de wetgeving rondom handhaving binnen de sociale zekerheid. Hiervoor wordt budget aangevraagd voor de inzet van twee coördinatoren en voor implementatiekosten, waaronder aanpassingen in werkprocessen en ICT-systemen.

10 Eigen bijdrage Dagbesteding

De beoogde ingangsdatum van het invoeren van een eigen bijdrage op Dagbesteding is uitgesteld.

11 Specifieke uitkering toeslagenaffaire

De gemeente ontvangt een bijdrage van het Rijk voor de afwikkeling van de toeslagenaffaire. Op basis van de nieuwe berekeningen voor 2025 wordt de geraamde bijdrage verhoogd.

12 Sterk voor Noord

Sterk voor Noord Ontrekking uit de reserve voor een pilot samen met VTH met inzet van Jongerenwerk Veiligheid op straat. Ook is de pilot outreachend doorstroomcoach jongeren zonder startkwalificatie loopt door. De pilot Jongeren Perspectief Fonds loopt ook door omdat het nog niet opgenomen kon worden in het reguliere beleid.

7. Volksgezondheid en milieu

Omschrijving

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzameling van afval en voor het aanleggen en onderhouden van de riolen. Hiervoor wordt ook belasting geïnd (riool- en afvalstofheffing) welke in principe kostendekkend zijn. Dit zijn de twee grootste onderdelen van dit programma. Daarnaast worden ook nog uitgaven die rondom milieubeheer, begraafplaatsen en de volksgezondheid (zoals infectieziektebestrijding en gezondheidsbevordering) op dit programma verantwoord.

Wat willen we bereiken?

Het is fijn leven in onze gemeente. De leefbaarheid voor mens en dier staat echter onder druk door klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, verstedelijking, vervuiling van bodem, lucht en water, overlast van geluid, etc. Een goede leefomgeving is voorwaardelijk voor onze gezondheid en welzijn. Het verbeteren van de leefomgeving en werken aan een duurzame toekomst zijn daarom belangrijk in ons beleid.

Het bevorderen van de volksgezondheid is een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente. De gemeente wil bereiken dat inwoners een gezonde leefstijl hebben, gezondheidsbedreigingen op tijd worden signaleerd en infectieziektes voorkomen worden.

De gemeente heeft vastgelegde taken op het gebied van volksgezondheid en milieu. Deze zijn onder meer vastgelegd in de Wet publieke gezondheid en de nieuwe Omgevingswet. Die voeren we uit. Daarnaast geven we als gemeentelijke organisatie zelf, proactief, het goede voorbeeld als het gaat om gezondheid, energiebesparing en duurzaamheid.

Wat gaan we ervoor doen?

Volksgezondheid

We blijven in 2025 samen met partners uitvoering geven aan het landelijke 'Gezond en actief leven akkoord' (GALA) in Leidschendam-Voorburg. De ambitie van het akkoord is een gezonde generatie in 2040, met weerbare gezonde inwoners die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving. Een leefomgeving waarin sprake is van een sterke sociale basis en de fysieke en mentale gezondheid wordt bevorderd en behouden. Hierbij gaat er speciale aandacht uit naar inwoners in kwetsbare situaties. Dit doen we in 2025 onder andere door (extra) in te zetten op programma's rondom gezonde levensstijl, het verstevigen van de ketenaanpak voor kinderen en volwassenen naar gezonder gewicht, valpreventie, aanpak overgewicht en de uitbreiding van welzijn op recept naar een breder aanbod. Deze ambitie vormt een belangrijke randvoorwaarde voor de acties en speerpunten van programma 6, Sociaal Domein.

Vanuit het integraal zorgakkoord (IZA) en gezond en actief leven akkoord (GALA) worden in 2025 met tijdelijke middelen, bestaande projecten uitgebreid.

Stand van zaken:

De programma's rondom gezonde levensstijl, het verstevigen van de ketenaanpak voor kinderen en volwassenen naar gezonder gewicht, valpreventie en welzijn op recept worden uitgevoerd. Per ketenaanpak wordt de samenwerking verstevigd met alle ketenpartners en wordt de aanpak uitgebreid naar andere (aandacht)wijken of doelgroepen/leeftijden. Zo start bijvoorbeeld in maart weer een nieuwe groep voor de pilot Fit & Stressless voor jongeren.

Vooruitblik:

Met het programma kind naar een gezonder gewicht willen we starten in Voorburg dit jaar. De voorbereidingen hiervoor worden momenteel getroffen, zodat we dit vervolgens kunnen uitvoeren.

Speerpunten:

- Uitbreiding aanpak Kind naar Gezonder Gewicht
Uitbreiding van de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht naar Voorburg Midden, Voorburg Bovenveen en Leidschendam-zuid.

Status

- Mentale gezondheid
Er wordt een vervolg gegeven aan de pilot van het programma Fit & StressLess om zo de mentale gezondheid van jongeren te verbeteren. Het programma Fit & StressLess combineert een individueel traject met een groepsgerichte aanpak zowel op mentaal vlak als fysiek door te bewegen met elkaar.

Status

Milieu

Afvalinzameling

De doelstelling van de gemeente is om, samen met Avalex als onze afvalinzamelaar, het restafval in de gemeente zo spoedig mogelijk onder de VANG-norm van 100 kilogram restafval per persoon per jaar te brengen. Voor het reduceren en beter scheiden van afval zijn in 2023 gesprekken met inwoners gestart om te komen tot een optimalisatie van het afvalbeleid. In 2024 worden hiertoe voorstellen gedaan die in 2025 moeten worden geïmplementeerd. Door het restafval te verminderen, zal minder afval verbrand hoeven te worden. Tegelijkertijd worden door betere afvalscheiding waardevolle grondstoffen bespaard die gebruikt kunnen worden voor nieuwe producten. In 2024 loopt in de gemeente een pilot om de afkeur van grondstofstromen PMD en GFT te verminderen. In de pilot wordt gekeken naar de meest effectieve maatregelen op een bepaalde locatie. De uitkomsten uit deze pilot, die tot eind 2024 loopt, worden meegenomen in de keuze in 2025 welke maatregelen we doorvoeren in de gemeente.

Bodem, Lucht, Geluid en Externe veiligheid

De gemeente beschermt en verbetert de kwaliteit van de leefomgeving. Hierbij stuurt zij op het verminderen van geluidhinder, bodemverontreiniging, luchtvervuiling en geur en het voorkomen van nieuwe knelpunten. Vergunningverlening en handhaving staan centraal.

Maatregelen zoals stil asfalt voor lucht en geluid liften mee met wegbeheer, duurzaamheid en verkeersveiligheid. Voor geluidssanering van woningen met een zware geluidsbelasting is een landelijke subsidieregeling beschikbaar. De mogelijkheden bij de herinrichting Veursestraatweg worden onderzocht. Een te onderzoeken optie voor de Parkweg (Huygenskwartier) is een snelheidsverlaging naar 30 km per uur. In 2025 zal een voorstel worden opgesteld voor benodigde middelen.

De bodemkwaliteitskaart 2024-2029, het Actieplan Geluid 2024-2029, verbeteringen van de luchtkwaliteit naar aanleiding van een regionale samenwerking op initiatief van de GGD en de milieuzone Damcentrum worden opgenomen in het concept Omgevingsplan. De bestaande data worden in 2025-2026 ontsloten via kaart en geschikt gemaakt voor de landelijke databases.

Stand van zaken:

Naar aanleiding van de uitkomsten uit de pilot die Avalex heeft uitgevoerd met als doel de kwaliteit van van de grondstofstromen PMD en GFT te verbeteren, zal in de loop van 2025 gestart worden met de installatie van kleinere vulopeningen van ondergrondse GFT-containers. Deze werkzaamheden lopen door in 2026.

Maatregelen op het gebied van PMD zullen pas genomen worden als de uitkomsten (en financiële implicaties) van de onderhandelingen tussen VNG/ NVRD enerzijds en Verpact anderzijds duidelijk zijn.

Onderzoek milieuzone Damcentrum loopt, regionale samenwerking loopt.

Het onderzoek naar de mogelijkheden om (extra) geluidbeperkende maatregelen te treffen bij de herinrichting van de Veursestraatweg loopt.

Ontsluiting bodemkwaliteitskaart via kaartviewer is gereed.

Vooruitblik:

Een te onderzoeken optie naar beperking van de geluidsoverlast voor de Parkweg (Huygenskwartier) is een snelheidsverlaging naar 30 km per uur. Dit geluidsonderzoek start 2e helft 2025.

De inruilregeling voor brom- en snorfietzen voor een betere luchtkwaliteit wordt in Q2 2025 actief.

Speerpunten:

- **Verbetering Afval- en Grondstoffenscheiding met focus op GFT- en PMD-afval**
We verhogen de scheidingsgraad van GFT en PMD uit het restafval met 5% elk tijdens het kalenderjaar 2025. Dit doen we onder andere door uitbreiding van het aantal GFT-containers in de gemeente, specifiek bij de hoogbouw en het opnemen van PMD-verzamelcontainers in de nascheidingsroute.
Daarnaast richt de gemeente zich op een verlaging van de afkeur van GFT- en PMD-ladingen met 5% gedurende hetzelfde kalenderjaar. Dit doen we door het implementeren van maatregelen die vanuit de pilot (uitgevoerd in 2023-2024) succesvol zijn gebleken.

Status

Toelichting afwijking speerpunt:

De scheidingsdoelen voor afval en grondstoffen wordt niet gehaald. Het college heeft in december 2024 een brief met maatregelen aan de raad gestuurd. In Q2 2025 gaat het college met de raad in gesprek over welke maatregelen worden genomen om afvalscheiding te verhogen. De maatregelen worden in de loop van 2025 ingevoerd.

- **Verlagen van het aantal lachgascilinders in het restafval**
Voor het verlagen van het risico van lachgascilinders in verbrandingsinstallaties, en de kosten die dit met zich meebrengt, richt de gemeente zich in Avalex verband voor de verlaging van 10% van het aantal lachgascilinders dat in het restafval wordt gevonden. Dit doen we in Avalex-verband via reclamecampagnes.

Status

- **Verlagen van bijplaatsingen bij ondergrondse containers**
In 2025 zet de gemeente in op een verdere verlaging van het aantal illegale bijplaatsingen in de gemeente met 10%. Dit doen we door extra campagnes, handhaving en duidelijker communiceren over de handhavingsmethode (boete) bij overtreding.

Status

Voor alle drie de maatregelen geldt dat de 4-maands rapportages van Avalex inzicht bieden in de mate waarin de gemeente door de loop van het jaar succesvol is op deze drie speerpunten.

- **Invoering milieuzone Damcentrum**
In 2025 voeren we de milieuzone in het Damcentrum in om vervuilend verkeer te weren en zo de luchtkwaliteit te verbeteren.

Status

Toelichting afwijking speerpunt:

Er heeft verkennend onderzoek plaatsgevonden naar de mogelijkheden voor de invoering van een milieuzone in het Damcentrum. De verkregen inhoudelijke en financiële inzichten uit deze rapportage zorgen ervoor dat er een verdere afweging gemaakt moet worden of de invoering (juridisch) haalbaar genoeg is.

Status

- Verbetering luchtkwaliteit
Onder coördinatie van de GGD en met de regiogemeenten onderzoeken we mogelijkheden voor verbeteringen van de luchtkwaliteit en maken we hier afspraken voor gezamenlijke maatregelen over.

Riool- en waterbeheer en klimaatbestendigheid

Volgens het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie wordt een stresstest uitgevoerd voor waterveiligheid, droogte, bodemdaling en hittestress. De stresstest wateroverlast is in 2022 uitgevoerd.

Belangrijk voor klimaatadaptatie zijn de rioolvervangingsprojecten zoals Voorburg-Noord. Er wordt regenwater in de bodem vastgehouden en minder naar de rioolwaterzuivering afgevoerd. De Impulsregeling klimaatadaptatie wordt hier besteed. De hittestress wordt bestreden met vergroenen en daaruit volgen mobiliteits- en groenopgaven.

Voor verbetering van de waterkwaliteit zijn we met de Waterschappen in gesprek over maatregelen. Daarbij brengen wij onze bestaande acties in: onder andere natuurlijke oevers, kroosruimten. Maar maken we ook afspraken over een visparel, andere manier van schonen van watergangen, aanpakken extra knelpunten.

Nabij de Oude Bleijk/A4 wordt met de woningbouwcorporaties een natuurvriendelijke oever aangelegd en de sloot verbreed voor de water/klimaatopgave van de nieuwbouw Venestraat/ Nieuwstraat en de waterkwaliteit (KRW-doelen).

De water- en vergroeningsopgave op particuliere percelen wordt gestimuleerd via communicatie. Onder andere door voorlichting en de tegeltaxi gaat weer rijden. Met de woningbouwcorporaties wordt gewerkt aan afkoppelen van daken. De gemeente geeft het goede voorbeeld met verwijderen en vergroenen van eigen verhardingen ruimte (extra steenbreek).

Tevens vindt beheer en onderhoud plaats op basis van het Water- en rioleringsplan (WRP).

Speerpunten:

Status

- Wijkaanpak klimaatbestendig Voorburg-Noord noord
In Voorburg-Noord worden voorbereidingen getroffen voor het klimaatbestendig maken van de wijk en vervangen van de riolering. Samen met de bewoners wordt gewerkt aan concept buurtvisie. Op het Van Faukenbergeplein wordt een waterplein of een vergelijkbare waterbergingsvoorziening ontworpen. In de straten van het plangebied ontwerpen we infiltratievoorzieningen door te vergroenen. De ondergrondse infiltratie/drainage-riolering werken we verder uit ten behoeve van de aanbesteding.

Status

- Rioleringsproject Prinsenhof-Laagbouw
In de laagbouw van Prinsenhof wordt de riolering vervangen en zoveel mogelijk verharding afgekoppeld van de gescheiden riolering en geïnfiltreerd in de bodem. Op een aantal plaatsen worden wadi's aangelegd.

Financiële mutaties

Onderwerpen Volksgezondheid en milieu	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Kadernota 2026-2029 effecten 2025			
1. Sociaal Service Punt	140		140
2. Sociale cohesie		-50	50
Mee- en tegenvallers			
3. Programma Duurzaamheid		104	-104
Exogene en autonome ontwikkelingen			
4. Opvang dieren		187	-187
5. Vervanging AED's		72	-72
Budgettair neutraal			
6. Planmatig onderhoud riolering	150	150	
7. Schone Lucht Akkoord	20	20	
Totaal Volksgezondheid en milieu	310	483	-173

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Sociaal Service Punt

Het Sociaal Service Punt (SSP) is het loket waar inwoners laagdrempelig terecht kunnen met vragen op sociaal gebied. Om inwoners beter van dienst te kunnen zijn is het gewenst om het SSP door te ontwikkelen en de zichtbaarheid hiervan te vergroten, zodat de gemeente inwoners beter van dienst kan zijn. De kosten voor het aanschaffen van een systeem om het SSP zichtbaarder en effectiever te kunnen inzetten kunnen gedeclareerd worden bij het Integraal Zorg Akkoord (IZA). De kosten van het onderhoud hiervoor komen bij de gemeente te liggen.

2 Sociale cohesie

Sociale cohesie – mensen die zich verbonden voelen met elkaar – is belangrijk om de inzet van formele zorg te beperken. De gemeente heeft hierin een wettelijke taak (Wmo 2015). Leidschendam-Voorburg stimuleert dit door ontmoetingsplekken met een gastheer/vrouw en inloopspreekuren in de wijk. Opbouwwerk helpt om deze ontmoetingen te verdiepen en om eenzaamheid tegen te gaan. In twee wijken wordt hiervoor een pilot gestart.

3 Programma Duurzaamheid

Met beschikbare middelen uit 2024 kunnen twee concrete maatregelen in 2025 worden gerealiseerd. De doeleinden zijn een gepland vergroeningsproject en ondersteuning verduurzaming van het theater. Deze aanpak draagt bij aan het bereiken van lokale duurzaamheidsdoelstellingen die zijn geformuleerd in het door de raad vastgestelde Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid.

4 Opvang dieren

De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een wettelijke verantwoordelijkheid voor het vervoer, de bewaring en de verzorging van gevonden gedomesticeerde dieren, evenals voor de opvang van hulpbehoevende wilde dieren. Recent heeft een aanbesteding plaatsgevonden voor de dierenambulance, dierenasiel en gespecialiseerde dierenopvang.

5 Vervanging AED's

Stichting RLT-Nederland heeft binnen Leidschendam-Voorburg een dertigtal Automatische Externe Defibrilators (AED's) in beheer. De AED's zijn verouderd en niet meer betrouwbaar, dus dienen te worden vervangen. De gemeente Leidschendam-Voorburg draagt bij in de vervanging en het onderhoud van de AED's.

6 Planmatig onderhoud riolering

Met betrekking tot planmatig onderhoud riolering is uit inspecties gebleken dat in 2025 eenmalig een extra budget nodig om een inhaalslag te maken. De kosten kunnen volledig gedekt worden uit de voorziening riolering.

7 Schone Lucht Akkoord

Op basis van het collegevoorstel over de subsidieregeling inruilen brom- en snorfietsen Leidschendam-Voorburg 2025 (iBabs 4137), worden de verwachte kosten en dekking voor de subsidieregeling voor elektrische brom- en snorfietsen geraamd.

8. Bouwen en wonen (VHLOSV)

Omschrijving

Alle activiteiten op het gebied volkshuisvesting, ruimte en leefbaarheid (voorheen ruimtelijke ontwikkeling) en stedelijke vernieuwing behoren tot dit programma. Hieronder valt ook de (leges) omgevingsvergunning, bouwtoezicht en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). In de Omgevingsvisie (strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving) heeft de gemeente, in vervolg op de in 2021 vastgestelde 'bouwstenen', aangegeven hoe zij de gewenste en benodigde functies op het gebied van wonen, voorzieningen, werken en vrije tijd een plek wil geven. Dit is een samenspel van bebouwing, bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid, in relatie tot het vestigingsklimaat en de agglomeratiekracht (de kracht van stedelijke gebieden) van de regio.

Wat willen we bereiken?

Leidschendam, Stompwijk en Voorburg vormen een aantrekkelijke gemeente. De kenmerken en kwaliteiten die onze gemeente bijzonder maken willen we koesteren en versterken. Daarbij kijken we goed naar wat onze inwoners belangrijk vinden en spelen we in op maatschappelijke ontwikkelingen die er op ons af komen. Zo zorgen we ervoor dat we ons hoogwaardig verblijfsklimaat versterken, goed verbonden zijn en een plek kunnen bieden voor mensen met verschillende woonwensen. Gezien het huidige, grote en urgente tekort aan woningen is het nodig om extra woningen te bouwen.

Dat doen we onder meer door:

- Inzet op 5 perspectieven vanuit de koersnotitie omgevingsvisie: een hoogwaardig verblijfsklimaat, goed verbonden, een plek van en voor iedereen, economisch vitaal passend bij een woongemeente, duurzaam toekomstbestendig;
- Het maken van een kwaliteitsleidraad voor ontwikkellocaties in de omgevingsvisie;
- Te sturen op het type woningen en de betaalbaarheid;
- Creëren van een hoogwaardig voorzieningenaanbod;
- Het hebben van aandacht voor een evenwichtige opbouw van wijken;
- Waar mogelijk beslechten we belemmeringen voor bestaande bouwprojecten.

Wat gaan we ervoor doen?

Ruimtelijk beleid

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De Omgevingswet bundelt alle wetten voor de fysieke leefomgeving. Met de mogelijkheden die de wet biedt, kan de gemeente de leefomgeving op een integrale wijze ontwikkelen. De omgevingsvisie, programma's, het omgevingsplan, het digitale stelsel Omgevingswet (DSO) en integrale afweging als onderdeel van de omgevingsvergunning, vormen belangrijke instrumenten om een mooie, schone, gezonde, toegankelijke en veilige leefomgeving te creëren. Vanaf 2024 werkt de gemeente met de wettelijk minimaal verplichte invulling van de instrumenten. Tegelijkertijd gaat het vormgeven, aanpassen en verbeteren van de instrumenten door. In het projectenboek wordt over de voortgang gerapporteerd.

De omgevingsvisie is een verplicht instrument in de nieuwe Omgevingswet. De omgevingsvisie geeft richting aan het handelen van de gemeente en houvast aan mensen, organisaties en bedrijven die iets willen doen in Leidschendam-Voorburg. De omgevingsvisie is ook het kader waarbinnen Leidschendam-Voorburg het omgevingsplan opstelt. Dit omgevingsplan vervangt de huidige bestemmingsplannen. De visie is het document met de ambities en richtingen; in het omgevingsplan worden deze vertaald in concrete regels.

Na de vaststelling van de Koersnotitie (2024) zal de gemeente de Omgevingsvisie opstellen. De omgevingsvisie beschrijft het toekomstbeeld van Leidschendam-Voorburg 2050. Het is het centrale beleidsdocument dat richting geeft aan de leefomgeving. Met de leefomgeving wordt alles bedoeld dat nodig is om te kunnen leven, wonen, werken, leren, bewegen en recreëren. Dit is een samenspel van bebouwing, bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid, in relatie tot het vestigingsklimaat en de agglomeratiekracht (de kracht van stedelijke gebieden) van de regio. Bij de totstandkoming van de omgevingsvisie worden inwoners, ondernemers, bedrijven, organisaties en het onderwijs betrokken om actief mee te denken. Uitgangspunt is: inspiratie, lokaal engagement, maatwerk, periodiek contact en transparantie. Gebiedsgerichte ambities en strategische keuzes worden vervolgens nader onderzocht waarbij aandachtspunten inzichtelijk worden gemaakt. Op basis hiervan kunnen de definitieve gebiedsgerichte strategische keuzes en sturingsprincipes worden opgesteld. Het beoogde resultaat: een weloverwogen inspirerend toekomstbeeld voor 2050.

Stand van zaken:

In maart 2025 vindt de voorlaatste participatieronde plaats. Daarin wordt een tiental uitdagende keuzes aan de inwoners voorgelegd. Ook ligt de startnotitie voor het Omgevingseffectrapport (OER) ter visie.

Vooruitblik:

Voor de zomer van 2025 worden de Omgevingsvisie, het Omgevingseffectrapport en het Gebiedsprogramma Stompwijk afgerond en aan het college van B&W voorgelegd. Na de zomer volgt tervisielegging en voorbereiding van de besluitvorming door de gemeenteraad (januari 2026).

Speerpunten:

- Omgevingsvisie en programma's
Na het vaststellen van de Koersnotitie wordt de omgevingsvisie opgesteld. Voor Stompwijk start daarnaast een programma (visie) in combinatie met een omgevingseffectrapportage (O.E.R) zodat mogelijke gebiedskeuzes waaronder ontwikkellocaties in de kern Stompwijk meer op basis van data worden onderbouwd. Binnen dit programma zullen de moties 'Buitengebied Stompwijk' (522) en 'Toekomst van het buitengebied' (760) nader worden uitgewerkt.

Status

- Omgevingsplan; transitieplan
We werken in 2025 verder aan het Omgevingsplan op grond van het transitieplan. Het streven is in enkele jaren het Omgevingsplan in de basis gereed te hebben. Het transitieplan bevat de uitgangspunten om het Omgevingsplan goed te kunnen opstellen en inrichten. Hierin staan o.a. een nieuwe set regels en de manier hoe we oude regels vanuit onder andere bestemmingsplannen en verordeningen goed kunnen omzetten. Het streven is het transitieplan in het 1e kwartaal van 2025 aan te bieden voor besluitvorming.

Status

Grondexploitaties

We bewaken de financiële voortgang van onze projecten met een grondexploitatie. Deze actualiseren we twee keer per jaar en daarover te rapporteren aan de gemeenteraad in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG). Er wordt in algemene zin en voor een aantal locaties specifiek onderzocht of de sturing op de ontwikkeling steviger kan worden vormgegeven vanuit een eigendomspositie van de grond. Dit kan leiden tot het openen van nieuwe grondexploitaties. Paragraaf 3.7 van de begroting (Grondbeleid) gaat nader in op ons grondbeleid en op lopende en nieuwe grondexploitaties.

Stand van zaken:

De grondexploitaties worden ook in 2025 herzien en vastgesteld door de gemeenteraad.

Speerpunten:**Status**

Er zijn geen speerpunten aanwezig bij dit beleidsterrein.

Wonen

We voegen zoveel mogelijk betaalbare woningen toe aan de woningvoorraad. De komende jaren komen er tussen de 4.000-5.000 woningen bij. Al 140.000 m2 leegstaande kantoorgebouwen (CBS, Billiton en Total) hebben plaats gemaakt voor 650 woningen. Die lijn zetten we door met de Van Ruysdaellaan en Overgoo. We richten ons op de realisatie van een meer betaalbaar, divers en duurzaam woningaanbod en leggen daarbij de nadruk op het sociaal en middensegment (zowel huur als koop). Hierbij streven we naar 30% sociaal en 20% middel dure woningbouw. We werken aan een aanbod dat anticipeert op de verwachte woonzorgvraag van de (toekomstige) inwoners van Leidschendam-Voorburg.

We zetten in op doorstroming uit de betaalbare woningbouw, meer ruimte voor creatieve en flexibele oplossingen en het tegengaan van woningspeculatie en huisjesmelkers. De verordening sociale en middeldure woningbouw is hierbij leidend.

De gemeente kijkt actief naar kansen om ruimte te maken voor nieuwe woningen, bijvoorbeeld door gecombineerde bestemmingen van wonen en maatschappelijk vastgoed en het zogeheten 'optoppen' van bestaande woongebouwen.

Stand van zaken:

We liggen op schema voor de realisatie van 4.000-5.000 woningen.

Vooruitblik:

Er zijn ongeveer 900 woningen in aanbouw in de gemeente. De projectenportefeuille is goed gevuld en er is voldoende harde en zachte planvoorraad.

Speerpunten:**Status**

- Oplevering van verschillende woningbouwprojecten
Dit zijn o.a. de volgende projecten:
 - o Deellocatie Damsigt, in totaal 295 huurwoningen (15% sociaal, 15% middelduur, 70% vrije sector). Het eerste deel wordt in 2025 opgeleverd.
 - o Deellocatie Triadome, in totaal 123 woningen, waarvan 37 sociale huurwoningen. Het eerste deel wordt in 2025 opgeleverd.
 - o Nieuwstraat-Venestraat, oplevering van 90 sociale huurwoningen.
 - o Nieuwbouw Stompwijk: bouw van 27 woningen aan de Dr. van Noortstraat en oplevering van 18 woningen aan de Van Santhorstraat.

Status

- Anterieure Overeenkomst met Stichting Woonoord Duivenvoorde
Toevoegen van appartementen gericht op senioren met zorg nabij.

Toelichting afwijking speerpunt:

De Stichting Duivenvoorde ontwikkelt het gebouwonwerp en de financiële haalbaarheid daarvan. Hiervoor heeft deze stichting meer tijd nodig dan bij het afsluiten van de intentieovereenkomst (december 2023) was voorzien.

- Kansrijke locaties voor het optoppen van gebouwen
Er zijn 5 kansrijke locaties geïdentificeerd voor het optoppen van gebouwen. De woningcorporaties werken aan plannen voor deze locaties.

Financiële mutaties

Onderwerpen Bouwen en wonen (VHLOSV)	Mutatie baten	Mutatie lasten	Effect begr. saldo
Kadernota 2026-2029 effecten 2025			
1. Gebiedsvisie en -plan Leidschendammerhout	139	139	
2. NOVEX en Huygenstunnel		133	-133
3. Vastgoed organisatie		40	-40
Mee- en tegenvallers			
4. Beleidsadvisering		127	-127
5. Omgevingsvisie		150	-150
6. Zustersdijk 18		10	-10
Budgettair neutraal			
7. Schoorlaan 3-31	70	70	
Totaal Bouwen en wonen (VHLOSV)	209	669	-460

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Gebiedsvisie en -plan Leidschendammerhout

De gemeente is van plan om met de diverse stakeholders tot een gebiedsvisie en uitvoeringsplan voor Leidschendammerhout te komen. De gebiedsvisie moet de gewenste richting geven voor de inrichting en het gebruik van het gebied op korte en middellange termijn. Tegenover de verwachte extra lasten staan extra baten vanuit Dunea.

2 NOVEX en Huygenstunnel

NOVEX is opgezet om de doelen uit de Nota Ruimte te realiseren, onder andere op het gebied van woningbouw, mobiliteit, economie, voorzieningen en groen/blauw. Deelname biedt grote kansen om de belangen van de gemeente te behartigen. Daarnaast krijgt het werktraject voor de Huygenstunnel dit jaar een vervolg. Voor beide trajecten is extra inzet nodig.

3 Vastgoed organisatie

De gemeente wil een omslag maken naar beleid waarin het maatschappelijk vastgoed ten dienste staat van de publieke waarden die in de gemeente worden gerealiseerd. Daarbij staat vastgoed bijvoorbeeld ten dienste van maatschappelijke voorzieningen voor de zelfredzaamheid en ontplooiing van bewoners. Ook wordt gekeken naar het toevoegen van publieke waarde aan het vastgoed zelf, zoals door verduurzaming van panden voor een klimaat neutrale gemeente. Voor de opzet hiervan is extra inzet nodig.

4 Beleidsadvisering

Het budget wordt ingezet om ingewikkelde ruimtelijke procedures in huis te kunnen voorzien van capaciteit. Hierbij kan gedacht worden aan het opstellen van het verweerschrift voor diverse ruimtelijke procedures, het uitwerken van de gevolgen van de uitspraken van de Raad van State van het bestemmingsplan Meeslouwerpolder, evaluatie van de BOPA-procedure en ander zwaarwegend juridisch advies voor belangrijke ontwikkelingen.

5 Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie ligt goed op koers. Er wordt onder andere gewerkt aan een separaat Gebiedsprogramma Stompwijk en een Omgevingseffectrapportage wat wettelijk verplicht is voor beleidsdocumenten met ruimtelijke impact. Voor de aansturing van het geheel zullen een externe projectleider en een adviesbureau worden ingehuurd.

6 Zustersdijk 18

Het pand aan de zustersdijk is gesloopt. De werkzaamheden hiervoor zijn afgerond. Er volgen nog kosten voor de begeleiding van de tender en voor een taxatie.

7 Schoorlaan 3-31

Op basis van de intentieovereenkomst voor Schoorlaan 3-31 (iBabs 4063) worden de plankosten die verwacht worden gedekt door de bijdrage van de initiatiefnemer.

Overige onderdelen

Omschrijving

In dit gedeelte van de begroting staan de onderdelen die verplicht, apart op iedere gemeentelijke begroting opgenomen dienen te worden. Het betreft de onderdelen Algemene Dekkingsmiddelen, Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien.

Algemene Dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare middelen die de gemeente gebruikt om de lasten van alle programma's te dekken, in tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen die aan een specifiek doel gebonden zijn. Ze zijn opgenomen in het 'overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien' en beslaan ongeveer 65% van de totale baten van de gemeente. De belangrijkste bronnen zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds, OZB-inkomsten, Treasury, dividendinkomsten en overige belastingen.

Overhead

Het Overzicht Overhead bevat lasten en baten van de gemeentelijke overhead, zoals vereist door het Besluit Begroting en Verantwoording. Overhead betreft kosten voor sturing en ondersteuning van het primaire proces, zoals financiën, HR, en ICT en management.

De geactualiseerde BBV-notitie Overhead laat ruimte toe om kosten van leidinggevenden en ICT te verschuiven naar het primaire proces als ze toerekenbaar zijn aan specifieke beleidsterreinen. De kostentoerekening in de begroting 2025 is ondanks de ruimte die er nu is om meer kosten toe te rekenen aan specifieke beleidsterreinen niet aangepast. De begroting van Leidschendam-Voorburg is hiermee vergelijkbaar met die van vorige jaren. Wel neemt de vergelijkbaarheid tussen gemeenten af door deze nieuwe notitie.

Vennootschapsbelasting

Overheden vallen onder de vennootschapsbelastingplicht. Over de winst die met ondernemingsactiviteiten, zoals winst die uit reclame-inkomsten en grondexploitaties zijn behaald, moet vennootschapsbelasting betaald worden.

De gemeente Leidschendam-Voorburg verwacht op basis van de huidige cijfers en inzichten dat alleen voor de opbrengsten uit reclame (abri's, lichtmastenreclame en A0-borden) de gemeente vennootschapsbelastingplichtig is.

Onvoorzien

Wettelijk is voorgeschreven dat de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven bevat. Er zijn geen voorschriften voor de omvang hiervan. De raming voor 2025 bedraagt € 100.000. Dit is het totaalbedrag dat beschikbaar is voor alle programma's tezamen, dat onder voorwaarden (onvoorzien, onvermijdbaar, onuitstelbaar) kan worden ingezet. Het is niet bedoeld om omvangrijke risico's binnen de begroting te dekken. Een overzicht en toelichting van de risico's is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wat willen we bereiken?

We zijn er gezamenlijk verantwoordelijk voor dat het gemeentelijke huishoudboekje op orde is, waarbij we de lasten voor onze inwoners en ondernemers zo laag mogelijk willen houden. Dit vraagt om een sluitende begroting en een positief meerjarenperspectief. Financiën zijn geen doel op zich, maar alleen met een gezonde financiële basis kunnen we onze gezamenlijke ambities waarmaken, de voorzieningen in onze mooie gemeente in stand houden en mensen de ruimte geven. Want daar gaat het om.

Leidschendam-Voorburg is een financieel gezonde gemeente. De begroting sluit meerjarig en het toezicht vanuit de provincie is licht. Tegelijkertijd zijn we ons ervan bewust dat er ook in de komende periode ontwikkelingen kunnen zijn die vragen om investeringen die we nu nog niet kunnen voorzien. Gelukkig geeft de reservepositie een buffer voor dit soort situaties, maar deze buffer is natuurlijk niet onbeperkt. Een zorgvuldig financieel beleid is daarom geboden.

Dat doen we onder meer door:

- Het voeren van een behoedzaam financieel beleid en realistisch te begroten conform het voorzichtigheidsbeginsel (reële, solide uitgangspunten);
- De inwonerslasten (met uitzondering van indexering) niet te verhogen, zodat deze onder het regionaal gemiddelde blijven;

De paragraaf bedrijfsvoering in een gemeentelijke begroting moet inzicht bieden in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Hierin zit natuurlijk een raakvlak met de kosten in dit onderdeel overhead. We kiezen ervoor om de ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering te verwijzen naar de paragraaf bedrijfsvoering. Hierover wordt in de jaarrekening ook verantwoording afgelegd.

Over de beslissingen ter verbetering van de ondersteuning van de primaire processen, waarvoor in 2025 belangrijke speerpunten te benoemen zijn, wordt wel in dit onderdeel gerapporteerd.

Wat gaan we ervoor doen?

Algemene dekkingsmiddelen

Speerpunten:

- Transparant en behoedzaam financieel beleid
 - We blijven samenwerken met de VNG en andere gemeenten om te lobbyen voor een kleiner tekort in het gemeentefonds en voor een evenwicht tussen taken en middelen.
 - We maken de financiën inzichtelijker in onze Planning & Control producten, in samenwerking met de raad dan wel de Duisenberg-werkgroep. Maar ook door alternatieven te zoeken om over de gemeentefinanciën te communiceren (bijvoorbeeld via de budgetbrieven en rubrieken in de lokale media)
 - We communiceren duidelijk aan de inwoners hoe de gemeente het belastinggeld besteedt.
 - Wanneer het meerjarig evenwicht onder druk komt door huidig of nieuw beleid, zoeken we het eerst in het prioriteren van onze doelen en activiteiten in alle portefeuilles. We zoeken de mogelijkheden daarnaast niet alleen in onze inkomsten en uitgaven, maar ook in externe financieringsbronnen.

Status

Overhead

Speerpunten:

- Verbeteren ondersteuning (primaire) processen
 - In 2025 versterken we het vermogen van de griffie om de gemeenteraad goed en betrouwbaar te ondersteunen door meer inzet van bodes en communicatie, en het beheer van de ICT te verbeteren.
 - Een definitief ontwerp voor de nieuwe huisvesting van raad en griffie wordt opgesteld zodat het project eind 2025 gereed is voor aanbesteding.
 - In Q1 2025 wordt de raad geïnformeerd over passende alternatieven voor de bestemming van Huize Swaensteyn.

Status

Financiële mutaties

Onderwerpen Overige onderdelen	Mutatie Baten	Mutatie Lasten	Effect begr. saldo
Algemene dekkingsmiddelen			
1. Decembercirculaire 2024	442	0	442
2. Dividend Stedin	719	0	719
3. Onderhoud speelvoorzieningen	0	-46	46
Overhead			
4. Ombudsman	0	-37	37
5. Gemeentelijke Crisisorganisatie	0	-46	46
6. Doorontwikkeling ERPx	0	150	-150
7. Huiselijk Geweld	0	100	-100
8. Luchtbehandeling Document Productie Centrum (DPC)	0	120	-120
9. Artificial Intelligence (AI)	0	20	-20
10. Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP)	0	740	-740
11. Applicatielandschap	0	100	-100
12. NIS2-BIO	0	455	-455
13. Experimenteerprogramma participatie	0	20	-20
14. Herinrichting gemeentelijke organisatiestructuur	0	375	-375
15. CAO ontwikkelingen	0	-500	500
Totaal Overige onderdelen	1.161	1.451	-290

Bedragen x € 1.000

Toelichting

1 Decembercirculaire 2024

De effecten van de decembercirculaire 2024 op de begroting zijn verwerkt. In de raadsbrief (nummer 4138) zijn alle financiële gevolgen van de decembercirculaire 2024 toegelicht.

2 Dividend Stedin

Het te ontvangen dividend van netwerkbedrijf Stedin over het boekjaar 2024 valt hoger uit dan eerder was begroot. De oorzaak hiervan is dat de bedrijfsresultaten hoger lagen.

3 Onderhoud speelvoorzieningen

Om te voorkomen dat de veiligheid voor de gebruikers van de speelvoorzieningen in gevaar komt moeten we blijven voldoen aan het wettelijke aantal inspectierondes, het behouden van de kwaliteit van de huidige toestellen en het op niveau blijven houden van de valondergronden. Uit de aanbesteding in 2024 is gebleken dat er meer middelen nodig zijn dan in de begroting 2025 opgenomen is.

4 Ombudsman

De kosten en het benodigde budget van de ombudsman worden op het juiste taakveld verantwoord.

5 Gemeentelijke Crisisorganisatie

De gemeente Leidschendam-Voorburg streeft naar een professionele, robuuste en goed georganiseerde crisisorganisatie die effectief kan inspelen op crises en rampen. Om deze ambitie te realiseren, is sinds november 2023 gewerkt aan de doorontwikkeling van de crisisorganisatie. Hieruit blijkt dat er extra middelen benodigd zijn voor onder andere piketvergoedingen en opleidingen.

6 Doorontwikkeling ERPx

Het nieuwe financiële systeem ERPx is essentieel voor een goed financieel beheer en het administreren van alle financiële stromen. Om de volledige potentie van dit systeem te benutten, is er in de komende twee jaar extra inzet nodig. Dit is noodzakelijk om de kennis op te bouwen die er momenteel onvoldoende is. Vanaf 2027 is de verwachting dat er, door efficiencywinst, structureel dekking gevonden kan worden voor deze extra functioneel beheertaken.

7 Huiselijk Geweld

Voor inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld is binnen de gemeente een meldpunt beschikbaar. Om slachtoffers van huiselijk geweld beter te kunnen helpen, wordt de ondersteuning uitgebreid met individuele hulp.

8 Luchtbehandeling Document Productie Centrum (DPC)

Op basis van een onderzoek blijkt dat het thermisch binnenklimaat in het DPC onvoldoende is, wat zorgt voor problemen bij het printen van documenten en een negatief welzijn en gezondheid van medewerkers. De luchtbehandeling zal aangepast worden zodat er sprake is van een goed thermisch klimaat.

9 Artificial Intelligence (AI)

AI biedt kansen voor efficiëntere processen, betere samenwerking en versterkte besluitvorming binnen de gemeente. Toepassing vereist aandacht voor ethiek en privacy. De gemeente start met operationele inzet, zoals een Copilot, en verkent tegelijk breder de mogelijkheden via businesscases en integratie in projecten, om ervaring op te doen en toegevoegde waarde te bepalen. Vanaf 2029 wordt door efficiëntie een besparing verwacht.

10 Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP)

Iedere vijf jaar is er een update van de MJOP noodzakelijk voor de financiële verantwoording voor het groot onderhoud. De MJOP is een dynamisch hulpmiddel welke continu aangepast wordt naar de daadwerkelijke situatie. De bouwindexcijfers zijn echter sinds de vaststelling van de vorige MJOP gestegen met 33%. De hoogte van de storting in de voorziening is hierop aangepast.

11 Applicatielandschap

De gemeente wil het applicatielandschap professionaliseren door het aanstellen van een applicatiemanager. Deze Applicatiemanager draagt bij aan kostenreductie, verbeterde risicobeheersing en een efficiëntere inzet van gemeentelijke IT-middelen. Vanaf 2027 wordt door efficiëntie een besparing verwacht.

12 NIS2-BIO

De implementatie van NIS2 en de aankomende Cyberbeveiligingswet verplicht de gemeente tot forse investeringen in informatiebeveiliging en cyberweerbaarheid. Als essentiële entiteit moet de gemeente voldoen aan de BIO2 en een Information Security Management System (ISMS) implementeren conform NEN-ISO/IEC 27001.

13 Experimenteerprogramma participatie

Om de zes gekozen experimenten te kunnen evalueren volgens het ACTIE-kader dienen er interviews en enquêtes (online of fysiek) te worden gehouden in 2025-2026. Ondersteuning en uitbesteding is hiervoor noodzakelijk.

14 Herinrichting gemeentelijke organisatiestructuur

Op basis van de organisatievisie wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van de organisatie. De huidige structuur sluit niet langer aan bij de ambities en uitdagingen van deze tijd en wordt als complex en weinig logisch ervaren. Om effectiever te kunnen functioneren, is een herstructurering nodig die leidt tot meer flexibiliteit, slagvaardigheid, een sterkere externe oriëntatie en een betere samenwerking tussen bestuur en organisatie. Er is een organisatieontwerpteam gestart met deze opgave waarbij de eerste belangrijke stappen zijn gezet. Voor een zorgvuldige voortzetting van dit traject en om voldoende ondersteuning te waarborgen, is de inzet van een extern organisatieadviesbureau noodzakelijk. Voor 2025 is een budget van € 375.000 benodigd om de implementatiefase van de herinrichting af te ronden. Deze fase richt zich op de uitwerking en invoering van een nieuwe organisatiestructuur per 1 januari 2026. Doel is een logischere en slagvaardigere organisatie, die beter aansluit bij de strategische opgaven van de gemeente. De kosten zijn als volgt opgebouwd: • € 185.000 voor de inzet van een extern organisatieadviesbureau; • € 190.000 voor aanvullende expertise op het gebied van HR, financiën, juridisch advies en projectondersteuning. Dat betreft expertise die vanuit de organisatie zelf aan dit traject wordt geleverd; Met dit budget kunnen de benodigde kaders worden opgesteld, besluitvorming plaatsvinden en de implementatie worden voorbereid inclusief een raming van de kosten van de implementatiefase die hierna volgt. Deze raming zal op een later moment inzichtelijk worden en zal waar dit qua tijdspad passend is worden opgenomen in de begroting 2026.

15 CAO ontwikkelingen

Bij de programmabegroting 2025-2028 was een voorlopig budget opgenomen voor de verwachte CAO-verhoging van de ambtelijke organisatie. De uitslag van de CAO-onderhandelingen is bekend. Door de gefaseerde loonsverhoging in 2025 ontstaat er een incidenteel voordeel op dit budget van € 500.000.

Mutaties reserves en voorzieningen

	Onderwerpen Reserves	Naam Reserve	Mutatie Onttrekkingen	Mutatie Stortingen	Effect begr. saldo
Bestedingsplan reserves					
1.	Vergoeding aanleg glasvezel	Algemene Reserve (vrij besteedbaar)		610	-610
2.	Sterk voor Noord	Reserve Herstelbeleid	217		217
3.	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	Reserve Duurzaamheid en Energietransitie	51		51
4.	Verkabelingen 150 Kv	Algemene Reserve (vrij besteedbaar)	1.720		1.720
5.	Verkabelingen 150 Kv	Reserve Ondergrondse hoogspanningskabels		1.720	-1.720
Nieuw beleid & Intensiveringen					
6.	Fietsstraat Beetslaan	Reserve Mobiliteit	50		50
7.	Stationsplein Voorburg	Reserve Vluchtelingenopvang	20		20
8.	Randstadrail	Reserve Mobiliteit	100		100
9.	Actieplan verkeersveiligheid	Reserve Mobiliteit	1.276		1.276
10.	Actieplan verkeersveiligheid	Reserve Dekking afschrijvingslasten		915	-915
	Onderwerpen voorzieningen	Naam voorziening	Mutatie Onttrekkingen	Mutatie Stortingen	Effect begr. saldo
Mee- en tegenvallers					
11.	Rijksbudget BUIG	Voorziening dubieuze debiteuren		100	-100
12.	Baggerwerkzaamheden	Voorziening Riolering (ex.artikel 44.2)	68		68
Budgettair neutraal					
13.	Planmatig onderhoud riolering	Voorziening Riolering (ex.artikel 44.2)	150		150
Exogene en autonome ontwikkelingen					
14.	Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP)	Vrz gem.gebouwen - Algemeen		740	-740
Totaal mutaties reserves en voorzieningen			3.652	4.085	-433

Bedragen x € 1.000

1. Vergoeding aanleg glasvezel

In de 2e Tussentijdse rapportage 2024 is gemeld dat er € 1,2 miljoen aan inkomsten glasvezel over de jaren 2024 en 2025 ontvangen zou worden. De verdeling over deze jaren blijkt anders uit te vallen, waardoor er in 2025 een groter deel van het totale bedrag wordt ontvangen en gestort in de Algemene reserve.

2. Sterk voor Noord

Sterk voor Noord Ontrekking uit de reserve voor een pilot samen met VTH met inzet van Jongerenwerk Veiligheid op straat. Ook is de pilot outreachend doorstroomcoach jongeren zonder startkwalificatie loopt door. De pilot Jongeren Perspectief Fonds loopt ook door omdat het nog niet opgenomen kon worden in het reguliere beleid.

3. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Er is, zoals in de eerste herziening van het bestedingsplan van de bestemmingsreserve Duurzaamheid en Energietransitie voorzien, geïnvesteerd in vervolgstappen voor de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed. De uitgaven hebben betrekking op het onderzoek naar de energielabels van het vastgoed. Verder zijn vanuit deze middelen uitgaven voor een onderzoek naar de routekaart van de verduurzaming van vastgoed voorzien.

4. Verkabelingen 150 Kv

De verkabeling is erop gericht dat de bovengrondse 150 kV hoogspanningskabel onder de grond worden gebracht. Prijzen zijn gestegen en stijgen door. Hierdoor gaat de bijdrage van de gemeente ook omhoog. Om dit te kunnen betalen, wordt er een storting gedaan in de reserve Ondergrondse hoogspanningskabels.

5. Verkabelingen 150 Kv

De verkabeling is erop gericht dat de bovengrondse 150 kV hoogspanningskabel onder de grond worden gebracht. Prijzen zijn gestegen en stijgen door. Hierdoor gaat de bijdrage van de gemeente ook omhoog. Om dit te kunnen betalen, wordt er een storting gedaan in de reserve Ondergrondse hoogspanningskabels.

6. Fietsstraat Beetslaan

In het verkeers- en vervoerplan 2024 is opgenomen dat stapsgewijs wordt gewerkt aan de realisatie van de Verlengde Velostrada, een metropolitane fietsroute, parallel aan het spoor Den Haag-Leiden. Het inrichten van de Nicolaas Beetslaan als fietsstraat is één van de deelprojecten van dit project. Dit budget wordt ingezet voor de voorbereiding van dit project.

7. Stationsplein Voorburg

Het Stationsplein in Voorburg vormt een centrale plek binnen Voorburg. Met het herontwerpen van het Stationsplein wordt beoogd meer ruimte te creëren voor vergroening en klimaatadaptatie, ruimte te houden voor evenementen, ruimte te houden voor terrassen en wordt rekening gehouden met de primaire functie van het plein (knooppunt voor reizigers).

8. Randstadrail

Leidschendam-Voorburg groeit, evenals de gemeenten om ons heen. Meer mensen betekent meer verplaatsingen. Zonder maatregelen loopt het wegennet in en rond Leidschendam-Voorburg verder vast, dit heeft (grote) gevolgen voor de leefbaarheid en economie. RandstadRail en de metro bieden een hoogwaardig alternatief voor verplaatsingen per auto van en naar grote delen van de regio. Om ervoor te zorgen dat inwoners goed gebruik kunnen maken van de RandstadRail, moeten onder andere de op- en overstapmogelijkheden aangepakt worden. Daarnaast is het verbeteren van de verbinding met Leidschendam Zuid van belang.

9. Actieplan verkeersveiligheid

De gemeente streeft naar een verkeerssysteem waarin iedereen elke dag veilig thuis kan komen. Het college heeft daarom het actieplan verkeersveiligheid opgesteld, waarin beschreven wordt op welke wijze hier invulling aan gegeven gaat worden. Er zijn concrete acties opgesteld voor de volgende vier gebieden: infrastructuur, gedrag en educatie, handhaving en 'Samen Veilig' (iBabs 3101). Er is dekking vanuit de reserve mobiliteit.

10. Actieplan verkeersveiligheid

De gemeente streeft naar een verkeerssysteem waarin iedereen elke dag veilig thuis kan komen. Het college heeft daarom het actieplan verkeersveiligheid opgesteld, waarin beschreven wordt op welke wijze hier invulling aan gegeven gaat worden. Er zijn concrete acties opgesteld voor de volgende vier gebieden: infrastructuur, gedrag en educatie, handhaving en 'Samen Veilig' (iBabs 3101). Er is dekking vanuit de reserve mobiliteit.

11. Rijksbudget BUIG

De bijdrage is aangepast aan de tweede voorlopige beschikking van het RIJK, dit was een voordeel ten opzichte van de oude begroting, daarnaast zijn de uitkeringen opnieuw geprognostiseerd.

12. Baggerwerkzaamheden

De extra baggerwerkzaamheden die in 2024 gepland stonden, konden niet uitgevoerd worden wegens capaciteitstekort bij de aannemer. Vanuit de aannemer is er een nieuwe planning ontvangen, waarin het werk over meerdere jaren wordt verdeeld. Een deel van de werkzaamheden wordt in 2025 uitgevoerd.

13. Planmatig onderhoud riolering

Met betrekking tot planmatig onderhoud riolering is uit inspecties gebleken dat in 2025 eenmalig een extra budget nodig om een inhaalslag te maken. De kosten kunnen volledig gedekt worden uit de voorziening riolering.

14. Meerjaren onderhoudsplan gebouwen (MJOP)

Iedere vijf jaar is er een update van de MJOP noodzakelijk voor de financiële verantwoording voor het groot onderhoud. De MJOP is een dynamisch hulpmiddel welke continu aangepast wordt naar de daadwerkelijke situatie. De bouwindexcijfers zijn echter sinds de vaststelling van de vorige MJOP gestegen met 33%. De hoogte van de storting in de voorziening is hierop aangepast.

Samenvatting financiële mutaties 1e Turap

Programma	Begroting	Wijziging	Begroting inclusief wijziging
BATEN			
0. Bestuur en ondersteuning	4.305	285	4.590
1. Veiligheid	100	77	177
2. Mobiliteit en bereikbaarheid	881	300	1.181
3. Economie	852	610	1.462
4. Onderwijs	2.326	0	2.326
5. Sport, cultuur en recreatie	3.531	203	3.733
6. Sociaal domein	44.078	989	45.067
7. Volksgezondheid en milieu	28.262	310	28.572
8. Bouwen en wonen (VHLOSV)	15.879	209	16.088
Algemene dekkingsmiddelen	188.435	1.161	189.596
Overhead	9	0	9
Totaal baten programma's	288.658	4.144	292.801
LASTEN			
0. Bestuur en ondersteuning	11.574	810	12.384
1. Veiligheid	12.271	304	12.575
2. Mobiliteit en bereikbaarheid	16.365	1.183	17.548
3. Economie	1.576	565	2.141
4. Onderwijs	10.873	50	10.923
5. Sport, cultuur en recreatie	22.595	905	23.500
6. Sociaal domein	131.218	545	131.762
7. Volksgezondheid en milieu	28.282	483	28.765
8. Bouwen en wonen (VHLOSV)	22.994	669	23.663
Overhead	40.863	1.497	42.359
Algemene dekkingsmiddelen	1.579	-46	1.533
Totaal lasten programma's	300.189	6.964	307.154
Saldo van baten en lasten	-11.582	-2.821	-14.402
RESERVES			
Onttrekking aan reserves	16.211	3.434	19.645
Storting in reserves	6.140	3.245	9.385
Saldo mutaties reserves	10.071	189	10.260
Saldo exploitatiebegroting	-1.511	-2.631	-4.142

Bestemmingsreserves

De afgelopen jaren zijn bestemmingsreserves gevormd. Afgesproken is dat een kader en bestedingsplan voor iedere bestemmingsreserve aan de raad wordt voorgelegd. Na het vaststellen van bestedingsplannen worden de beoogde onttrekkingen via een separate begrotingswijziging verwerkt.

In de P&C-cyclus wordt vervolgens over de voortgang van de bestedingsplannen gerapporteerd, zodat de raad geïnformeerd blijft over de stand van zaken van de verschillende projecten die onder deze bestemmingsreserves vallen.

In de tussentijdse rapportages wordt over de bestemmingsreserves gerapporteerd waar wijzigingen zijn ten opzichte van de geplande stortingen en onttrekkingen voor het lopende jaar.

Het gaat om de volgende bestemmingsreserves:

- Duurzaamheid en energietransitie
- Mobiliteit
- Ondergrondse hoogspanningskabels.
- Herstelbeleid
- Ondersteuning energielasten

Hierna worden de bestemmingsreserves beschreven en de stand van zaken toegelicht.

Reserve Duurzaamheid en Energietransitie

Naam van de reserve	Reserve Duurzaamheid en Energietransitie
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Deze reserve wordt programmabreed ingezet.
Doel van de reserve	Ter dekking van kosten voor de klimaatopgave om in 2050 CO2 neutraal te zijn.
Voeding	De reserve van € 46 miljoen is gevormd door een onttrekking aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar. De € 46 miljoen is een deel van de opbrengst uit de verkoop van aandelen Eneco.
Bestedingsraming	€ 2.361.000 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	Raadsbesluit Vaststellen Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2023-2026 en de 1e herziening van het bestedingsplan bestemmingsreserve Duurzaamheid en Energietransitie (3095)
Omvang per 1-1-2025	€ 39.832.000
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 1e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Bestuur en ondersteuning	563	51	614
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	563	51	614
Onderwijs	433	0	433
Verduurzaming onderwijsvastgoed	433	0	433
VLROSV - Bouwen en wonen	1.100	0	1.100
Bewonersinitiatieven	1.100	0	1.100
Volksgezondheid en milieu	265	0	265
Milieubeheer	265	0	265
Totaal	2.361	51	2.412

Bedragen x € 1.000

Toelichting

In 2020 is € 46 miljoen ter beschikking gesteld in de bestemmingsreserve Duurzaamheid en energietransitie. Hiervan is € 6,2 miljoen uitgegeven tot en met 2024, waarmee de stand van de reserve op 1 januari 2025 € 39,8 miljoen bedraagt. Het bestedingsplan 2023-2026 en de verwachte uitgaven 2025 sluiten aan op het nieuwe bestedingsplan dat eind mei 2023 aan de raad is voorgelegd.

De gemeente draagt met een cofinanciering bij aan de kosten van het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Conform de 1e herziening van de bestemmingsreserve Duurzaamheid en Energietransitie (ibabs 3095) wordt er vanuit de bestemmingsreserve een beperkt bedrag beschikbaar gesteld voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed. Dit is het laatste deel van de hiervoor gereserveerde gelden.

Reserve Mobiliteit

Naam van de reserve	Reserve Mobiliteit
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Verkeer en Vervoer / Verkeer en Vervoer, Parkeren, Openbaar Vervoer, Volksgezondheid en Milieu
Doel van de reserve	Het bereikbaar houden van Leidschendam-Voorburg.
Voeding	De reserve van € 19,7 miljoen is gevormd door een onttrekking aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar.
Bestedingsraming	€ 1.317.000 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	Raadsbesluit Actualisatie Reserve Mobiliteit 2024 (3878)
Omvang per 1-1-2025	€ 9.482.000
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 1 ^e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Mobiliteit en bereikbaarheid			
Verkeersplan	273	0	273
Fietsstraat Beetslaan	0	50	50
Openbaar vervoer	120	0	120
Actieplan verkeersveiligheid	0	361	361
RandstadRail	0	100	100
Bestuur en ondersteuning			
Reserve dekking afschrijvingslasten	884	915	1799
Totaal	1.317	1.426	2.703

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Voor de bestemmingsreserve Mobiliteit is € 19,7 miljoen ter beschikking gesteld. Hiervan is € 10,2 miljoen uitgegeven tot en met 2024, waarmee de stand van de reserve op 1 januari 2025 € 9,5 miljoen bedraagt.

De besteding voor 2025 wordt bijgesteld met € 1,4 miljoen. Deze bijstelling bestaat uit het actieplan Verkeersveiligheid, waarvan een deel dekking is voor toekomstige afschrijvingslasten en daarom in de reserve dekking afschrijvingslasten wordt gestort. Daarnaast wordt er gewerkt aan de Fietsstraat Beetslaan en de RandstadRail. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het programma Mobiliteit en bereikbaarheid.

Reserve Ondergrondse Hoogspanningskabels

Naam van de reserve	Reserve Ondergrondse hoogspanningskabels
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Mobiliteit en bereikbaarheid / Verkeer en vervoer
Doel van de reserve	De gemeentelijke bijdrage in de kosten van het ondergronds brengen van hoogspanningskabels door Tennet.
Voeding	
Bestedingsraming	€ 250.000 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	Nota van Wijziging 2023 en opdrachtverstrekking basisontwerp verkabeling (3737)
Omvang per 1-1-2025	€ 3.334.500
Bijzonderheden	In de 1e Turap 2025 wordt deze bestemmingsreserve opgehoogd met € 1,72 miljoen, vanwege stijgende prijzen.

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 1e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Mobiliteit en bereikbaarheid			
Verkeer en vervoer	250	0	250
Totaal	250	0	250

Bedragen * € 1.000

Toelichting

In de nota van wijziging 2023 is incidenteel geld voor het ondergronds brengen van hoogspanningskabels in een bestemmingsreserve geplaatst. Een deel van de middelen is naar aanleiding van het de opdrachtverstrekking van het basisontwerp ter begroting gebracht. In de 1^e turap 2025 wordt de bestemmingsreserve opgehoogd met € 1,72 miljoen, vanwege de stijgende prijzen.

Reserve Herstelbeleid

Naam van de reserve	Reserve Herstelbeleid
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Deze reserve wordt programmabreed ingezet.
Doel van de reserve	Deze reserve is bedoeld om Leidschendam-Voorburg sterker uit de crisis te laten komen door sociale, maatschappelijke en economische interventies te ontwikkelen en te implementeren die burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen helpen zich in te stellen op de nieuwe toekomst.
Voeding	De reserve van € 10 miljoen is gevormd door een onttrekking aan de Algemene Reserve vrij besteedbaar. De € 10 miljoen is een deel van de opbrengst uit de verkoop van aandelen Eneco.
Bestedingsraming	€ 0 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	Raadsbesluit Vaststellen voortgang herstelbeleid na 2022 (2982)
Omvang per 1-1-2025	€ 1.587.000
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 1e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Sociaal Domein	0	217	217
Sterk voor Noord	0	217	217
Totaal	0	217	217

Bedragen * € 1.000

Toelichting

In 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met een bestemmingsreserve Herstelbeleid van € 10 miljoen. Op basis van een bestedingsplan is het college hier in 2022 mee gestart. Omdat in de loop van 2022 de inwoners met meer crises werden geconfronteerd (oorlog in Oekraïne, stijgende brandstofkosten), was het niet meer mogelijk om een objectief verband tussen ervaren problematiek en de coronacrisis vast te stellen.

Het college heeft als gevolg daarvan de raad voorgesteld om de focus van het herstelbeleid te versmallen en zich te richten op: (1) al gedane toezeggingen zoals bijvoorbeeld Sterk voor Noord; (2) de aanpassingen aan winkelcentrum Julianabaan; (3) ondersteuning cultuursector en (4) stimuleren bestaanszekerheid via inzet van extra participatieconsulenten.

Alle programma's behalve Sterk voor Noord zijn in 2024 afgerond. De bijdrage aan Sterk voor Noord vanuit de reserve Herstelbeleid wordt ingezet voor een pilot Veiligheid op straat in samenwerking met Jongerenwerk en handhaving, voor de pilot Outreachend doorstroomcoach jongeren zonder startkwalificatie en de pilot Jongeren Perspectief Fonds.

Reserve Ondersteuning energielasten

Naam van de reserve	Reserve Ondersteuning energielasten
Type	Bestemmingsreserve
Programma / Taakveld	Sport, Cultuur en Recreatie / Sportaccommodaties
Doel van de reserve	De reserve is gevormd ter dekking van de kosten ter ondersteuning vanwege de hoge energielasten.
Voeding	
Bestedingsraming	€ 175.000 (Primitieve begroting 2025)
Ingesteld raadsbesluit	
Omvang per 1-1-2025	€ 728.000
Bijzonderheden	

Programma	Bestedingsplan 2025	Bijsturing in 1e Turap	Bijgesteld bestedingsplan
Sport, cultuur en recreatie	175	0	175
Ondersteuning zwembaden	175	0	175
Totaal	175	0	175

Bedragen x € 1.000

Toelichting

In oktober 2022 heeft de raad de bestemmingsreserve Ondersteuning energielasten ingesteld voor het verlichten van acute financiële nood en het verlagen van het structureel energieverbruik bij de doelgroepen, die hier het meeste last heeft van de stijgende energieprijzen. Deze lokale maatregelen waren ingevoerd voordat er duidelijkheid was over de landelijke maatregelen. Uiteindelijk blijkt dat de landelijke maatregelen voldoende zijn om de eerste nadelige effecten van gestegen energieprijzen te compenseren, waardoor er minder aanvragen zijn binnengekomen bij de gemeenten.

In 2024 is voorgesteld om een jaarlijkse bijdrage (van 2024 t/m 2026) te doen aan Sportfondsen Nederland, die vanwege nieuwe energiecontracten, fors hogere energielasten heeft.

In 2025 wordt hiervoor een bedrag ad. € 175.000 onttrokken.

Investeringsplan

Investeringsplan

Actualisatie investeringsplan

Jaarlijks worden de investeringsprojecten integraal tegen het licht gehouden en wordt het bestaande investeringsplan (IVP) geactualiseerd. Aandachtspunten bij de herijking van het IVP zijn de uitvoeringsplanning, de looptijden en het verwerken van de reeds genomen raadsbesluiten na het vaststellen van de begroting 2025.

Daarnaast wordt bij het actualiseren van het investeringsplan bepaald of het nodig is om de investeringsramingen bij te stellen. Dit kan noodzakelijk zijn als gevolg van:

- Een aanbesteding of uiteindelijke prijsaanbieding die hoger (of lager) uitvalt dan de eerder opgegeven conceptramingen
- Onvoorziene extra werkzaamheden/ meerwerk
- Werkzaamheden die uiteindelijk niet nodig bleken te zijn
- Nadere uitwerking van deelinvesteringen binnen rioleringsprojecten waardoor bepaalde deelinvesteringen worden verlaagd en nieuwe deelinvesteringen worden opgevoerd.
- Prijsstijgingen. Als een investering nog niet is aanbesteed of geen prijsaanbieding heeft, wordt beoordeeld of er een prijsindexatie nodig is. De prijsindex kan variëren, afhankelijk van het type investering. (we gebruiken bijvoorbeeld de CBS, GWW, of Bouwindex).

Toelichting van de wijzigingen:

- a) Verwerking raadsbesluiten
- b) Nieuwe investeringen
- c) Verhogingen en verlagingen investeringen
- d) Wijzigingen vervangingsinvesteringen

a) Verwerking Raadsbesluiten

Bij de actualisatie van het IVP zijn de volgende raadsbesluiten verwerkt:

- Actualisatie bestedingsplan reserve Mobiliteit (iBabs nr. 3878)
Het betreft hier het opnemen van de investeringen voor:
 - Asfalteren tegelfietspaden á 3 x € 300.000 in respectievelijk 2025, 2026 en 2027; hiertegenover staat een bijdrage van de MRDH van 3 x € 150.000.
 - Aanpak schoolomgevingen voor het Actieplan verkeersveiligheid á € 80.000; hiertegenover staat een bijdrage van de MRDH van € 40.000.
 - Langzaam verkeer brug tussen Schakenbosch en Prinsenhof laagbouw á € 125.000.
- Bovenwijkse voorziening Overgoo-Fleetpark (iBabs nr. 3683)
Voor de gebiedsontwikkeling Overgoo – Fleetpark is een krediet beschikbaar gesteld voor het niet subsidiabele deel van de bovenwijkse voorzieningen, bestaande uit de aanpassing van het kruispunt Overgoo en de Westvlietweg en de verbetering van het park tussen Overgoo en de Oude Bleijk.
- MPG -2024 1e herziening grondexploitatie (iBabs nr. 3471) – bovenwijkse voorzieningen KPP
In dit raadsvoorstel was ook een investering voor bovenwijkse voorzieningen Klein Plaspoelpolder opgenomen van € 1,79 miljoen. Deze was nog niet verwerkt in het IVP. Omdat er prijsindexering is toegepast, dient het bedrag verhoogd te worden naar € 1,94 miljoen. Het betreft de volgende bovenwijkse voorzieningen:
 - Het doorlopend wandelpad langs de Vliet
 - De groen-blauwe as die de wijk Damsigt verbindt naar de Vliet

- De doorgaande fietsverbinding door KPP.

De verhoging van deze investering is opgenomen in het raadsvoorstel van het MPG 2025-1 (iBabsnr. 3857, behandeling op 8 juli 2025).

b) Nieuwe investeringen

Bres, Nieuwstraat-Venestraat (€ 700.000)

De Bres is een nieuwbouw wooncomplex waar de initiatiefnemers bestaan uit Wooninvest en Vidomes. De openbare ruimte rondom dit project wordt uitgevoerd door de gemeente Leidschendam-Voorburg.

Tegenover de investeringskosten staat ook een bijdrage van de woningcorporaties en de provincie Zuid-Holland (totaal € 500.000).

c) Verhogingen en verlagingen investeringen

De onderstaande tabel laat zien hoeveel geld er in totaal is geïnvesteerd per programma.

Programma - investeringslasten	Bestaand investerings-krediet	Verhoging / Verlaging	Indexering	Nieuw investerings-bedrag	Realisatie t/m 2024	Restant-krediet
Veiligheid	987	300	54	1.341	-	1.341
Mobiliteit en bereikbaarheid	44.263	825	423	45.511	7.502	38.009
Onderwijs	82.365	-	-	82.365	1.490	80.876
Sport, cultuur en recreatie	24.656	1.388	910	26.954	1.885	25.069
Volksgezondheid en milieu	106.183	-4.821	1.852	103.214	5.837	97.377
Bouwen en wonen (VHLOSV)	14.335	7.000	-	21.335	223	21.112
Overhead	24.709	2.890	611	28.119	682	27.437
Totaal	297.499	7.582	3.849	308.840	17.620	291.220

Tabel 1 - Bedragen x € 1.000

- De verhogingen en verlagingen worden hieronder toegelicht: Programma Veiligheid
Voor de huisvesting van de reddingsbrigade zijn de extra kosten het gevolg van de ontwerp- en advieskosten die in het oorspronkelijk budget per abuis ontbraken. Ook is gebleken dat er extra funderingskosten noodzakelijk zijn omdat in het ontwerp een verdieping op het pand is voorzien.
- Programma Mobiliteit en bereikbaarheid
Het gaat hier om verschillende bijstellingen op meerdere kredieten. de grootste afwijkingen terug te vinden bij:
 - Fietspad Parnashofweg – de MRDH heeft een nieuwe berekening gemaakt, waardoor de kosten stijgen met € 115.000. Daartegenover staat ook een hogere bijdrage.
 - Project Parkeerterrein Venestraat – voor zowel de brug als de wegontsluiting Toevluchtpad is er sprake van meerkosten (brugleuning, inhuur ingenieurswerk, toepassing grasbeton). Door een herberekening van het totaalproject stijgen de kosten met € 220.000.
 - Openbare verlichting – als gevolg van jaarlijkse herberekening op grond van werkelijke prijs en door gebruik van ander type lichtmasten worden de jaarlijks begrote investeringskredieten bijgesteld. Dit leidde nu tot een verhoging van totaal € 173.000
 - Voorburg-Noord noord – herberekening leidt tot een verhoging van de kosten met € 180.000. Hiertegenover staat gelijklopende dekking door verkoop van straatmateriaal.
- Programma onderwijs
In afwachting van het te actualiseren Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting zijn er vooralsnog geen bijstellingen op de investeringskredieten gedaan.
- Programma Sport, cultuur en recreatie

De grootste wijzigingen ontstaan door:

- Bibliotheek – Met ontvangen subsidiegelden (€ 711.000) zijn we in staat om naast de geplande verbouwing, waarvoor krediet is verleend, ook Fluitpolderplein 10 verder te verduurzamen, 10a bouwkundig af te scheiden en Fluitpolderplein 10 geschikt te maken voor verhuur aan maatschappelijke organisaties die met de bibliotheek samenwerken. Verder is een deel van de ontvangen subsidie bestemd voor faciliteiten voor nieuwe functies van de bibliotheek.
 - Speelvoorzieningen – De jaarlijkse investeringskredieten voor speelvoorzieningen zijn geactualiseerd en bijgesteld naar prijspeil 2025, dit betekent een verhoging van € 224.000 in jaarschijf 2029.
 - Sportparken – Bij de 2e Tussentijdse rapportage 2024 is reeds aangekondigd dat het nieuwe gebouw voor de Rugby op Westvliet verhoogd wordt. Hier gaat om een bedrag van € 438.000.
- Programma Volksgezondheid en milieu
- Bij diverse rioleringsprojecten is een herverdeling toegepast, waardoor er nieuwe deelinvesteringen zijn ontstaan voor een beter overzicht en beheer van de uitgaven. Deze nieuwe deelinvesteringen zijn ondergebracht in het overzicht van de vervangingsinvestering. In de bijlage IVP 2025-2029 is per investeringsproject te zien waar de bij- en aframingen op plaatsvinden en bij 'd) Wijzigingen vervangingsinvesteringen' is te zien waar de grootste aframingen ingezet zijn voor deelinvesteringen.
- Programma Bouwen en wonen (VHLOSV)
- De verhoging van € 7 miljoen heeft betrekking op de herontwikkeling van de Julianabaan. Op basis van de in het vierde kwartaal van 2024 opgestelde basis ontwikkelvariant, blijkt dat de totale investeringskosten totaal € 21 miljoen zullen bedragen. De start van de herontwikkeling is gepland in 2027. De afronding van het project wordt in 2032 verwacht.
- Overhead
- De begrote investeringskosten voor herhuisvesting van de raad is bijgesteld op basis van de uitgewerkte variant (€ 2,8 miljoen). Hiervoor wordt Raadhuisplein 1 verbouwd en wordt er een nieuwe raadzaal en twee commissieruimtes gerealiseerd. Tevens komen er extra werkplekken en een vergaderzone. Zodra de raad en griffie opnieuw zijn gehuisvest, wordt het huidige onderkomen (Huize Swaensteyn) niet meer door de gemeente gebruikt. Oplevering staat gepland in 2027.
- Daarnaast is de gemeente, in het kader van de implementatie van de Network and Information Security Directive 2 (NIS2) en de aankomende Cyberbeveiligingswet (Cbw), verplicht tot een aanzienlijke versterking van hun informatiebeveiliging en cyberweerbaarheid. Daarbij worden twee lopende investeringen (Moderne flexibele werkplek migratie netwerkschijven en Versaasing applicaties 1e deel) verhoogd met totaal € 90.000.

Investeringsbijdragen

Bij een aantal investeringsprojecten worden (subsidie)bijdragen ontvangen, waardoor een deel van het investeringsproject wordt gedekt en daardoor sprake is van lagere kapitaallasten.

De tabel hieronder laat zien hoeveel we aan bijdragen ontvangen voor geplande investeringen.

Programma - investeringsbijdragen	Bestaand investerings-krediet	Verhoging / Verlaging	Indexering	Nieuw investerings-bedrag	Realisatie t/m 2024	Restant-krediet
Mobiliteit en bereikbaarheid	2.392	56	-	2.448	-	2.448
Sport, cultuur en recreatie	1.527	-985	-	542	-	542
Volksgezondheid en milieu	466	-	-	466	-	466
Bouwen en wonen (VHLOSV)	4.000	-	-	4.000	-	4.000
Totaal	8.385	-929	-	7.456	-	7.456

Tabel 2 - Bedragen x € 1.000

- Programma Mobiliteit en bereikbaarheid
 - Fietspad Parnashofweg – de MRDH heeft een nieuwe berekening gemaakt, waardoor de kosten stijgen met € 115.000. Daartegenover staat ook een hogere bijdrage van € 56.000.
- Programma Sport, cultuur en recreatie
 - Bibliotheek – Bij het vorig IVP was rekening gehouden met een dekkingsbijdrage (€ 1,2 miljoen) uit de Reserve Mobiliteit voor de bibliotheek Fluitpolderplein 12. Deze dekkingsbijdrage is inmiddels gestort in de Reserve Dekking Afschrijvingslasten, waardoor na realisatie van de investering de kapitaallasten deels worden gedekt. De bijdrage in het IVP kan daarmee vervallen. Daarnaast is de subsidie DUMAVA van € 271.000 opgenomen (zie ook bij de investeringslasten).
 - Voor de Brug aan de Vliet bij Park Vreugd & Rust kan geen gebruik meer worden gemaakt van de subsidie (€ 36.000) omdat de opleverdatum niet meer haalbaar was. De opgenomen subsidiebijdrage is daardoor komen te vervallen.

d) Wijzigingen vervangingsinvesteringen

Vervangingsinvesteringen

De noodzakelijke vervangingsinvesteringen zijn geactualiseerd. De wijzigingen betreffen:

- Voor het investeringsproject herinrichting Dr. Van Noortstraat, Voorburg-Noord noord (Faukenbergestraat) en de Van Wateringelaan worden bij het rioleringsproject maatregelen in het kader van Bui van de eeuw getroffen. De hiervoor benodigde investeringskosten zijn hier opgenomen. Het gaat om totaal € 1,9 miljoen. De realisatie vindt gefaseerd plaats en loopt over de periode 2025-2029. Deze investeringen worden vanuit de algemene Bui van de Eeuw investeringen overgezet naar de projecten.
- Tevens is er een investeringskrediet opgevoerd voor de hemelwaterafvoer Oosteinde á € 300.000 voor 2025.
- Voor de rioleringsprojecten UPR 't Hert, Duivenvoorde, is een herverdeling toegepast, waardoor er nieuwe deelinvesteringen zijn ontstaan voor een beter overzicht en beheer van de uitgaven. Deze nieuwe deelinvesteringen zijn 'gedekt' door een verlaging op diverse rioleringsprojecten (zie bij 'c) Verhogingen en verlagingen investeringen'). Onderstaande bedragen zijn dus geen verhogingen.

Omschrijving investering		Investerings- lasten	Investerings- bijdrage
Hemelwaterafvoer	Hemelwaterafvoer Oosteinde (HWA-duiker)	300	0
Klimaatadaptatie	Faukenbergestraat	218	55
Maatregelen bui van de eeuw	Dr. Van Noortstraat	1.174	0
Maatregelen bui van de eeuw	Van Wateringelaan	125	0
UPR	Duivenvoorde	1.792	0
UPR	't Hert	1.120	0
UPR	Voorburg-Noord noord	367	0
Eindtotaal		5.095	55

Tabel 3 - Bedragen x € 1.000

De raad wordt voorgesteld beschikbaar te stellen:

- de nieuwe investeringen die in 2025 gepland staan (De Bres)
- de verhogingen/verlagingen en indexering van de geactualiseerde lopende en in 2025 geplande nieuwe investeringen (zie tabel 1 en 2)
- de nieuwe vervangingsinvesteringen die in 2025 gepland staan (zie tabel 3)

Zie voor gedetailleerd overzicht van de investeringen de bijlage IVP 2025-2029.

In deze tussentijdse rapportage worden de wijzigingen in 2025 na besluitvorming verwerkt.

Het meerjarenperspectief van de actualisatie van het Investeringsplan wordt verwerkt in de begroting 2026-2029.

Vertraging in de uitvoering

Op 10 juli is de motie “Grip op knelpunten in ambtelijke organisatie” (ID 824) aangenomen in de gemeenteraad.

Aan de raad is in antwoord op de motie het volgende toegezegd:

In de Tussentijdse rapportages voegt het college een apart hoofdstuk toe waarin wordt samengevat welke eventuele vertragingen van afgesproken werkzaamheden toe te rekenen zijn aan personele en/of organisatorische omstandigheden, welke maatregelen getroffen worden, en welke eventuele keuzes dit oplevert ten aanzien van plannen en prioritering (iBabs 3948)

Deze 1e Tussentijdse rapportage gaat over de eerste vier maanden van 2025. Deze periode is nog relatief kort en daarom zijn er nog geen vertragingen in afgesproken werkzaamheden als gevolg van personele en/of organisatorische omstandigheden.

Bijlagen

Geactualiseerd IVP 2025-2029

Lasten

Programma	Investeringsgroep	Omschrijving investeringen	Planning gereed	Huidig krediet	Aanpas -sing	Prijs index	Nieuw krediet
Veiligheid	ICT middelen	Vervanging Handhelds 2025	2025	58	0	0	58
		Vervanging Handhelds 2029	2029	54	0	0	54
	Reddingsbrigade	Huisvesting Reddingsbrigade	2026	875	300	54	1.229
Totaal Veiligheid				987	300	54	1.341
Mobiliteit en bereikbaarheid	Bereikbaar Stompwijk	Bereikbaar Stompwijk	2025	6.615	0	0	6.615
		Bereikbaar Stompwijk Herinrichting Dr. Van Noortstraat	2026	6.518	0	0	6.518
	Bereikbaar Stompwijk (1) Civiele kunstwerken	Ontsluiting Dorpspunt-Fontein Stompwijk	2025	80	0	0	80
		Brug Karekietlaan (van/naar Zijdepark)	2025	28	0	1	29
		Groot onderhoud Kunstwerken 2023	2026	210	0	2	213
	Fietspaden	Renovatie duikerbrug Pr. Bernhardln	2025	157	0	3	160
		Vervangen kademuur Oude Haven	2026	938	7	10	956
		Asfalteren tegelfietspaden	2025	300	0	0	300
		Fietsstraat Parnashofweg Raadsbesluit 2746	2026	767	115	0	882
		Metropolitane fietsroute DH - Pijnacker	2026	550	0	0	550
	Herinrichting Veursestraatweg	Herinrichting Veursestraatweg	2027	8.130	0	0	8.130
	Infra Mall of the Netherlands	MotN Aanpassen Fysieke infrastructuur	2025	173	0	5	178
	Inrichting ligplaatsenhaven	Ligplaatsenhaven LC Semi autom.bedien.	2025	325	0	0	325
		Ligplaatsenhaven LC Stroom Vuilwater VZ	2025	75	22	0	97
	ISV project Parkeerterrein Venestraat	Aanschaf poller Noordelijke sluisbrug	2025	60	0	0	60
		Brug Toevluchtpad L'dam	2025	242	93	0	336
		Wegontsluiting Toevluchtpad-De Tol L'dam	2026	905	127	0	1.032
	Laadvoorziening	Laadvoorzieningen KW2	2024	67	0	4	71
	Openbare verlichting	Armaturen	2029	1.923	36	63	2.023

Programma	Investeringsgroep	Omschrijving investeringen	Planning gereed	Huidig krediet	Aanpas -sing	Prijs index	Nieuw krediet
		Lichtmasten	2029	1.973	136	67	2.177
	OV - Shuttle NS Mariahoeve - Mall	OV - Shuttle NS Mariahoeve - Mall	2025	770	0	0	770
	Parkeergarage	Aanpassingen parkeergarage Oude Haven	2025	240	45	0	285
		Parkeergarage Rijnlandstraat Noord	2028	2.455	0	0	2.455
	Smart Mobility	MotN Aanp VRI + plaats. verkeerscamera's	2025	296	0	10	306
	UPR-project Prins Bernardlaan Wegen	UPR-Prins Bernhardlaan	2025	31	0	1	32
	UPR-project Prinsenhof Laag Wegen	UPR-Prinsenhof Laag	2026	784	0	14	797
	UPR-project Voorburg-Noord noord	UPR-Voorburg-Noord noord	2027	3.700	180	78	3.958
	Verkeersmaatregelen veiligheid	Verkeersremmende maatregelen Wilsveen	2025	112	0	1	114
	Verkeersregelinstallaties	Vervangen Camera's kentekenregistratiesyst. Huygenskwartier	2027	50	0	2	52
		Vervanging verkeersregelinstallaties	2030	5.726	63	160	5.949
	Wegen	Balkenpad Klein Zijdepark	2025	61	0	1	62
Totaal Mobiliteit en bereikbaarheid				44.263	825	423	45.511
Onderwijs	Scholen	Maartenscollege	2027	31.833	0	0	31.833
		Nieuwbouw Bernadette PO-school	2028	7.113	0	0	7.113
		Nieuwbouw Vijverhof PO-school	2027	10.808	0	0	10.808
		Stelpost IHP PO	2031	12.374	0	0	12.374
		Stelpost IHP VO	2031	19.894	0	0	19.894
		Uitbr 2 groepen PO-school Montessori	2029	344	0	0	344
Totaal Onderwijs				82.365	0	0	82.365
Sport, cultuur en recreatie	Beschoeiingen	Beschoeiingen hout/kunststof	2029	1.020	0	20	1.040
		Natuurvriendelijke oevers	2029	305	0	10	315
	Bibliotheek	Bibliotheek Leidschendam FPP12	2025	3.554	440	0	3.994

Programma	Investeringsgroep	Omschrijving investeringen	Planning gereed	Huidig krediet	Aanpas -sing	Prijs index	Nieuw krediet
		FluitPolderPlein 12 - Bibliotheek Inventaris	2025	855	0	53	907
		FluitPolderPlein 12 - Bibliotheek Verduurzaming	2025	1.271	272	0	1.543
		FluitPolderPlein10 - Herinrichting Verduurzaming	2025	491	0	30	522
	Civiele kunstwerken	Brug De Wiek (nabij de Salamander)	2026	30	0	1	31
		Brug Heuvelweg (van/naar Roerdomplaan)	2027	36	0	1	37
		Brug park 't Loo (Nic. Beetsn/ Br. IngenhoesIn)	2025	46	0	1	47
		Damwand Aanlegplaatsen Starrevaart	2027	50	0	1	51
		Kademuur Laan van NOE (Te Werve)	2027	600	0	12	612
		Kademuur President Kennedyplein (NO-zijde)	2025	88	0	2	89
	Park Vreugd & Rust	Brug aan de Vliet (Park Vreugd & Rust)	2026	296	0	6	302
		Nieuw dierenverblijf Park Vreugd & Rust	2024	120	0	7	127
	Speelvoorzieningen	Skatepark Noordsingel	2028	421	0	0	421
		Verlichting Speelvoorzieningen	2027	150	0	0	150
		Vervanging speelvoorzieningen	2029	3.299	225	112	3.636
	Sportparken inrichting	Sportaccommodaties algemeen	2029	1.129	0	69	1.199
		Westvliet	2024	90	14	3	106
	Sportparken veldrenovatie	Duijvestein	2028	1.475	0	66	1.540
		Kastelenring	2029	2.843	0	173	3.016
		Meerhorst	2027	576	0	35	612
		Overdam	2029	739	0	45	785
		't Loo	2029	2.010	0	124	2.133
		Westvliet	2029	1.684	0	104	1.788
	Sportparken Verlichting	LED-verl. velden (bijdr. aan derden)	2025	467	0	0	467
	Sportpark inrichting	Westvliet Rugby	2025	535	0	8	543
	Sportpark gebouw	Westvliet Rugby	2025	476	438	29	943
Totaal Sport, cultuur en recreatie				24.656	1.388	910	26.954
Volksgezondheid en milieu	Begraafplaatsen	Oosterbegraafplaats	2025	340	0	12	352

Programma	Investeringsgroep	Omschrijving investeringen	Planning gereed	Huidig krediet	Aanpas -sing	Prijs index	Nieuw krediet
	Machines en gereedschappen	Vervanging Hogedrukspuit Riool	2026	38	0	1	39
	Rioolvervanging Dr. Van Noortstraat	Rioolverv. Dr. v Noortstraat	2026	1.993	0	0	1.993
	UPR-project Bernhardlaan/Spinozalaan	UPR-Bernhardlaan/Spinozalaan	2025	1.053	0	18	1.072
	UPR-project Duivenvoorde	UPR-Duivenvoorde	2030	7.417	-1.792	156	5.781
	UPR-project Essesteijn	UPR-Essesteijn	2032	32.282	0	678	32.960
	UPR-project Faukenberg/Naeltwijckstraat	UPR-Faukenbergestraat/Naeltwijckstraat	2027	4.562	-329	89	4.322
	UPR-project Flaviusstraat/Overburgkade	UPR-Flaviusstraat/Overburgkade	2027	3.856	0	79	3.935
	UPR-project Huygenskwartier	UPR-Huygenskwartier	2029	957	25	17	999
	UPR-project Koningin Julianalaan	UPR-Koningin Julianalaan Voorburg	2028	4.510	0	74	4.584
	UPR-project Marcellus Emantslaan	UPR-Marcellus Emantslaan	2026	3.348	0	66	3.414
	UPR-project Prins Bernhardlaan	UPR-Prins Bernhardlaan	2025	269	0	6	275
	UPR-project Prinsenhof Laag	UPR-Prinsenhof Laag	2027	8.026	-400	133	7.759
	UPR-project Ridder Snoukaertlaan	UPR-Ridder Snoukaertlaan	2025	4.645	0	0	4.645
	UPR-project 't Hert	UPR-'t Hert	2029	4.635	-1.120	97	3.613
	UPR-project Van Pabstlaan	UPR-van Pabstlaan en omgeving	2027	7.169	0	147	7.315
	UPR-project Van Santhorststraat	UPR-van Santhorststraat	2026	2.717	0	57	2.774
	UPR-project Veursestraatweg	UPR-Veursestraatweg	2026	2.876	0	56	2.932
	UPR-project Zaagmolenstraat	UPR-Zaagmolenstraat	2026	745	450	14	1.209
	Vervanging riolering	Levensduurverlengende reparatie en renovatie	2029	2.323	8	46	2.377
		Maatregelen bui van de eeuw	2029	3.300	-1.778	62	1.585
		Onvoorzien en incidenteel	2029	1.383	9	28	1.419
		Rioolinstallatie en -besturing	2029	7.738	106	16	7.860
Totaal Volksgezondheid en milieu				106.183	-4.821	1.852	103.214

Programma	Investeringsgroep	Omschrijving investeringen	Planning gereed	Huidig krediet	Aanpas -sing	Prijs index	Nieuw krediet
Bouwen en wonen (VHLOSV)	Herontwikkeling Julianabaan	Julianabaan scenario beperkt	2032	14.000	7.000	0	21.000
	Nazorgkrediet	Nazorg Rietvink	2025	210	0	0	210
	Vorbereidingskrediet ruimtelijke projecten	Vorb.kred.v.Santhorststr. 1-3 Stompwijk	2025	125	0	0	125
Totaal Bouwen en wonen (VHLOSV)				14.335	7.000	0	21.335
Overhead	Duurzaamheid	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2023	2025	476	0	0	476
		Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2024	2025	258	0	0	258
	Gemeentelijke huisvesting	Huisvesting buitendienst Stadsbeheer	2026	7.580	0	458	8.039
		Huisvesting raad Locatie Leidschendam	2026	6.600	2.800	0	9.400
	ICT middelen	Beveiliging	2026	543	0	5	548
		Hardware	2029	4.073	0	80	4.153
		Netwerk	2026	880	60	4	944
		Softwaretoepassing	2030	2.372	30	0	2.402
	Machines en gereedschappen	Vervaning Heftruck Magazijn Buitendienst	2026	54	0	2	55
		Vervaning Veegmachine	2029	619	0	21	640
	Wagenpark	Bakfietsen	2026	69	0	2	71
		Personenauto's	2029	80	0	3	83
		Scooters	2025	24	0	1	25
		Tractoren	2027	85	0	3	88
		Transportauto's	2029	776	0	24	801
		Vrachtwagen	2028	219	0	7	226
Totaal Overhead				24.709	2.890	611	28.209
Totaal				297.499	7.582	3.849	308.930

Bedragen x € 1.000

Baten

Programma	Investeringsgroep	Omschrijving investeringen	Planning gereed verwacht in	Huidig krediet	Aanpassing	Prijsindex	Nieuw krediet
Mobiliteit en bereikbaarheid	Bereikbaar Stompwijk	Bereikbaar Stompwijk	2025	901	0	0	901
		Fietspaden	2025	150	0	0	150
	Herinrichting Veursestraatweg	Fietsstraat Parnashofweg Raadsbesluit 2746	2026	385	56	0	441
		Metropolitane fietsroute DH - Pijnacker	2025	385	0	0	385
		Herinrichting Veursestraatweg	2027	119	0	0	119
	OV - Shuttle NS Mariahoeve - Mall	OV - Shuttle NS Mariahoeve - Mall	2024	385	0	0	385
	UPR-project Prinsenhof Laag Wegen	UPR-Prinsenhof Laag	2026	68	0	0	68
Totaal Mobiliteit en bereikbaarheid				2.392	56	0	2.448
Sport, cultuur en recreatie	Bibliotheek	FluitPolderPlein 12 - Bibliotheek Inventaris	2025	270	0	0	270
		FluitPolderPlein 12 - Bibliotheek Verduurzaming	2025	1.221	-949	0	272
	Park Vreugd & Rust	Brug aan de Vliet (Park Vreugd & Rust)	2026	36	-36	0	0
Totaal Sport, cultuur en recreatie				1.527	-985	0	542
Volksgezondheid en milieu	UPR-project Koningin Julianalaan	UPR-Koningin Julianalaan Voorburg	2026	211	0	0	211
	UPR-project Prins Bernardlaan	UPR-Prins Bernhardlaan	2025	14	0	0	14
	UPR-project Prinsenhof Laag	UPR-Prinsenhof Laag	2026	241	0	0	241
Totaal Volksgezondheid en milieu				466	0	0	466
Bouwen en wonen (VHLOSV)	Herontwikkeling Julianabaan	Julianabaan scenario beperkt	2032	4.000	0	0	4.000
Totaal Bouwen en wonen (VHLOSV)				4.000	0	0	4.000
Totaal				8.385	-929	0	7.456

Bedragen x € 1.000

Raadsbesluiten t/m maart 2025 IVP 2025-2029

Raadsbesluiten t/m maart 2025

Programma	Omschrijving investering	Planning			Realisatie in periode	
		gereed	Investering	Bijdrage	2025-2029	2030-2034
Mobiliteit en bereikbaarheid	Asfalteren fietspaden (iBabs nr. 3878)	2026	900	450	900	0
	Bovenwijkse voorziening Overgoo-Fleetpark (iBabs nr. 3683)	2027	463	0	463	0
	Bovenwijkse voorzieningen KPP (iBabs nr. 3471)	2029	1.943	0	1.943	0
	De Bres, infrastructurele werken (<u>nog beschikbaar te stellen</u>)	2025	700	500	700	0
	Langzaam verkeerbrug Schakenbosch-Prinsenhof (iBabs nr. 3878)	2025	125	0	125	0
	Aanpak schoolomgevingen (iBabs nr. 3878)	2025	80	40	80	0
Totaal Mobiliteit en bereikbaarheid			4.211	990	4.211	0
Totaal			4.211	990	4.211	0

Bedragen x € 1.000